

**A Kúria
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának
Hírlevele**

**2014. június 30.
V. évfolyam 6. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK.....	3
KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	3
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	4
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	7
POLGÁRI ÜGYSZAK	9
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK	11
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK	22
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	22
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	22
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	23
POLGÁRI ÜGYSZAK	24
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK	25
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT	26
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI.....	26
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	26
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	26
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	26
POLGÁRI ÜGYSZAK	26
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK	26
EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK.....	27
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	27
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	27
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI.....	27
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	27
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	27
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	27
POLGÁRI ÜGYSZAK	27
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK	27

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

4. A Fővárosi Ítéltábla (Magyarország) által 2014. január 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-45/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Az Európai Unió Bíróságának előzetes döntését abban a kérdésben igényli, hogy a magyar büntetőeljárás törvény 2. §-ában foglalt törvényes vád szabályozása illetve szabályozásának hiánya

1. sérti-e az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkében megfogalmazott “A hatékony jogorvoslathoz és tisztességes eljáráshoz való jog” érvényesülését;
2. eredményezi-e az Európai Unió Alapjogi Chartája 50. cikkében valamint a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 14. cikk (7) bekezdésében, illetve a Rómában, 1950. november 4. napján kelt Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény hetedik kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott “A kétszeres eljárás alá vonás és kétszeres büntetés tilalma”;
3. illetve az Európai Unió Alapjogi Chartája 54. cikkében foglalt “A joggal való visszaélés tilalma” megsértését?

5. A Tribunalul Sibiu (Románia) által 2014. február 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-69/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Értelmezhető-e úgy az Európai Unió Alapjogi Chartájának 17., 20., 21. és 47. cikke, az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikke, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 110. cikke, a[z uniós] jog által előírt jogbiztonság elve és a Bíróság ítélkezési gyakorlata, hogy azzal ellentétes az olyan szabályozás, mint az 554/2204. sz. törvény 21. cikkének (2) bekezdésében foglalt szabályozás, amely a[z uniós] jog elsőbbsége elvének megsértése esetén kizárólag a közigazgatási peres eljárásban teszi lehetővé a nemzeti bíróság által hozott ítéletekkel szembeni perújítást, és a nemzeti bíróság által a közigazgatási peres eljárástól eltérő (polgári, büntető) peres eljárásban hozott ítéletekkel szembeni perújítást nem teszi lehetővé a[z uniós] jog elsőbbsége elvének e határozatok általi megsértése esetén?

6. Az Oberlandesgericht Nürnberg (Németország) által 2014. március 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-129/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Összeegyeztethető-e a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény 54. cikke az Európai Unió Alapjogi Chartájának 50. cikkével annyiban, amennyiben a kétszeres eljárás alá vonás tilalmát ahhoz a feltételhez köti, hogy elítélés esetén a büntetést már végrehajtották, végrehajtása

folyamatban van, vagy az ítélet meghozatalának helye szerinti állam jogszabályainak értelmében azt többé nem lehet végrehajtani?

2) Akkor is teljesül-e a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény 54. cikke szerinti – említett – feltétel, ha az ítélet meghozatalának helye szerinti államban kiszabott, két önálló részből (a jelen esetben szabadságvesztésből és pénzbüntetésből) álló büntetésnek csak egy részét (a jelen esetben: a pénzbüntetést) hajtották végre?

Gazdasági ügyszak

14. Az Amtsgericht Rüsselsheim (Németország) által 2014. január 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Jürgen Kaiser kontra Condor Flugdienst GmbH (C-46/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Be kell-e mutatnia és bizonyítania kell-e a légifuvarozónak ahhoz, hogy a rendelet 5. cikkének (3) bekezdése szerinti kimentési lehetőséget igénybe vehesse, hogy minden ésszerű intézkedést megtett valamely rendkívüli körülmény járatörülésben vagy jelentős járatkésésben megnyilvánuló, várható következményeinek elkerülése érdekében, vagy hogy nem volt lehetősége ilyen ésszerű intézkedések megtételére?

15. A Landgericht Hannover (Németország) által 2014. február 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-79/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Úgy kell-e értelmezni a 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkét, hogy a járat azzal a következménnyel járó, be nem jelentett korai indulására is kiterjed a rendelet hatálya, hogy az utasok nem tudják igénybe venni a járatot?

2) Úgy kell-e értelmezni a rendeletet, hogy az ok szempontjából – az 5. cikk kivételével – nem bír jelentőséggel, hogy mire vezethető vissza a késés?

3) Akkor is érintetté válik-e a rendelet célja, mégpedig az idővesztéssel okozott kár megtérítése, ha az utas korábban érkezik, és ez érinti a járat előtti időbeosztást?

4) A rendelet alkalmazásával jár-e a járat előrehozására vonatkozó tájékoztatás hiánya, minek eredményeként az utasok a tervezettnél később érkeztek a nyaralóhelyre?

5) Magas szintű védelemre kell-e irányulnia a rendelet céljának azzal a következménnyel, hogy védelemben részesül az utas idővel való rendelkezésének korlátozása? A korai indulás tekintetében is így van-e ez?

16. A Juzgado de Primera Instancia de Miranda de Ebro (Spanyolország) által 2014. február 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-90/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Ellentétes-e a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével az olyan rendelkezés, mint a 2013. május 14-i 1/2013. sz. törvény második átmeneti rendelkezése, amely minden esetben előírja a késedelmi kamat mértékének csökkentését, függetlenül attól, hogy a késedelmi kamatra vonatkozó feltétel tisztességtelen jellege miatt eredetileg semmis volt?

2) Ellentétes-e a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésével, 4. cikkének (1) bekezdésével, 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével az olyan nemzeti rendelkezés, mint a Ley Hipotecaria 114. cikke, amely a késedelmi kamatok megállapító feltétel tisztességtelen jellegének vizsgálata során kizárólag annak vizsgálatát teszi lehetővé a nemzeti bíróság számára, hogy a kikötött kamat mértéke meghaladja a törvényes kamat háromszorosát, más körülmények vizsgálatát pedig nem?

3) Ellentétes-e a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésével, 4. cikkének (1) bekezdésével, 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével az olyan nemzeti rendelkezés, mint a LEC 693. cikke, amely lehetővé teszi a kölcsön teljes összegének lejárat előtti követelését háromhavi törlesztőrészlet teljesítésének elmulasztása esetén, figyelmen kívül hagyva olyan egyéb tényezőket, mint a kölcsön futamideje vagy összege, vagy bármely egyéb fennálló releváns körülményt, és amely ráadásul a szóban forgó lejárat előtti felmondás joghatásai elkerülésének lehetőségét a hitelező akaratától teszi függővé, a jelzálogjoggal biztosított kölcsön adósának lakhatás céljára szolgáló ingatlanát terhelő jelzálog esetét kivéve?

17. A Judecătoria Câmpulung (Románia) által 2014. február 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-92/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvben, valamint a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben szereplő rendelkezéseket alkalmazni kell-e a 2006. október 5-én, Románia Európai Unióhoz történő csatlakozása előtt kötött azon hitelmegállapodásra is, amely a jelenben is joghatást vált ki, mivel rendelkezései jelenleg képezik végrehajtási eljárás tárgyát a szerződésben meghatározott hitel egymást követő engedményezései következtében?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv szerinti tisztességtelen kikötésnek minősülnek-e az olyan kikötések, mint amilyen az adós fizetési késedelmének fennállására vonatkozó "hitelfelvevői fizetőképességre", valamint a kamatláb egy év elteltét követő, a Banca Comercială Română által meghatározott és székhelyén kihirdetett változó kamatláb 1,90 százalékponttal történő megemelésére vonatkozó kikötések?

3) Ellentétes-e a jogalanyok uniós jogból származó jogainak hatékony bírói jogvédelmére vonatkozó, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében biztosított elvvel a hitelintézetekről és a tőkemegfelelőségről szóló, 2006. decemberi 99. sz. Ordonanța de Urgență (sürgősségi rendelet) 120. cikkéhez hasonló nemzeti jogi rendelkezés, amely elismeri a szerződési feltételek adóssal történő megtárgyalása lehetőségének kizárásával, írásban kötött olyan banki hitelmegállapodás végrehajtható okirati minőségét, amely alapján a végrehajtó egyszerű vizsgálattal és a végrehajtás lefolytatására vonatkozóan nemperes eljárásban szerzett engedéllyel, valamint a bíróság hitel összegének értékelésére vonatkozó korlátozott lehetőségének fennállása mellett megindíthatja a végrehajtást az adós dolgaira vonatkozóan?

4) Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvet, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint amilyen a korábbi Cod de procedură civilă (polgári eljárásjogi törvénykönyv) 372. és azt követő cikkei, amelyek a hitelező számára oly módon teszi lehetővé a tisztességtelen szerződési feltételekből eredő kötelezettség teljesítésének a követelését, hogy a hitelező a szerződési feltételek valamely független bíróság által történő vizsgálata nélkül a fogyasztó tiltakozása ellenére a biztosítékkal szolgáló dologra vonatkozóan az ingatlan dolog eladása útján végrehajtást kezdeményezhet?

5) A hitelintézetekről és a tőkeemfelelőségről szóló, 2006. decemberi 99. sz. Ordonanța de Urgență banki hitelmegállapodás végrehajtható okirati minőségét elismerő 120. cikkéhez hasonló szabályozás sérti-e az EUMSZ 49. cikkben előírt letelepedés szabadságát, valamint az EUMSZ 45. cikkben előírt szolgáltatásnyújtás szabadságát, mivel eltántorítja az uniós állampolgárokat egy olyan tagállamban való letelepedéstől, amely valamely magánjogi intézménnyel kötött banki szerződést valamely ítélettel azonos végrehajtható okirati minőséggel ruház fel?

6) Az előző kérdésekre adott igenlő válasz esetén a nemzeti bíróság hivatalból tekintheti-e úgy, hogy nem végrehajtható az olyan okirat, amely alapján az ilyen szerződésben megjelölt hitelre vonatkozóan végrehajtási eljárás indul?

18. A Sección Tercera de la Audiencia Provincial de Navarra (Spanyolország) által 2014. február 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-93/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Amennyiben egy bankintézet 2009-ben személyes kereset benyújtásával azt az összeget követeli, amellyel ügyfelei a jelzálogjoggal terhelt ingatlanok árverezését követően álláspontja szerint tartoznak, alkalmazható-e az 1993/13 irányelv az 1986-ban kötött jelzáloghitel-szerződés feltételeinek vizsgálata tekintetében figyelembe véve azt, hogy mind a harmadik árverésre (1993. július 19-én), mind pedig a bíróság azon határozatainak meghozatalára, amelyekkel a kamatok felszámítását (2000. július 18-án), illetve az árverésre bocsátott ingatlanok elárverezését (2000. július 3-án) véglegesen jóváhagyták, az említett irányelv közzétételét követően került sor?

2) Amennyiben egy bankintézet 2009-ben személyes kereset benyújtásával azt az összeget követeli, amellyel ügyfelei a jelzálogjoggal terhelt ingatlanok elárverezését követően álláspontja szerint tartoznak, a nemzeti bíróságnak a 28/1984. sz. törvény 10. cikkét az 1993/13 irányelv fényében kell-e értelmeznie figyelembe véve azt, hogy mind a harmadik árverésre (1993. július 19-én), mind pedig a bíróság azon határozatainak meghozatalára, amelyekkel a kamatok felszámítását (2000. július 18-án), illetve az árverésre bocsátott ingatlanok elárverezését (2000. július 3-án) véglegesen jóváhagyták, az említett irányelv közzétételét követően került sor?

3) Az 1993/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében foglalt kizárás tekintetében a Ley Hipotecaria 131. cikke tizenkettedik szabályának kötelező jellege csak a jelzáloghitelező által benyújtott dologi jogi keresetet követően a harmadik árverés során követendő eljárási formát érinti-e, anélkül azonban, hogy ez, amennyiben a jelzáloghitelező utólag személyes keresetet nyújt be, megakadályozná a nemzeti bíróságot annak vizsgálatában, hogy a követelt összeg kiszámításának módja igazodik-e a közösségi szabályozáshoz?

4) A közösségi fogyasztóvédelmi szabályozással (az 1993/13 irányelv 3. és 5. cikke) ellentétes-e az, ha egy bankintézet, miután az árverésre bocsátott ingatlanokat egy “jelentéktelen” összegért szerezte meg, ügyfeleivel szemben utólag nyújt be személyes keresetet, és ezt, a korábban az árverés alá vont ingatlanokért ajánlott “jelentéktelen” összeget veszi figyelembe a követelt adósság összegének megállapítása tekintetében?

5) Amennyiben valamely bankintézet 2009-ben személyes kereset benyújtásával azt az összeget követeli, amellyel az ügyfelei a jelzálogjoggal terhelt ingatlanok árverezését követően álláspontja szerint vele szemben tartoznak, amely ingatlanokat “jelentéktelen” összegért szerzett meg; ellentétes-e az egyenlő bánásmód elvével az 1/2000. és a 4/2011. sz. törvény által bevezetett módosítások figyelmen kívül hagyása?

19. A Kúria (Magyarország) által 2014. február 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-94/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) A Montreali Egyezmény 19. cikke alapján fennálló kártérítési igény érvényesíthető-e európai fizetési meghagyásos eljárásban?
- 2) Európai fizetési meghagyás kibocsátására jogosult – a tagállami bírósággal egy tekintet alá eső – közjegyző és a kötelezett ellentmondása folytán perré alakult eljárásban a bíróság joghatóságát a Montreali Egyezmény 19. cikke alapján fennálló kártérítési igény vonatkozásában az Európai Parlament és a Tanács 1896/2006/EK (2006. december 12.) számú, az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról szóló rendeletének (a továbbiakban: 896/2006/EK rendelet), a Tanács 44/2001/EK (2000. december 22.) számú, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló rendeletének (a továbbiakban: 44/2001/EK rendelet), és/vagy a Nemzetközi légi fuvarozásra vonatkozó egyes jogszabályok egységesítéséről szóló 1999. évi Montreali Egyezménynek (a továbbiakban Montreali Egyezmény) a joghatóságra vonatkozó szabályai alapozzák-e meg? Hogyan viszonyulnak egymáshoz e joghatósági szabályok?
- 3) A Montreali Egyezmény joghatósági szabályainak érvényesülése esetén bármely további kapcsolóelem hiányában is mód van a felperes választása szerint az egyik szerződő állam területén lévő bíróság előtti igényérvényesítésre, vagy annak a bíróságnak, amely előtt az igény érvényesítése történik, a tagállami eljárásjogi szabályok alapján illetékességgel kell rendelkeznie? Hogyan kell értelmezni továbbá a Montreali Egyezmény azon vagylagos joghatósági szabályát, ami a fuvarozó olyan üzleti telephelyére utal, amelynek révén a szerződést megkötötték?
- 4) A rendelet tárgyának való megfelelés hiányában vagy joghatóság hiányában kibocsátott európai fizetési meghagyás esetén helye lehet-e a kibocsátott európai fizetési meghagyás hivatalbóli felülvizsgálatának; vagy az ellentmondás folytán perré alakult eljárásban joghatóság hiányában a per hivatalbóli vagy kérelemre történő megszüntetésének?
- 5) Amennyiben valamely magyar bíróságnak van joghatósága a per lefolytatására, úgy a tagállami eljárásjog szabályait az uniós joggal és a Montreali Egyezménnyel összhangban úgy kell-e értelmezni, hogy az eljárásjogi szabályoknak ki kell jelölniük legalább egy olyan bíróságot, amely más kapcsolóelem hiányában is köteles az ellentmondás folytán perré alakult eljárás érdemi lefolytatására?

20. Az Amtsgericht Rüsselsheim (Németország) által 2014. március 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-119/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) A légi fuvarozó tevékenységi körébe tartozó feladatokkal megbízott, saját felelősségükre eljáró harmadik személyek károkozása a [261/2004/EK] rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében vett rendkívüli körülménynek minősül-e?
- 2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén, függ-e az értékelés attól, hogy a harmadik személyt ki bízta meg (légitársaság, repülőtér-üzemeltető, stb.)?

21. Az Augstākā tiesa (Lettország) által 2014. március 18-án benyújtott előzetes

döntéshozatal iránti kérelem (C-127/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lett

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Úgy kell-e értelmezni a betétbiztosítási rendszerekről szóló 94/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv I. mellékletének 7. cikkét, hogy kimerítő jellegű az a felsorolás, amely meghatározza az érintett hitelintézettel szoros kapcsolatban állónak tekintendő azon személyeket, akikre nézve a garantált kártalanításhoz való jogot meg kell tagadni?
- 2) A hitelintézet vezetőjének vagy az irányelv I. mellékletének 7. pontjában említett egyéb személynek lehet-e tekinteni azt személyt, aki a munkaköri leírása szerint jogosult a hitelintézet egyik tevékenységi körének vagy feladatának, de nem a hitelintézet tevékenysége egészének végrehajtását, megtervezni, koordinálni és felügyelni, ugyanakkor nem adhat más személyek számára kötelező utasításokat, illetve nem hozhat ilyen döntéseket? Figyelembe kell-e venni a hitelintézet említett tevékenységi körének vagy a hivatkozott feladatnak a tartalmát?
- 3) Úgy kell-e értelmezni az irányelv I. mellékletének 7. pontját, hogy valamely tagállam megtagadhatja a garantált kártalanításnak egy olyan személy számára történő kifizetését, akit a munkaköri leírásban szereplő és a tisztséggel kapcsolatos jogok és kötelezettségek alapján nem lehet vezetőnek minősíteni, a valóságban azonban jelentős befolyással rendelkeznek a hitelintézet vezetőinek vagy a szóban forgó intézet tekintetében személyes felelősséggel tartozó személyek döntéseire? Ebben az összefüggésben releváns lehet-e a csupán informális jellegű, a személynek a hitelintézet tevékenységével kapcsolatos tekintélyéből, hatásköreiből vagy ismeretéből eredő befolyás?

Munkaügyi ügyszak

15. A Sozialgericht Duisburg (Németország) által 2014. január 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-19/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- a) Összeegyeztethető-e az európai közösségi joggal az SGB (német szociális törvénykönyv) II. könyve 7. § -a (1) bekezdésének második mondata?
- b) Amennyiben a válasz nemleges, meg kell-e változtatnia a Németország Szövetségi Köztársaságnak a jogszabályt vagy közvetlenül egyéb rendelkezéseket kell-e alkalmazni, és ha igen, akkor melyeket?
- c) Hatályban maradhat-e az SGB II. könyve 7. § -a (1) bekezdésének második mondata addig, amíg a Németországi Szövetségi Köztársaság szervei el nem végzik a (feltehetően) szükséges jogszabály-módosítást?

16. A Gerechtshof 's-Hertogenbosch (Hollandia) által 2014. február 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-72/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) A [C-202/97. sz.] Fitzwilliam-ügyben hozott ítéletben a Bíróság megállapította, hogy az egyik tagállam illetékes intézménye által kiállított E101 igazolás akkor is köti a többi tagállam társadalombiztosítási szerveit, ha ezen igazolás tartalmi szempontból esetleg nem helytálló. A jelen ügyhöz hasonló olyan ügyekre is vonatkozik-e ezen megállapítás, amelyekben nem alkalmazhatók a [1408/71/EGK] rendelet alkalmazandó jogszabályok meghatározására vonatkozó szabályai?
- 2) Jelentősséggel bír-e az első kérdésre adandó válasz szempontjából, hogy az illetékes intézmény nem szándékozott E101 igazolást kiállítani, de adminisztratív okokból szándékosan és jól megfontoltan

olyan dokumentumokat használt, amelyek formájuk és tartalmuk alapján E101 igazolások látszatát keltették, miközben az érdekelt úgy vélte, és ésszerűen is úgy vélhette, hogy ilyen igazolást kapott?

17. A Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Egyesült Királyság) által 2014. február 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-80/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. a) A csoportos létszámcökkentésre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1998. július 20-i 98/59/EK irányelv (a továbbiakban: irányelv) 1. cikke (1) bekezdése a) pontjának ii. alpontjában a “legalább 20 fő” kifejezés a munkáltató valamennyi olyan telephelyén sorra kerülő elbocsátások számára vonatkozik, amelyen egy 90 napos időszak során elbocsátásokat hajtanak végre, vagy az egyes önálló telephelyeken sorra kerülő elbocsátások számára?
 - b) Amennyiben az 1. cikk (1) bekezdése a) pontjának ii. alpontja az egyes önálló telephelyeken sorra kerülő elbocsátások számára vonatkozik, mit jelent a “telephely”? Különösen úgy kell-e értelmezni a “telephely” fogalmát, hogy az egyetlen gazdasági kereskedelmi egységként a releváns kiskereskedelmi vállalkozás egészét jelenti, vagy e vállalkozás azon részét, amely létszámcökkentést tervez, és nem azt az egységet, amelyet a munkavállaló munkavégzési helyeként kijelöltek, mint például az egyes önálló üzleteket?
2. Olyan körülmények között, amikor valamely munkavállaló védelmi intézkedés elrendelését kéri egy magánjogi jogállású munkáltatóval szemben, hivatkozhat-e a tagállam arra, vagy érvelhet-e azzal, hogy az irányelv nem keletkeztet közvetlen hatályú jogokat a munkáltatóval szemben olyan körülmények között, amikor:
- i. a magánjogi jogállású munkáltató – kivéve ha a tagállam elmulasztotta megfelelően átültetni az irányelvet – lett volna felelős a védelmi intézkedés szerinti összegnek a munkavállaló részére való kifizetéséért, mivel ez a munkáltató elmulasztotta az irányelv szerinti konzultációt; valamint
 - ii. a munkáltató fizetéképtelen, és ezért abban az esetben, ha védelmi intézkedést rendelnek el a magánjogi jogállású munkáltatóval szemben, és ez a munkáltató nem tesz eleget ennek, továbbá kérelmet terjesztenek a tagállam elé, akkor a munkáltató fizetéképtelensége esetén a munkavállalók védelméről szóló, 2008. október 22-i 2008/94/EK irányelvet (2) átültető nemzeti jog értelmében e tagállam maga felel az ilyen védelmi intézkedés szerinti összegnek a munkavállaló részére való kifizetéséért, amelyre alkalmazható a tagállami garanciaintézetek felelősségének az irányelv 4. cikke szerinti korlátozása?

18. A Juzgado de lo Social no 23 de Madrid (Spanyolország) által 2014. március 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-117/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Ellentétes-e az uniós joggal és összeegyeztethető-e [az Európai Unió Alapjogi Chartájának] (1) 30. cikke által biztosított alapvető joggal az a nemzeti szabályozás, amely a vállalkozókat segítő határozatlan idejű munkaszerződéseket egyéves próbaidőhöz köti, amely időszak alatt biztosítja a szabad felmondás lehetőségét?
- 2) Sérti-e az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló 1999/70/EK tanácsi irányelv (2) – 1. és 3. szakasza szerinti – célkitűzéseket és szabályozást azon egyéves próbaidő, amely a vállalkozókat segítő határozatlan idejű munkaszerződések feltétele?

19. A Juzgado de lo Social no 1 de Granada (Spanyolország) által 2014. február 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-86/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) A határozatlan időre alkalmazott nem állandó munkavállaló jogalkotásban és jogalkalmazásban kialakított fogalma összhangban áll-e az 1999/70 irányelv szerinti határozott időre alkalmazott munkavállaló fogalmával?
- 2) Összeegyeztethető-e a közösségi joggal a nemzeti jog nemzeti bíróság általi azon értelmezése és alkalmazása, amely szerint a közigazgatásban a jogszabályok megkerülésével létrejött, olyan határozott idejű munkaszerződések esetében, amelyek határozatlan idejű, nem állandó foglalkoztatásra irányuló munkaszerződéseké alakultak át, a közigazgatási szerv jogosult munkaköröket egyoldalúan betölteni vagy megszüntetni anélkül, hogy a munkavállaló irányában végkielégítésre vonatkozó kötelezettsége állna fenn, illetve anélkül, hogy a határozott időtartamú foglalkoztatás visszaélészerű alkalmazását korlátozó, egyéb intézkedések lennének alkalmazhatók?
- 3) A közösségi joggal összeegyeztethetőnek minősülne-e a közigazgatási szerv ugyanezen eljárása abban az esetben, ha a munkakör betöltése vagy megszüntetése esetén megfizetné a jogszabályoknak megfelelően megkötött, határozott idejű szerződések megszüntetése esetén előírt végkielégítést?
- 4) A közösségi joggal összeegyeztethetőnek minősülne-e a közigazgatási szerv ugyanezen eljárása abban az esetben, ha a munkakör betöltésének vagy megszüntetésének feltétele lenne az objektív okokkal alátámasztott, említett végkielégítés megfizetése mellett közölhető felmondások tekintetében előírt eljárások és indokok alkalmazása?

Polgári ügyszak

24. A Tribunalul Sibiu (Románia) által 2014. február 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-69/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Értelmezhető-e úgy az Európai Unió Alapjogi Chartájának 17., 20., 21. és 47. cikke, az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikke, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 110. cikke, a[z uniós] jog által előírt jogbiztonság elve és a Bíróság ítélkezési gyakorlata, hogy azzal ellentétes az olyan szabályozás, mint az 554/2204. sz. törvény 21. cikkének (2) bekezdésében foglalt szabályozás, amely a[z uniós] jog elsőbbsége elvének megsértése esetén kizárólag a közigazgatási peres eljárásban teszi lehetővé a nemzeti bíróság által hozott ítéletekkel szembeni perújítást, és a nemzeti bíróság által a közigazgatási peres eljárástól eltérő (polgári, büntető) peres eljárásban hozott ítéletekkel szembeni perújítást nem teszi lehetővé a[z uniós] jog elsőbbsége elvének e határozatok általi megsértése esetén?

25. Az Administrativen sad Sofia-grad (Bulgária) által 2014. február 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-83/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Úgy kell-e értelmezni a személyek közötti, faji- vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelvben és az Európai Unió Alapjogi Chartájában használt “etnikai származás” fogalmát, hogy az felöleli a roma származású bolgár állampolgárok például Dupnitsa város “Gizdova mahala” városrészében lakó kompakt csoportját?
- 2) Alkalmazandó-e a 2000/43 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett “hasonló helyzet” fogalma a jelen tényállásra, amelynek esetében a kereskedelmi fogyasztásmérőket a romák

lakta városrészekben 6–7 méteres magasságban, miközben a kompakt romalakosság nélküli más városrészekben rendszerint kevesebb mint 2 méteres magasságban helyezik el?

3) Úgy kell-e értelmezni a 2000/43 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját, hogy a kereskedelmi fogyasztásmérők 6–7 méteres magasságban történő elhelyezése a romák lakta városrészekben a roma származású lakossággal szembeni kevésbé kedvező bánásmódot jelent a más etnikai származású lakossághoz képest?

4) Amennyiben kevésbé kedvező bánásmódról van szó, úgy kell-e értelmezni az említett rendelkezést, hogy e bánásmód az alapeljárás tényállása esetében teljes mértékben vagy részben azon a körülményen alapul, hogy az a roma etnikai csoportra vonatkozik?

5) A 2000/43 irányelv alapján megengedhető-e az olyan nemzeti rendelkezés, mint a Zakon za zashtita ot diskriminatsia (a hátrányos megkülönböztetéssel szembeni védelemről szóló törvény, a továbbiakban: ZZD) kiegészítő rendelkezései 1. §-ának 7. pontja, amelynek értelmében minden olyan intézkedés, tevékenység vagy mulasztás, amely közvetlenül vagy közvetetten jogokat vagy jogos érdekeket sért “kedvezőtlen bánásmódnak” minősül?

6) Alkalmazandó-e a 2000/43 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében vett “látszólag semleges gyakorlat” fogalma a CEZ Razpredelenie Bulgaria AD azon gyakorlatára, hogy 6–7 méteres magasságban helyezi el a kereskedelmi fogyasztásmérőket? Hogyan kell értelmezni a “látszólag” fogalmát – úgy, hogy a gyakorlat nyilvánvalóan semleges, vagy úgy, hogy az csak első pillantásra tűnik semlegesnek, vagyis színleg semleges?

7) Szükséges-e a 2000/43 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében vett közvetett megkülönböztetés fennállásához, hogy a semleges gyakorlat a személyeket faji- vagy etnikai származásuk alapján különösen hátrányos helyzetbe hozza, vagy elegendő, ha ezen gyakorlat csak bizonyos etnikai származású személyeket érint hátrányosan? Ezzel összefüggésben megengedhető-e a 2000/43 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján az olyan nemzeti rendelkezés, mint a ZZD 4. cikkének (3) bekezdése, amelynek értelmében közvetett hátrányos megkülönböztetés áll fenn, ha egy személyt az (1) bekezdésben meghatározott tulajdonságok miatt (az etnikai származást is beleértve) hátrányosabb helyzetbe hoznak?

8) Hogyan kell értelmezni a 2000/43 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében vett “különösen hátrányosan érint” fogalmát? A 2000/43 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjában használt “kevesbé kedvező eljárás” fogalmának felel-e meg az, vagy csak az eltérő bánásmód különösen jelentős, nyilvánvaló és súlyos eseteit öleli fel? Különösen hátrányos helyzetnek minősül-e a jelen ügyben ismertetett gyakorlat? Amennyiben nem áll fenn a hátrányos helyzetbe hozás különösen jelentős, nyilvánvaló és súlyos esete, elegendő-e ez a közvetett hátrányos megkülönböztetés hiányának megállapításához (annak vizsgálata nélkül, hogy a konkrét gyakorlat egy jogszerű célra tekintettel igazolható, megfelelő és szükséges-e)?

9) A 2000/43 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontja alapján megengedhetők-e az olyan nemzeti rendelkezések, mint a ZZD 4. cikkének (2) és (3) bekezdése, amelyek a közvetlen hátrányos megkülönböztetés fennállásához “kedvezőtlenebb bánásmódot”, a közvetett hátrányos megkülönböztetés fennállásához pedig “hátrányosabb helyzetbe hozást” kívánnak meg anélkül, hogy az irányelvhez hasonlóan különbséget tennének a konkrét kedvezőtlen bánásmód súlya szerint?

10) Úgy kell-e értelmezni a 2000/43 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontját, hogy a CEZ Razpredelenie Bulgaria AD szóban forgó gyakorlata objektív módon igazolható a villamosenergia-hálózat biztonságának biztosítására és a fogyasztott villamos energia megfelelő megállapítására tekintettel? A panaszeljáráásban szereplő ellenérdekű fél azon kötelezettségére figyelemmel is megfelelő-e az említett gyakorlat, hogy a fogyasztók számára lehetővé tegye a villamosenergiafogyasztás-mérők állásának leolvasását? Szükséges-e az említett gyakorlat, ha a híradásokból egyéb műszaki és pénzügyi megoldások is ismertek a kereskedelmi fogyasztásmérők biztonságának biztosítására?

26. A Tribunal de grande instance de Nîmes (Franciaország) által 2014. február 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-96/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (2) bekezdését, hogy a szerződés elsődleges tárgyának meghatározására vonatkozó feltétel e rendelkezés szerinti fogalma kiterjed a kölcsönvevő teljes munkaképtelensége esetén a hitelezőnek fizetendő összegek átvállalásának garantálását célzó biztosítási szerződésben kikötött olyan feltételre, amely kizárja a biztosítottat e garanciából, amennyiben megállapítják róla, hogy képes nem kereső tevékenység folytatására?

27. A Juzgado de Primera Instancia no 5 de Cartagena (Spanyolország) által 2014. március 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-122/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Úgy kell-e értelmezni a 93/13/EGK irányelvet, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint a spanyol szabályozás, amely a későbbi végrehajtási eljárásban nem teszi lehetővé a bírósági végrehajtható okirat – a bíróság által hozott, a fizetési meghagyásos eljárást ellentmondás hiányában lezáró végzés –, a végrehajtani kért hivatkozott végzés alapját képező szerződésekben a tisztességtelen feltételek fennállásának ad limine litis hivatalból történő vizsgálatát, mivel a nemzeti jog azt ítélte dolognak minősíti a LEC 816. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 551. és 552. cikke alapján?

Közigazgatási ügyszak

80. A Nejvyšší správní soud (Cseh Köztársaság) által 2014. január 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-43/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: cseh

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Úgy kell-e értelmezni az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti jogi rendelkezések alkalmazása, amelyek a kibocsátási egységek térítésmentes kiosztását a releváns időszakban ajándékozási illetéknek vetik alá?

81. Az Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Németország) által 2014. február 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-51/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Kimerítően szabályozza-e az 1998/78/EGK rendelet 14. cikkének (3) bekezdése a raktározási költségek kompenzációja tekintetében a cukorhelyettesítést, és e rendelkezés alapján nem feltétel, hogy a helyettesítő cukrot ugyanannak a tagállamnak a területén letelepedett másik gyártó állítsa elő?

2) Igenlő válasz esetén: a raktározási költségek visszatérítésének feltételül szabja-e az 1998/78/EGK rendelet 14. cikkének (3) bekezdése, hogy a helyettesítendő C cukrot a cukortermelőnél “ténylegesen pótolják”?

3) Amennyiben a 2670/81/EGK rendelet 2. cikkének (2) bekezdése alkalmazandó a cukorhelyettesítés esetére: a raktározási költségek visszatérítésének feltételül szabja-e a 2670/81/EGK rendelet 2.

cikkének (2) bekezdése, hogy a helyettesítendő C cukrot a cukortermelőnél “ténylegesen helyettesítsék”?

4) Másodlagosan: érvényes-e a 2670/81/EGK rendelet 2. cikkének (2) bekezdése szerinti rendelkezés annyiban, amennyiben az megköveteli, hogy a helyettesítő cukrot “ugyanannak a tagállamnak a területén letelepedett másik gyártó állít[sa] elő”?

82. Az Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Németország) által 2014. február 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-52/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Az elévülés megszakadása tekintetében az a hatóság-e a 2988/95/EK, Euratom rendelet 3. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése értelmében vett hatáskörrel rendelkező hatóság, amelyik hatáskörrel rendelkezik a szabálytalansággal kapcsolatos bármely vizsgálatra vagy eljárásra, függetlenül attól, hogy ő folyósította-e a pénzeszközöket? Közigazgatási jogi intézkedés meghozatalára vagy szankció kiszabására kell-e irányulnia a szabálytalansággal kapcsolatos vizsgálatnak vagy eljárásnak?

2) Lehet-e a 2988/95/EK, Euratom rendelet 3. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése értelmében vett “érintett személy” valamely vállalkozás tanúként kihallgatott alkalmazottja is?

3) A cukortermelés cukortermelő általi nyilvántartásában elkövetett, rendszerint csak a megfelelően elvégzett piacszervezési ellenőrzés keretében feltételezett, illetve megállapított konkrét hibákról (tényállások) kell-e szólnak lennie “a szabálytalansággal kapcsolatos bármely [olyan] vizsgálat[...] vagy eljárás[...] [esetében], amelyről az érintett személyt tájékoztatták” (a 2988/95/EK, Euratom rendelet 3. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése)? Az ellenőrzést lezáró, illetve az ellenőrzés eredményét kiértékelő, bizonyos tényállásokkal kapcsolatban további kérdéseket fel nem vető zárójelentés is “a szabálytalansággal kapcsolatos [olyan] vizsgálatnak” minősülhet-e, amelyről az érintett személyt tájékoztatták?

4) Megköveteli-e a 2988/95/EK, Euratom rendelet 3. cikke (1) bekezdésének második albekezdése értelmében vett “ismételt szabálytalanságok” tényállása, hogy a szabálytalanságként értékelt cselekmények vagy mulasztások szoros időbeli összefüggésben álljanak egymással ahhoz, hogy még “ismétlésként” legyenek értékelhetők? Igenlő válasz esetén: megszűnik-e ezen szoros időbeli összefüggés többek között azáltal, hogy a cukormennyiség nyilvántartásával kapcsolatban elkövetett szabálytalanság a cukorágazat egy gazdasági évén belül csak egyszer történik meg, majd csak a cukorágazat következő vagy későbbi gazdasági évében ismétlődik újra?

5) Befejeződhet-e a 2988/95/EK, Euratom rendelet 3. cikke (1) bekezdésének második albekezdése értelmében vett ismétlődés tényállása azáltal, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság a tényállás összetettségének ismeretében nem, adott esetben nem rendszeresen vagy nem alaposan ellenőrizte a vállalkozást?

6) Mikor kezdődik a 2988/95/EK, Euratom rendelet 3. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdése szerinti nyolcéves kétszeres elévülési idő folyamatos vagy ismételt szabálytalanságok esetében? A szabálytalanságnak tekintendő egyes cselekmények befejezésekor kezdődik-e ezen határidő (a rendelet 3. cikke (1) bekezdésének első albekezdése) vagy az utolsó ismételt cselekmény befejezésekor (a rendelet 3. cikke (1) bekezdésének második albekezdése)?

7) Megszakíthatja-e a 2988/95/EK, Euratom rendelet 3. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdése szerinti nyolcéves kétszeres elévülést a hatáskörrel rendelkező hatóságnak a szabálytalansággal kapcsolatos vizsgálata vagy eljárása?

8) A támogatások megállapítására hatást gyakorló különféle tényállások esetében tényállásonként (szabálytalanságonként) külön-külön kell-e meghatározni a 2988/95/EK, Euratom rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti rendelkezés alapján számítandó elévülési időket?

9) Jelentőséggel bír-e a 2988/95/EK, Euratom rendelet 3. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdése értelmében vett kétszeres elévülési idő folyása szempontjából a hatóság szabálytalanságról való tudomása?

83. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2014. február 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-58/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Úgy kell-e értelmezni a Kombinált Nomenklátúra 8543 7010 alszáma szerinti árumegnevezést, hogy csak azok a gépek tartoznak alá, amelyek kizárólag fordító, illetve szótárfunkcióval rendelkeznek?

2) Amennyiben az első kérdésre adott válasz nemleges:

Azokat a gépeket is a Kombinált Nomenklátúra 8543 7010 alszáma alá kell-e sorolni, amelyeknél a fordító, illetve szótárfunkció nem jelentős a fő funkcióhoz (itt: olvasófunkció) képest?

84. A Finanzgericht Hamburg (Németország) által 2014. február 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-59/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) A 2988/95/EK, Euratom rendelet 3. cikke (1) bekezdésének első albekezdése szerinti elévülési idő megkezdődéséhez szükséges és a 2988/95/EK, Euratom rendelet 1. cikkének (2) bekezdésében meghatározott szabálytalanság abban az esetben, ha a közösségi jog valamely rendelkezésének megsértését csak a kár bekövetkezését követően fedezik fel, a gazdasági szereplő cselekményével vagy mulasztásával együttesen feltételezi-e azt is, hogy az Unió általános költségvetése vagy az Unió által kezelt költségvetések kárt szenvedjenek, és ezért az elévülési idő csak a kár bekövetkeztétől kezdődik, vagy az elévülési idő a kár bekövetkeztének időpontjától függetlenül elkezdődik már a gazdasági szereplőnek a közösségi jog valamely rendelkezésének megsértését jelentő cselekményével vagy mulasztásával?

2) Amennyiben az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az elévülési idő csak a kár bekövetkeztekor kezdődik:

Már – a véglegesen kifizetett export-visszatérítés visszakövetelésével összefüggésben – akkor is fennáll-e a 2988/95/EK, Euratom rendelet 1. cikkének (2) bekezdése szerinti kár, ha az exportőrnek anélkül fizetik ki az 565/80/EGK rendelet 5. cikkének (1) bekezdése szerinti, az export-visszatérítéssel megegyező összeget, hogy már felszabadították volna az 565/80/EGK rendelet 6. cikke szerinti biztosítékot, vagy csak a biztosíték felszabadításának, illetve az export-visszatérítés végleges kifizetésének időpontjában következik be a kár?

85. A Verwaltungsgerichtshof (Ausztria) által 2014. február 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-66/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Ellentétes-e az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésével (korábban az EK 88. cikk (3) bekezdése) összefüggésben értelmezett EUMSZ 107. cikkel (korábban EK 87. cikk) az olyan nemzeti intézkedés, amely alapján egy belföldi részesedés megvásárlása esetén – az adóalapot és ezáltal az adóterhet csökkentő – cégértékleírást kell elvégezni a csoportos adózás keretében, miközben a jövedelem- és társasági adózás más eseteiben nem végezhető el ilyen cégértékleírás egy részesedés megvásárlása esetén?

2) Ellentétesek-e az EUMSZ 54. cikkel (korábban EK 48. cikk) összefüggésben értelmezett EUMSZ 49. cikkel (korábban EK 43. cikk) az olyan tagállami jogszabályok, amelyek alapján egy belföldi részesedés megvásárlása esetén cégértékleírást kell elvégezni a csoportos adózás keretében, miközben egy nem belföldi illetőségű (különösen valamely más uniós tagállamban székhellyel rendelkező) társaságban fennálló részesedés megvásárlása esetén nem végezhető el ilyen cégértékleírás?

86. A Bundessozialgericht (Németország) által 2014. február 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-67/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A 883/2004/EK rendelet 70. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében vett különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátásokra is vonatkozik-e – az exportálhatóság 883/2004/EK rendelet 70. cikkének (4) bekezdése szerinti kizárásának kivételével – az egyenlő bánásmód 883/2004/EK rendelet 4. cikke szerinti követelménye?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: lehetőség van-e – és adott esetben milyen mértékben – a 883/2004/EK rendelet 4. cikke szerinti egyenlő bánásmód követelményének olyan, a 2004/38/EK irányelv 24. cikkének (2) bekezdését átültető nemzeti jogszabályok rendelkezései útján történő korlátozására, amely alapján egyáltalán nem vehetők igénybe ezen ellátások, ha az uniós polgár másik tagállamban való tartózkodásának joga kizárólag álláskeresés céljából áll fenn?

3. Ellentétes-e az EUMSZ 18. cikkel összefüggésben értelmezett EUMSZ 45. cikk (2) bekezdésével az olyan nemzeti rendelkezés, amely az álláskeresőként szabad mozgáshoz való joguk gyakorlására hivatkozni képes uniós polgároktól a kizárólag álláskeresési célú tartózkodási jog időtartamára kivétel nélkül és a fogadó állammal fennálló kapcsolattól függetlenül megtagad valamely, a létbiztonságot szolgáló és egyúttal a munkaerőpiachoz való hozzáférést is megkönnyítő szociális ellátást?

87. A Lietuvos vyriausiosios administracinis teismas (Litvánia) által 2014. február 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-74/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikkének (1) bekezdését, hogy olyan helyzetben, amelyben a gazdasági szereplők a jelen ügyben bemutatott típusú közös számítógépes információs rendszerben vesznek részt, és a Versenytanács megállapítja, hogy a kedvezmények korlátozásáról szóló rendszerüzenetet és a kedvezmény mértéke bevitelének műszaki korlátozását vezették be ebben a rendszerben, feltételezhető, hogy e gazdasági szereplők tudtak a számítógépes információs rendszerben bevezetett rendszerüzenetről, vagy tudniuk kellett arról, és azzal, hogy nem kifogásolták ilyen kedvezménykorlátozás alkalmazását, hallgatólagos jóváhagyásukat fejezték ki az árkedvezmény korlátozása tekintetében, és ezért felelősségre vonhatók az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése szerinti összehangolt magatartásban való részvételért?

2) Amennyiben az első kérdésre nemleges válasz adandó, milyen tényezőket kell figyelembe venni annak megállapításakor, hogy a közös számítógépes információs rendszerben részt vevő gazdasági szereplők az alapügyhöz hasonló körülmények között részt vettek-e az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése szerinti összehangolt magatartásban?

88. A Curtea de Apel Braşov (Románia) által 2014. február 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-76/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) A 9/2012. sz. törvény rendelkezéseire és az e törvénnyel bevezetett adó céljára figyelemmel úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 110. cikket, hogy azzal ellentétes, ha az Európai Unió valamely tagállama olyan adót vet ki a szennyezőanyag-kibocsátásra, amely minden külföldi gépjárműre alkalmazandó az e tagállamban történő nyilvántartásba vételkor, és amely a belföldi gépjárművek tulajdonjogának átruházásakor is alkalmazandó, kivéve ha az ilyen vagy hasonló adót már megfizették?

2) A 9/2012. sz. törvény rendelkezéseire és az e törvénnyel bevezetett adó céljára figyelemmel úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 110. cikket, hogy azzal ellentétes, ha az Európai Unió valamely tagállama olyan adót vet ki a szennyezőanyag-kibocsátásra, amely minden külföldi gépjárműre alkalmazandó az e tagállamban történő nyilvántartásba vételkor, és amely adó a belföldi gépjárművek esetében csak az ilyen gépjármű tulajdonjogának átruházásakor fizetendő, ami azzal a következménnyel jár, hogy a külföldi gépjárművet az adó megfizetése nélkül nem lehet használni, míg a belföldi gépjármű korlátlan ideig használható az adó megfizetése nélkül, az adott gépjármű tulajdonjogának átruházásáig, amennyiben az ilyen átruházásra sor kerül?

89. A Raad van State (Hollandia) által 2014. február 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-81/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Az következik-e (a szerves oldószerek egyes tevékenységeknél és berendezésekben történő felhasználása során keletkező illékony szerves vegyületek kibocsátásának korlátozásáról szóló, 1999. március 11-i) 1999/13/EK (tanácsi) irányelv II. B. mellékletéből, hogy az olyan berendezések üzemeltetőjének, amelyeknél állandó szilárd anyag tartalom feltételezhető és használható a kibocsátáscsökkentés referencia pontjának meghatározásához, az említett mellékletben rögzített ütemtervtől eltérően határidő-hosszabbítást kell adni, hogy megvalósíthassa a kibocsátáscsökkentési tervét, ha kis oldószertartalmú vagy oldószertmentes helyettesítő anyagok fejlesztése még folyamatban van?

Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

2) Szükséges-e a csökkentési terv megvalósítására szóló határidő-hosszabbítás 1999/13/EK irányelv II. B. melléklete értelmében vett megadásához a berendezés üzemeltetőjének meghatározott aktuusa vagy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság engedélye?

3) Milyen kritériumok alapján határozandó meg az irányelv II. B. melléklete értelmében vett határidő-hosszabbítás mértéke?

90. A College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Hollandia) által 2014. február 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-85/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Lehetővé teszi-e az egyetemes szolgáltatási irányelv 28. cikke a díjak szabályozását anélkül, hogy a piacelemzésből az derült ki volna ki, hogy az egyik fél a szabályozott szolgáltatás tekintetében jelentős piaci erővel rendelkezik, miközben a nem földrajzi számok határokon átnyúló tárcsázhatósága műszakilag minden további nélkül lehetséges, és az e számokhoz való hozzáférés egyetlen akadálya,

hogyan olyan díjakat alkalmaznak, amelyek miatt a hívás a nem földrajzi számok esetében drágább, mint a földrajzi számok esetében?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén a Collegében a következő két kérdés merül fel:

a) Akkor is szabályozhatók-e a díjak, ha a magasabb díjak csak korlátozottan gyakorolnak hatást a hívások számára a nem földrajzi számok esetében?

b) Mennyiben vizsgálhatja még meg a nemzeti bíróság, hogy az egyetemes szolgáltatási irányelv 28. cikke alapján szükséges díjintézkedés annak céljára tekintettel nem aránytalanul megterhelő-e a tranzitszolgáltatóra?

3) Lehetővé teszi-e az egyetemes szolgáltatási irányelv 28. cikkének (1) bekezdése, hogy az e rendelkezésben említett lépéseket a hozzáférési irányelv 13. cikkének (1) bekezdésében említett hatáskört gyakorló nemzeti szabályozó hatóságtól eltérő hatóság tegye meg, és a nemzeti szabályozó hatóságot csak a végrehajtási utasításokra vonatkozó hatáskör illesse meg?

91. A Corte Suprema di Cassazione (Olaszország) által 2014. február 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-82/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Az [olyan intézkedés, mint a 289/2002 törvény 9. cikkének (17) bekezdésében előírt mentesítés, amely időben távoli időszakokra vonatkozik, és amely arra irányul, hogy valamely mértékben kártérítést nyújtson azok számára, akik katasztrófhelyzet áldozatai voltak], azáltal, hogy a [HÉA] alkalmazása következtében hatással van a kifizetett (vagy kifizetendő) teljes összegekre, az Európai Közösségek Bíróságának a C-132/06. sz. ügyben 2008. július 17-én hozott ítélete alapjául szolgáló tilalom hatálya alá [tartozik-e]?

92. A Corte Suprema di Cassazione (Olaszország) által 2014. február 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-89/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Úgy kell értelmezni az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet 14. cikkét, valamint a hivatkozott rendelet végrehajtásáról szóló, 2004. április 21-i 794/2004/EK bizottsági rendelet 9., 11. és 13. cikkét, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely egy állami támogatásnak a 2002. június 7-én közölt bizottsági határozatból következő visszatérítése tekintetében kimondja, hogy a kamatot a hivatkozott 794/2004 rendelet V. fejezetében (különösen pedig 9. és 11. cikkében) foglalt rendelkezések alapján, tehát kamatos kamat alapján számított kamatláb alkalmazásával kell meghatározni?

93. A Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) által 2014. március 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-97/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Értelmezhető-e a HÉA-irányelv 2010. január 1. napjáig hatályos 55. cikke úgy, hogy ez a cikk csak olyan szolgáltatást igénybevevő adóalanyokra vonatkozik, amelyeket a szolgáltatás végzésének tényleges helye szerinti tagállamban nem vettek vagy nem kellett volna nyilvántartásba venni a HÉA céljából?

2) Amennyiben az első kérdésre igenlő a válasz, úgy kizárólag a HÉA-irányelv 52. cikke alkalmazható-e a szolgáltatás teljesítési helyének meghatározására?

3) Amennyiben az első kérdésre a válasz nemleges, úgy a HÉA-irányelv 2010. január 1-ig hatályos 55. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben a bér munka-szolgáltatást igénybe vevő adóalany több tagállamban is rendelkezik vagy rendelkeznie kellene HÉA azonosítószámmal, kizárólag a szolgáltatást igénybe vevő döntésén múlik, hogy melyik adószám alatt veszi igénybe a bér munka-szolgáltatást (ideértve azt a esetet is, amikor a szolgáltatást igénybe vevő adóalany letelepedettnek minősül a szolgáltatás tényleges teljesítési helye szerinti tagállamban, de ettől eltérő tagállamban is rendelkezik HÉA azonosítószámmal)?

4) Amennyiben a harmadik kérdésre adott válasz az, hogy a szolgáltatást igénybevevő döntési joga korlátlan, úgy kell-e értelmezni a HÉA-irányelv 55. cikkét, hogy:

— a szolgáltatást az igénybevevő által megadott HÉA azonosítószám alatt lehet teljesítettnek tekinteni 2009. december 31. napjáig, ha az igénybevevő más tagállamban is nyilvántartott (letelepedett) adóalany, és a termékeket feladták, illetve elszállították azon tagállamból, ahol a szolgáltatásokat ténylegesen nyújtották,

— befolyásolja-e a szolgáltatás teljesítési helyének meghatározását, ha az igénybevevő más tagállamban letelepedett adóalany, de a késztermékeket a szolgáltatásnyújtás tagállamából feladva, elfuvarozva értékesíti közbenső vevőjének, aki a terméket továbbértékesíti a Közösség egy harmadik tagállamába anélkül, hogy a bér munka-szolgáltatás igénybevevője a készterméket a saját telephelyére visszaszállította volna?

5) Amennyiben a szolgáltatást igénybevevő döntési joga nem korlátlan, befolyásolja-e a HÉA-irányelv 2010. január 1. napjáig hatályos 55. cikkének alkalmazhatóságát

— az a tény, hogy a megmunkálendő alapanyagokat a megmunkálási szolgáltatás igénybevevője milyen körülmények között szerzi be és bocsátja a megmunkálást végző rendelkezésére,

— az a tény, hogy a megmunkálásra irányuló munkavégzés eredményeként létrejövő készterméket melyik tagállamból, melyik adószáma alatt értékesíti a szolgáltatást igénybevevő adóalany,

— az a tény, hogy – mint az az alapügyben történt – a megmunkálás eredményeként létrejövő késztermék még a megmunkálás országában történő tartózkodása alatt láncügylet keretén belül többször értékesítésre kerül, a terméknek a megmunkálás országából történő kiszállítására pedig közvetlenül a termék végső beszerzője részére kerül sor?

94. A Fővárosi Törvényszék (Magyarország) által 2014. március 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-98/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Az Sztjt. (a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény) 2011. évi, a játékadó mértékének emelésével kapcsolatos módosításai kapcsán:

1. Összeegyeztethető-e az EUMSZ 56. cikkével az olyan non-diszkriminatív tagállami jogalkotás, amely a játéktermekben üzemeltetett pénznyerő automatákkal kapcsolatosan fizetendő közvetlen adót, az ún. játékadót, egyszeri aktussal, felkészülési idő nélkül a korábbi mérték ötszörösére emeli, és emellett még százalékos mértékű játékadót is bevezet, melynek

folytán a játéktermeket üzemeltető szerencsejáték-szervezők működése korlátozott mértékűvé vált?

2. Értelmezhető-e úgy az EUMSZ 34. cikke, hogy annak hatálya alá tartozik az olyan non-diszkriminatív tagállami jogalkotás, amely a játéktermekben üzemeltetett pénznyerő automatákkal kapcsolatosan fizetendő közvetlen adót, az ún. játékadót, egyszeri aktussal, felkészülési idő nélkül a korábbi mérték ötszörösére emeli, és emellett százalékos mértékű játékadót is bevezet, melyre tekintettel a pénznyerő automaták az Európai Unió területéről Magyarországra való behozatala korlátozott mértékűvé válik?

3. Amennyiben az 1. és/vagy a 2. kérdésre a válasz igenlő, az EUMSZ 36. cikk, az EUMSZ 52. cikk (1) bekezdése és az EUMSZ 61. cikk vagy a kényszerítő indokok alkalmazásában a tagállam hivatkozhat-e kizárólag a költségvetés helyzetének rendezésére?

4. Amennyiben az 1. és/vagy a 2. kérdésre a válasz igenlő, figyelemmel az EUSZ 6. cikk (3) bekezdésére, az általános jogelvek a tagállami korlátozással, az adószabályra való felkészülési idő biztosításával kapcsolatosan figyelembe veendő-e?

5. Amennyiben az 1. és/vagy a 2. kérdésre a válasz igenlő, értelmezhető-e a C-46/93. és C-48/93. sz., Brasserie du Pêcheur egyesített ügyekben hozott ítélet oly módon, hogy az EUMSZ 34. és/vagy 56. cikkeinek megsértése tagállami kártérítési felelősséget alapozhat meg annak alapján, hogy ezen szabályok – közvetlen hatályuk miatt – tagállami személyek számára jogot biztosítanak?

6. A 98/34/EK (1) irányelv értelmezhető-e akként, hogy de facto műszaki szabálynak minősül az olyan tagállami adószabály, amely egy közvetlen adó, a játéktermekben üzemeltetett pénznyerő automatákkal kapcsolatosan fizetendő játékadó mértékét egyszeri alkalommal az ötszörösére emeli, és emellett még százalékos mértékű adót is bevezet?

7. Amennyiben a 6. kérdésre adandó válasz igenlő, a 98/34/EK irányelv 8. cikke (1) bekezdésének és/vagy a 98/34/EK irányelv 9. cikke (1) bekezdésének tagállami megszegésére a tagállami személy hivatkozhat-e a tagállammal szemben mint kártérítési felelősséget megalapozó mulasztásra, célja-e az Irányelvnek egyéni jogok biztosítása? A tagállami bíróságnak milyen szempontokat kell mérlegelnie annak megítélésekor, hogy követett-e el az alperes kellően súlyos jogsértést, és az milyen típusú kárigényt alapozhat meg?

Az Szjtv. 2012. évi, a pénznyerő automata játéktermekben való üzemeltetését tiltó (és azt csak játékkaszinókban megengedő) módosításával kapcsolatosan:

1. Összeegyeztető-e az EUMSZ 56. cikkével az olyan non-diszkriminatív tagállami jogalkotás, amely a pénznyerő automaták játéktermekben való működtetését az érintett szerencsejáték-szervezők számára átmeneti és felkészülési idő biztosítása és/vagy megfelelő kártalanítás nyújtása nélkül, azonnali hatállyal betiltja, és ezzel egyidejűleg a pénznyerő automaták működtetésére a játékkaszinók számára monopóliumot biztosít?

2. Értelmezhető-e úgy az EUMSZ 34. cikke, hogy annak irányadónak és alkalmazandónak kell lennie olyan esetre is, amikor a tagállam olyan non-diszkriminatív jogszabályt alkot, amely ugyan közvetlenül nem tiltja meg a pénznyerő automaták Európai Unió területéről való beszerzését, de azok tényleges használatát, hasznosítását a szerencsejáték-szervezés útján korlátozza, tiltja, anélkül, hogy erre a tevékenységet folytató érintett szerencsejáték-szervezők számára átmeneti és felkészülési időt vagy kártalanítást nyújtana?

3. Amennyiben a fenti 1. és 2. kérdésre a válasz igenlő, az EUMSZ 36. cikk, az EUMSZ 52. cikk (1) bekezdése és az EUMSZ 61. cikk vagy a kényszerítő indokok alkalmazásában a tagállami bíróságnak mely kritériumokat kell figyelembe vennie akkor, amikor arról hoz döntést, hogy a korlátozás szükséges, alkalmas és arányos volt-e?

4. Amennyiben az 1. és/vagy a 2. kérdésre a válasz igenlő, figyelemmel az EUSZ 6. cikke (3) bekezdésére, az általános jogelvek a tagállami tiltással, a felkészülési idő biztosításával kapcsolatosan figyelembe veendőek-e? Az alapvető jogok – mint a tulajdonhoz való jog és a kártalanítás nélküli tulajdonmegfosztás tilalma – a jelen ügyben megvalósuló korlátozással kapcsolatosan figyelembe veendőek-e, ha igen, hogyan?

5. Amennyiben az 1. és/vagy a 2. kérdésre a válasz igenlő, értelmezhető-e a C-46/93. és C-48/93. sz., Brasserie du Pêcheur egyesített ügyekben hozott ítélet oly módon, hogy az EUMSZ 34. és/vagy 56. cikkei megsértése tagállami kártérítési felelősséget alapozhat meg annak alapján, hogy ezen szabályok – közvetlen hatályuk miatt – tagállami személyek számára jogot biztosítanak?

6. A 98/34/EK irányelv értelmezhető-e akként, hogy egyéb követelménynek minősül az olyan tagállami szabály, amely a pénznyerő automaták működtetését játékkaszinókra korlátozva a játéktermi működést betiltja?

7. Amennyiben a 6. kérdésre adandó válasz igenlő, a 98/34/EK irányelv 8. cikke (1) bekezdésének és/vagy a 98/34/EK irányelv 9. cikke (1) bekezdésének tagállami megszegésére a tagállami személy hivatkozhat-e a tagállammal szemben mint kártérítési felelősséget megalapozó mulasztásra? A tagállami bíróságnak milyen szempontokat kell mérlegelnie annak megítélésakor, hogy követett-e el az alperes kellően súlyos jogsértést, és az milyen típusú kárigényt alapozhat meg?

8. Alkalmazandó-e a közösségi jognak azon elve, miszerint a tagállamok kötelesek kártérítést fizetni a személyeknek a közösségi jognak a tagállamoknak felróható megsértéséből eredő károkért arra az esetre is, amikor a jogalkotással érintett területre a tagállam szuverenitása áll fenn? Iránymutatásul szolgálnak-e ilyen esetben is az alapvető jogok és a tagállamok alkotmányos hagyományáiból fakadó általános jogelvek?

95. A Vilniaus apygardos administracinis teismas (Litvánia) által 2014. március 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-103/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) A közvetlen kifizetések régi és új uniós tagállamokbeli szintjének 73/2009 rendelet 7. és 121. cikkével összefüggésben alkalmazott 10. cikkének (1) bekezdése szerinti értékelése tekintetében:

a) úgy kell-e értelmezni a 73/2009 rendelet 10. cikkének (1) bekezdésével és 121. cikkével összefüggésben alkalmazott 7. cikkének (1) bekezdését, hogy 2012-ben a régi tagállamokban az 5 000 eurót meghaladó közvetlen kifizetések szintje 90%?

b) Amennyiben az első kérdésre igenlő válasz adandó, ez azt jelenti, hogy 2012-ben a régi és az új tagállamokban nem volt egyenlő a közvetlen kifizetések szintje, ahogy azt a 73/2009 rendelet 10. cikke (1) bekezdésének és 121. cikkének tartalma és célkitűzései előíranyozzák?

c) A 73/2009 rendelet 10. cikke (1) bekezdésének vége („[...] figyelembe véve a 7. cikk (1) bekezdése értelmében alkalmazott valamennyi csökkentést”) és a DS/2011/14/REV2. sz. bizottsági munkadokumentum, amelyben összehasonlítás céljából a közvetlen kifizetések eltérő alapját határozták meg – az új tagállamokban a közvetlen kifizetések szintjét moduláció alkalmazása nélkül értékelték (a 121. cikk értelmében 90%), míg a régi uniós tagállamokban modulációt alkalmaztak (a 7. cikk (1) bekezdése értelmében 100% mínusz 10%) -, ellentétes-e a csatlakozási okmánnyal és az uniós jog elveivel, többek között a bizalomvédelem elvével, a megfelelő ügyintézés elvével, a tisztességes verseny elvével és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével, valamint a közös agrárpolitika EUMSZ 39. cikkben meghatározott célkitűzéseivel?

2) A 73/2009 rendelet 10. cikke (1) bekezdésének, 132. cikke (2) bekezdése utolsó albekezdése elejének, valamint az ezek alapján elfogadott uniós jogi intézkedéseknek a csatlakozási okmánnyal és az uniós elvekkel való összeegyeztethetlensége tekintetében:

- a) A 73/2009 rendelet 10. cikke (1) bekezdésének vége („[...] figyelembe véve a 7. cikk (1) bekezdése értelmében alkalmazott valamennyi csökkentést”), a 132. cikk (2) bekezdése utolsó albekezdésének eleje („2012-től kezdődően, figyelembe véve a 7. cikknek a 10. cikkkel összefüggésben való alkalmazását [...]”), valamint az ezek alapján elfogadott DS/2011/14/REV2. sz. bizottsági munkadokumentum és C(2012) 4391 végleges bizottsági végrehajtási határozat ellentétes-e a csatlakozási okmánnyal, amely nem írja elő a közvetlen kifizetések modulációját és a kiegészítő nemzeti közvetlen kifizetések csökkentését az új tagállamokban és/vagy azt az évet, amikorra előirányozták a régi és az új uniós tagállamok közvetlen kifizetéseinek egyenlőségét?
- b) A 73/2009 rendelet 10. cikkének (1) bekezdése és a 132. cikke (2) bekezdésének utolsó albekezdése, valamint a DS/2011/14/REV2. sz. bizottsági munkadokumentum és a C(2012) 4391 végleges bizottsági végrehajtási határozat annyiban, amennyiben tartalmuk és célkitűzéseik értelmében a régi tagállamoknál jelentősen kevesebb támogatásban részesülő új tagállamokban 2012-ben alkalmazzák a közvetlen kifizetések modulációját és a kiegészítő nemzeti közvetlen kifizetések csökkentését, ellentétesek-e az uniós jog elveivel, többek között a bizalomvédelem elvével, a tisztességes verseny elvével és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével, valamint a közös agrárpolitika EUMSZ 39. cikkben meghatározott célkitűzéseivel, különösen a mezőgazdaság nagyobb termelékenységére irányuló célkitűzéssel?
- c) A 73/2009 rendelet 132. cikke (2) bekezdése utolsó albekezdésének módosítása („2012-től kezdődően, figyelembe véve a 7. cikknek a 10. cikkkel összefüggésben való alkalmazását”), amelyre helyesbítési eljárás keretében került sor (HL L 43., 7. o.; ezzel a módosítással nem technikai jellegű változtatásra került sor, és a rendelkezés tartalma alapvetően megváltozott, mivel az új és a régi uniós tagállamokban 2012-re előirányozták a közvetlen kifizetések egyenlővé válását), sérti-e az uniós jogi elveket, többek között a bizalomvédelem elvét, a jogbiztonság elvét, a megfelelő ügyintézés elvét és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét?
- d) [Az 1259/99 rendelet 1c. cikkének a Cseh Köztársaság, az Északi Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány] II. melléklete 6. fejezete („Mezőgazdaság”) A. része 27. pontja b) alpontja által megállapított szövegében] alkalmazott „dydis” [„szint”] kifejezés ugyanazt jelenti-e, mint a 73/2009 rendelet 132. cikke (2) bekezdésének utolsó albekezdésében alkalmazott „lygis” [„szint”] szó?

3) Az Európai Unió Hivatalos Lapjában nem közzétett, és megfelelő indokolást nem tartalmazó DS/2011/14/REV2. sz. bizottsági munkadokumentum és C(2012) 4391 végleges bizottsági végrehajtási határozat – amelyeket kizárólag arra a feltételezésre alapozva fogadtak, hogy a közvetlen kifizetések szintje 2012-ben egyenlő lesz az új és a régi tagállamokban – ellentétesek-e a csatlakozási okmánnyal, és sértik-e az uniós jogi elveket, többek között a jogbiztonság elvét, a bizalomvédelem elvét és a megfelelő ügyintézés elvét? Amennyiben igen, meg kell-e semmisíteni a bizottsági végrehajtási határozat 1. cikkének (4) bekezdését, mivel ellentétes a 73/2009 rendelettel és a csatlakozási okmánnyal?

96. A Conseil d'État (Franciaország) által 2014. március 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-106/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Az 1907/2006 (REACH) rendelet 7. cikke (2) bekezdéséből, valamint 33. cikkéből eredő kötelezettségek, amennyiben az e rendelet értelmében vett valamely „árucikk” több olyan elemből áll, amelyek maguk is megfelelnek az „árucikk” e rendeletben rögzített meghatározásának, csak az

összeállított árucikk tekintetében alkalmazandók, vagy az „árucikk” meghatározásának megfelelő minden egyes elem tekintetében?

97. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2014. március 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-108/14. és C-109/14. sz. ügyek)¹

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Milyen számítási módszer szerint kell kiszámítani a leányvállalatokban történő részesedésszerzést szolgáló tőkegyűjtéssel összefüggésben igénybe vett szolgáltatásokból eredően valamely holding által (arányosan) levonható hea összegét, ha a holding később (ahogyan azt eredetileg tervezte) különböző adóztatandó szolgáltatásokat nyújt e vállalatoknak?

2) Ellentétes-e a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 4. cikke (4) bekezdésének második albekezdésében foglalt, több személy egyetlen adóalannyá történő összevonására vonatkozó rendelkezéssel az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint (egyrészt) csak jogi személy vonható be egy másik adóalany (az úgynevezett adózás szempontjából konszolidált vállalatcsoport anyavállalata) vállalkozásába – személyegyesítő társaság azonban nem –, és amely (másrészt) azt feltételezi, hogy az adott jogi személy pénzügyi, gazdasági és szervezeti szempontból (alá-fölrendeltségi viszony keretében) „betagolódtott az anyavállalat vállalkozásába”?

3) Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén: hivatkozhat-e valamely adóalany közvetlenül a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 4. cikke (4) bekezdésének második albekezdésére?

98. A Varhoven administrativen sad (Bulgária) által 2014. március 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-111/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a 2006/112/EK irányelv (1) 193. cikkét, hogy a héát vagy az adóztatandó termékértékesítést vagy szolgáltatást végző adóalany, vagy a termékértékesítés beszerzője vagy a szolgáltatás igénybevevője csak akkor köteles megfizetni, ha az adóztatandó termékértékesítést vagy szolgáltatásnyújtást nem abban a tagállamban letelepedett adóalany teljesíti, mint amelyikben a héát meg kell fizetni, amennyiben ezt az érintett tagállam előírja, nem köteles azonban egyidejűleg mindkét személy megfizetni azt?

2. Amennyiben abból kell kiindulni, hogy a héát csak a két személy egyike – vagy az eladó, illetve a szolgáltató, vagy a termékértékesítés beszerzője, illetve a szolgáltatás igénybevevője – köteles megfizetni, ha ezt az érintett tagállam előírja, úgy azokban az esetekben is követni kell-e az irányelv 194. cikke szerinti szabályt, amelyekben a szolgáltatás igénybevevője tévesen alkalmazta a fordított adózási eljárást, mert abból indult ki, hogy a szolgáltató nem létesített állandó telephelyet a Bolgár Köztársaság területén a hea céljából, a szolgáltató azonban végül mégis létesített állandó telephelyet a teljesített szolgáltatásnyújtás tekintetében?

3. Úgy kell-e értelmezni a közös héarendszer létrehozásában és működésében alapvető jelentőségű adósemlenség elvét, hogy az lehetővé teszi az alapügyben szereplő olyan adóellenőrzési gyakorlatot, amely alapján a héát a szolgáltatás igénybevevője által alkalmazott fordított adózási eljárás ellenére újból kivetették a szolgáltatóra is, ha figyelembe vesszük, hogy a szolgáltatás igénybevevője már

felszámította a szolgáltatást terhelő héát, nem áll fenn az adóbevétel-kiesés veszélye, és a nemzeti jogszabályban az adójogi dokumentumok tekintetében rögzített helyesbítési szabály nem alkalmazható?

4. Úgy kell-e értelmezni az adósemlegesség elvét, hogy az nem teszi lehetővé, hogy az adóhatóság valamely nemzeti jogszabály alapján megtagadja a többszörösen kivetett héa visszatérítését az olyan szolgáltatást nyújtó szolgáltatótól, amelynek tekintetében annak igénybevevője a ZDDS 82. cikkének (2) bekezdése alapján felszámította a héát, ha az adóhatóság a megfelelő adójogi dokumentum hiánya miatt tagadta meg a szolgáltatás igénybevevőjétől a többszörösen kivetett héa levonásának jogát, a nemzeti jogszabályban rögzített helyesbítési szabály azonban a rendelkezésre álló jogerős adóellenőrzési határozat miatt már nem alkalmazható?

99. Az Administrativen sad – Varna (Bulgária) által 2014. március 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-123/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Úgy kell-e értelmezni a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (1) 168. cikkét, hogy abban az esetben, ha termékeket harmadik személy részére értékesítenek, azok megvásárlása révén adólevonási jog keletkezik akkor is, ha nem nyer bizonyítást, hogy az előszállító azonos fajtájú termékeket birtokolt?

2) Megfelel-e az irányelvnek és az annak értelmezésével kapcsolatos ítélkezési gyakorlatnak az olyan közigazgatási gyakorlat, mint amelyet a Natsionalna agentsia po prihodite (nemzeti központi adóhatóság) is folytat, és amelynek esetében a Zakon za danak varhu dobavenata stoynost (héa-törvény) értelmében vett héa-alanyoktól a termékek származására vonatkozó bizonyítékok hiánya miatt megtagadják az adólevonási jog gyakorlását, anélkül hogy megfogalmazzák az adócsalásban való részvétel gyanúját, és/vagy olyan objektív körülményekre hivatkoznak, amelyek alapján megállapítható, hogy az adóalany tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jog megalapozására felhozott ügylettel adócsalásban vesz részt?

100. A Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) által 2014. március 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-128/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Úgy kell-e értelmezni a hatodik irányelv 11. cikke A. része (1) bekezdésének b) pontját, hogy a hatodik irányelv 5. cikke (7) bekezdésének a) pontja értelmében vett értékesítés esetén azon ingatlanok vagy egyéb anyagok önköltségi ára, amelyek után az adóalany a beszerzéskor héa-t fizetett – a jelen ügyben egy ingatlan hasznosítását szolgáló dologi jog alapítása útján –, nem tartozik az adóalapba? Más-e a helyzet akkor, ha az adóalany a nemzeti jogszabályok alapján – függetlenül attól, hogy azok e tekintetben összeegyeztethetők-e a hatodik irányelvvvel – levonta a héa-t a beszerzéskor?

2) Úgy kell-e értelmezni a hatodik irányelv 11. cikke A. része (1) bekezdésének b) pontját a jelen ügy szerintihez hasonló olyan esetben, amelyben az ingatlant az építés alatt álló épülettel együtt az említett irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontja értelmében vett dologi jog alapításával összefüggésben szerezték meg, hogy az örökbérleti díj értéke, vagyis a dologi jog futamideje vagy fennmaradó ideje alatt fizetendő éves összegek értéke a hatodik irányelv 5. cikke (7) bekezdésének a) pontja értelmében vett értékesítés adóalapjába tartozik?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Gazdasági ügyszak

13. A Bíróság (negyedik tanács) 2014. március 27-i ítélete (a Tribunal d'instance d'Orléans [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – LCL Le Crédit Lyonnais, SA kontra Fesih Kalhan (C-565/12. sz. ügy)²

A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 23. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szankciórendszer alkalmazása, amelynek értelmében a hitelezőt terhelő, a hitelfelvevő hitelképességének a vonatkozó adatbázisba való betekintés útján történő értékelésére vonatkozó, szerződéskötést megelőző kötelezettség elmulasztása esetén e hitelezőt megfosztják szerződéses kamatkövetelésétől, de alanyi jogon megilleti őt a hitelfelvevőt a fennmaradó esedékes összegek megfizetésére kötelező bírósági határozat kihirdetésétől számított törvényes kamat, amelynek mértéke öt százalékponttal növekszik, ha a hitelfelvevő az e határozat kihirdetését követő két hónapos határidőn belül tartozását nem fizette vissza, amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság azt állapítja meg, hogy egy, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló esetben, amely a hitel fennmaradó összegének azonnali esedékessé tételével jár a hitelfelvevő nemfizetése miatt, az az összeg, amelyhez a hitelező a kamatköveteléstől való megfosztás szankciójának alkalmazása folytán ténylegesen juthat, nem jelentősen alacsonyabb azon összegnél, amelyre akkor lenne jogosult, ha teljesítette volna a hitelfelvevő hitelképességének vizsgálatára vonatkozó kötelezettségét.

14. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. március 27-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Alpina River Cruises GmbH, Nicko Tours GmbH kontra Ministero delle infrastrutture e dei trasporti – Capitaneria di Porto di Chioggia (C-17/13. sz. ügy)³

Az olyan körutazásból álló tengeri fuvarozási szolgáltatás, amely ugyanazon utasokkal azon tagállam ugyanazon kikötőjében indul és zárul, amelyben arra sor kerül, a szolgáltatásnyújtás szabadsága elvének a tagállamokon belüli tengeri fuvarozásra (tengeri kabotázs) történő alkalmazásáról szóló, 1992. december 7-i 3577/92/EGK tanácsi rendelet értelmében vett "tengeri kabotázs" fogalmának hatálya alá tartozik.

Munkaügyi ügyszak

15. A Bíróság (nagytanács) 2014. március 18-i ítélete (az Employment Tribunal, Newcastle upon Tyne [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – C. D. kontra S. T. (C-167/12. sz. ügy)⁴

1) A várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1992. október 19-i

² A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 3. sz., Gazdasági ügyszak 8. szám alatt.

³ A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 4. sz., Gazdasági ügyszak 10. szám alatt.

⁴ A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 7. sz., Munkaügyi ügyszak 12. szám alatt.

92/85/EGK tanácsi irányelvet (tizedik egyedi irányelv a 89/391/EGK irányelv 16. cikkének (1) bekezdése értelmében) úgy kell értelmezni, hogy a tagállamoknak nem kell ezen irányelv 8. cikke alapján szülési szabadságot biztosítaniuk a munkavállalónak olyan anyai minőségében, aki bérnyaságról szóló megállapodás keretében vállalt gyermeket, akkor sem, ha e gyermeket a szülést követően szoptathatja vagy ténylegesen szoptatja.

2) A férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjával, valamint (2) bekezdésének c) pontjával együtt olvasandó 14. cikkét úgy kell értelmezni, hogy nem valósít meg nemen alapuló hátrányos megkülönböztetést a munkáltató azzal, hogy megtagadja a szülési szabadság kiadását attól az anyától, aki bérnyaságról szóló megállapodás keretében vállalt gyermeket.

16. A Bíróság (nagytanács) 2014. március 18-i ítélete (a The Equality Tribunal [Írország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Z kontra A Government Department, the Board of Management of a Community School (C-363/12. sz. ügy)⁵

1) Úgy kell értelmezni a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, és különösen annak 4. és 14. cikkét, hogy nem minősül nemen alapuló hátrányos megkülönböztetésnek, ha a női munkavállalótól – olyan anyai minőségében, aki bérnyaságról szóló megállapodás keretében vállalt gyermeket – megtagadják a szülési szabadsággal egyenértékű fizetett szabadság kiadását.

Az örökbefogadási szabadság kiadása tekintetében a bérnyaságról szóló megállapodás keretében gyermeket vállaló ilyen anya helyzete nem tartozik ezen irányelv hatálya alá.

2) Úgy kell értelmezni a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvet, hogy nem minősül fogyatékoságon alapuló hátrányos megkülönböztetésnek, ha megtagadják a szülési vagy az örökbefogadási szabadsággal egyenértékű fizetett szabadság kiadását az olyan női munkavállalótól, aki gyermek kihordására nem képes, és aki bérnyaságról szóló megállapodást kötött.

Ezen irányelv érvényességét a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményre tekintettel nem lehet vizsgálni, azonban az említett irányelvet lehetőség szerint ezen egyezményrel összhangban kell értelmezni.

17. A Bíróság (második tanács) 2014. március 27-i ítélete (a Juzgado de lo Social no 2 de Terrassa [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Emiliano Torralbo Marcos kontra Korota SA, Fondo de Garantía Salarial (C-265/13. sz. ügy)⁶

Az Európai Unió Bírósága nem rendelkezik hatáskörrel a Juzgado de lo Social no 2 de Terrassa (Spanyolország) által előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett kérdések megválaszolására.

Polgári ügyszak

26. A Bíróság (negyedik tanács) 2014. március 27-i ítélete (az Oberster Gerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – UPC Telekabel Wien GmbH kontra

5 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 11. sz., Munkaügyi ügyszak 1. szám alatt.

6 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 8. sz., Munkaügyi ügyszak 37. sz. alatt.

Constantin Film Verleih GmbH, Wega Filmproduktionsgesellschaft GmbH (C-314/12. sz. ügy)⁷

1) *Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az a személy, aki valamely weboldalon védelem alatt álló műveket tesz hozzáférhetővé a jogosultak engedélye nélkül, ezen irányelv 3. cikkének (2) bekezdése értelmében, az e műveket megtekintő személyek olyan internet-hozzáférést biztosító szolgáltatójának szolgáltatásait használja, akit a 2001/29 irányelv 8. cikke (3) bekezdése értelmében vett közvetítő szolgáltatónak kell tekinteni.*

2) *Az uniós jog által elismert alapjogokat úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, ha bíróság által elrendelt ideiglenes intézkedéssel valamely internet-hozzáférést nyújtó szolgáltatónak megtiltják, hogy ügyfelei részére hozzáférést biztosítson valamely olyan weboldalhoz, amely a jogosultak engedélye nélkül tesz elérhetővé védelem alatt álló műveket, ha ezen ideiglenes intézkedés nem határozza meg pontosan azt, hogy e szolgáltatónak milyen intézkedéseket kell megtennie, és ez utóbbi mentesülhet az említett ideiglenes intézkedésben foglaltak megszegése esetén kiszabható bírság megfizetésének kötelezettsége alól annak bizonyításával, hogy minden elvárható intézkedést megtett, amennyiben a megtett intézkedések ugyanakkor egyrészt nem fosztják meg szükségtelenül az internetfelhasználókat attól a lehetőségtől, hogy a rendelkezésre álló információkhoz megengedett módon hozzáférjenek, másrészt pedig azzal a hatással járnak, hogy megakadályozzák, vagy legalábbis nehezen kivitelezhetővé teszik a védelem alatt álló művek engedély nélküli megtekintéseit, és komoly visszatartó erőt gyakorolnak az ugyanezen ideiglenes intézkedés címzettjének szolgáltatásait a részükre a szellemi tulajdonjog megsértésével hozzáférhetővé tett művek megtekintése céljából igénybe vevő internetfelhasználókra, aminek vizsgálata a nemzeti hatóságok és bíróságok feladata.*

27. A Bíróság (második tanács) 2014. március 27-i ítélete (a Landesgericht Bozen [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ulrike Elfriede Grauel Ruffel kontra Katerina Pokorná (C-322/13. sz. ügy)⁸

Az EUMSZ 18. cikket és az EUMSZ 21. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amilyen az alapeljárásban szerepel, amely valamely tagállamnak a tagállam egyik autonóm területén székhellyel rendelkező bírósága előtt folyamatban lévő polgári ügyekben csak a tagállam azon állampolgárainak biztosítja a tagállam hivatalos nyelvén kívüli másik nyelv használatát, akik ezen az autonóm területen rendelkeznek lakóhellyel.

28. A Bíróság (negyedik tanács) 2014. április 3-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Hi Hotel HCF SARL kontra Uwe Spoering (C-387/12. sz. ügy)⁹

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy amennyiben feltételezhetően több személy okozta az eljáró bíróság illetékessége szerinti tagállamban védett szerzői vagyoni jogokkal kapcsolatban felmerülő állítólagos kárt, e rendelkezés nem teszi lehetővé a káresemény bekövetkezésének helye alapján azon bíróság joghatóságának megállapítását, amely bíróság illetékességi területén a feltételezett károkozók közül perelt károkozó nem követett el cselekményt, lehetővé teszi azonban ezen bíróság joghatóságának megállapítását az állítólagos kár bekövetkezésének helye alapján, feltéve hogy e kár bekövetkezhet az eljáró bíróság illetékességi területén. Az utóbbi esetben e bíróság joghatósága kizárólag az illetékessége szerinti tagállam területén bekövetkezett károkra terjed ki.

7 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 11. sz., Polgári ügyszak 1. szám alatt.

8 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 9. sz., Polgári ügyszak 60. szám alatt.

9 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 12. sz., Polgári ügyszak 1. szám alatt.

29. A Bíróság (harmadik tanács) 2014. április 3-i ítélete (az Oberlandesgericht München [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Irmengard Weber kontra Mechthilde Weber (C-438/12. sz. ügy)¹⁰

1) A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 22. cikkének 1. pontját akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezés által említett „ingatlanon fennálló dologi jogra vonatkozó” jogviták kategóriájába tartozik az olyan kereset, mint amelyet a jelen ügyben valamely másik tagállam bírósága előtt nyújtottak be az ezen ingatlant terhelő és mindenkivel szemben joghatást kiváltó elővásárlási jog gyakorlása érvénytelenségének megállapítása céljából.

2) A 44/2001 rendelet 27. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a később felhívott bíróságnak, mielőtt e rendelkezés értelmében az eljárást felfüggesztené, vizsgálnia kell annak eshetőségét, hogy az említett rendelet 22. cikkének 1. pontja szerinti kizárólagos joghatóság megsértése miatt az elsőként felhívott bíróság esetleges érdemi határozatát, e rendelet 35. cikkének (1) bekezdésével összhangban, más tagállamokban nem ismerik el.

Közigazgatási ügyszak

66. A Bíróság (nagytanács) 2014. március 18-i ítélete (az Oberlandesgericht Braunschweig [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – az International Jet Management GmbH elleni büntetőeljárás (C-628/11. sz. ügy)¹¹

1) Az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmának általános elvét kimondó EUMSZ 18. cikket alkalmazni kell az alapeljárásbelihez hasonló olyan helyzetre, amelyben az első tagállam megköveteli a második tagállam által kiadott működési engedéllyel rendelkező légi fuvarozótól, hogy szerezze be az első tagállam légterébe való berepülésre vonatkozó engedélyt ahhoz, hogy harmadik országokból érkező és az ezen első tagállamba tartó nem menetrend szerinti járatokat működtessen, holott az ezen első tagállam által kiadott működési engedéllyel rendelkező légi fuvarozók esetében nem követel meg ilyen engedélyt.

2) Az EUMSZ 18. cikket akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az első tagállam azon szabályozása, amely – a szabályozás be nem tartása esetén pénzbírság terhe mellett – megköveteli a második tagállam által kiadott működési engedéllyel rendelkező légi fuvarozótól, hogy szerezze be az első tagállam légterébe való berepülésre vonatkozó engedélyt ahhoz, hogy harmadik országokból érkező és az ezen első tagállamba tartó nem menetrend szerinti járatokat működtessen, holott az ezen első tagállam által kiadott működési engedéllyel rendelkező légi fuvarozók esetében nem követel meg ilyen engedélyt, és amely ezen engedély kiadását olyan nyilatkozat bemutatásától teszi függővé, amely azt igazolja, hogy az ezen első tagállam által kiadott működési engedéllyel rendelkező légi fuvarozók vagy nem kívánják, vagy nem tudják működtetni ezeket a járatokat.

67. A Bíróság (tizedik tanács) 2014. március 20-i ítélete (a Tribunal Supremo [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona kontra Generalidad de Cataluña (C-139/12. sz. ügy)¹²

Az 1991. december 16-i 91/680/EGK tanácsi irányelvvel módosított, a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, mint a természetes személyek jövedelemadójáról szóló, 1991. június 6-i 18/1991. sz. törvénnyel (Ley 18/1991 del Impuesto sobre la

10 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 1. sz., Polgári ügyszak 4. szám alatt.

11 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 4. sz., Közigazgatási ügyszak 8. szám alatt.

12 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 7. sz., Közigazgatási ügyszak 8. szám alatt.

Renta de las Personas Físicas) módosított, az értékpapírok kereskedelméről szóló, 1988. július 28-i 24/1988. sz. törvény (Ley 24/1988 del Mercado de Valores) 108. cikke, amely az alapvetően ingatlanvagyonnal rendelkező társaságok tőkéje többségi részesedésének megszerzését az alapeljárásban szereplőhöz hasonló, a héától eltérő, közvetett adóval terheli.

68. A Bíróság (hatodik tanács) 2014. március 27-i ítélete (La Cour administrative d'appel de Versailles [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Le Rayon d'Or SARL kontra Ministre de l'Économie et des Finances (C-151/13. sz. ügy)¹³

A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 11. cikke A. része (1) bekezdésének a) pontját, valamint a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 73. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgó "ellátási átalányhoz" hasonló átalányfizetés a gondozásra szoruló idős személyek bentlakását biztosító intézmény által a lakói számára ellenszolgáltatás fejében nyújtott egészségügyi ellátások ellenértékének minősül, és ezért a hozzáadottérték-adó hatálya alá tartozik.

69. A Bíróság (hetedik tanács) 2014. március 27-i ítélete (a Tribunal superior de Justicia de la Comunidad Valenciana [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ayuntamiento de Benferri kontra Consejería de Infraestructuras y Transporte, Iberdrola Distribución Eléctrica SAU (C-300/13. sz. ügy)¹⁴

Az 1997. március 3-i 97/11/EK tanácsi irányelvvel módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelv I. melléklete 20. pontjának és II. melléklete 3. pontja b) alpontjának a rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy az olyan – az alapügyben is szóban forgó – projekt, amely kizárólag valamely elektromosfeszültségtranszformátor-alállomás bővítésére irányul, önmagában nem tartozik az e rendelkezések által szabályozott projektek közé, kivéve, ha ez a bővítés villamos energia szállítására szolgáló légvezetékek építése keretében történik, aminek ellenőrzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

70. A Bíróság (nagytanács) 2014. április 1-i ítélete (a First-tier Tribunal [Tax Chamber] [Egyesült Királyság]) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Felixstowe Dock and Railway Company Ltd és társai kontra The Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs (C-80/12. sz. ügy)¹⁵

Az EUMSZ 49. cikkét és az EUMSZ 54. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely elismeri a valamely cégcsoporthoz tartozó belföldi illetőségű társaság számára annak lehetőségét, hogy átvegye a valamely konzorciumhoz tartozó másik belföldi illetékességű társaság által elszenvedett veszteségeket, amennyiben egy mindehhez a cégcsoporthoz, mind pedig a konzorciumhoz tartozó „kapocstársaság” szintén a fenti tagállamban rendelkezik illetőséggel, függetlenül azon társaságok illetőségétől, amelyek közvetlenül vagy közvetítő társaságokon keresztül részesedéssel rendelkeznek azon kapocstársaságban és más társaságokban, amelyek érintettek a veszteségek átadásában, míg kizárja ezt a lehetőséget, amennyiben a kapocstársaság más tagállamban rendelkezik székhellyel.

71. A Bíróság (második tanács) 2014. április 3-i ítélete (Consiglio di Stato [Olaszország])

13 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 7. sz., Közigazgatási ügyszak 118. sz. alatt.

14 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 9. sz., Közigazgatási ügyszak 156. szám alatt.

15 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 7. sz., Közigazgatási ügyszak 3. szám alatt.

előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Cascina Tre Pini s.s. kontra Ministero dell’Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare, Regione Lombardia, Presidenza del Consiglio dei Ministri, Consorzio Parco Lombardo della Valle del Ticino, Comune di Somma Lombardo (C-301/12. sz. ügy)¹⁶

1.) *Úgy kell értelmezni a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmánnyal módosított, a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (1) bekezdését, 9. és 11. cikkét, hogy a tagállamok hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságainak kötelezettsége javaslatot tenni az Európai Bizottságnak a közösségi jelentőségű természeti területek jegyzékén szereplő természeti terület átminősítésére abban az esetben, ha valamely, e természeti területhez tartozó terület tulajdonosa kérelemmel fordult e hatóságokhoz e terület környezetromlására hivatkozva, amennyiben a kérelem azon a körülményen alapul, hogy az említett természeti terület – ezen módosított irányelv 6. cikke (2)–(4) bekezdése rendelkezéseinek tiszteletben tartása ellenére – véglegesen nem tud hozzájárulni a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméhez vagy a Natura 2000 hálózat létrehozásához.*

2) *Úgy kell értelmezni a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmánnyal módosított 92/43 irányelv 4. cikkének (1) bekezdését, 9. és 11. cikkét, hogy azokkal nem ellentétes valamely olyan nemzeti szabályozás, amely a közösségi jelentőségű természeti területek jegyzékének kiigazítására való javaslattételre vonatkozó hatáskört kizárólag a területi önkormányzatokra ruhazza, és – legalábbis szubszidiárius jelleggel, ezen önkormányzatok mulasztása esetén – nem az államra, amennyiben a hatáskörök ilyen meghatározása biztosítja az említett irányelv előírásainak megfelelő alkalmazását.*

72. A Bíróság (második tanács) 2014. április 3-i ítélete (a Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas [Litvánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „4finance” UAB kontra Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (C-515/12. sz. ügy)¹⁷

A belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról”) I. mellékletének 14. pontját úgy kell értelmezni, hogy a piramiselvre épülő eladásösztönző rendszer csakis akkor minősül minden körülmények között tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak, ha ez a rendszer a fogyasztótól pénzügyi hozzájárulást követel meg – bármely legyen is annak összege – annak fejében, hogy az olyan jutalmat szerezhessen, amely elsősorban más fogyasztóknak a rendszerbe való belépéséből ered, nem pedig a termékek eladásából, illetve fogyasztásából.

16 A kérdést l.: Hírlevél III. évf. 9. sz., Közigazgatási ügyszak 21. szám alatt.

17 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 2. sz., Közigazgatási ügyszak 27. szám alatt.

73. A Bíróság (ötödik tanács) 2014. április 3-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – CTP – Compagnia Trasporti Pubblici SpA kontra Regione Campania (C-516/12–C-518/12), Provincia di Napoli (C-516/12 és C-518/12)¹⁸

Az 1991. június 20-i 1893/91/EGK tanácsi rendelettel módosított, a vasúti, közúti és belvízi közlekedési közszolgáltatás fogalmában benne rejlő kötelezettségek terén a tagállamok tevékenységéről szóló, 1969. június 26-i 1191/69/EGK tanácsi rendelet 4. és 6. cikkét akként kell értelmezni, hogy az említett rendelet hatálybalépését megelőzően keletkezett közszolgáltatási kötelezettségek tekintetében az ilyen kötelezettségek végrehajtásából származó pénzügyi terhek ellentételezéséhez való jog keletkezése az érintett vállalkozás által e kötelezettségek eltörlése iránti kérelem benyújtásától, valamint az illetékes hatóságok említett kötelezettségek fenntartására vagy egy meghatározott időszak végén történő eltörlésére vonatkozó határozatától függ. Az ezen időpontot követően keletkezett közszolgáltatási kötelezettségek tekintetében azonban az ellentételezéshez való ilyen jog keletkezése nem függ ugyanezen feltételektől.

74. A Bíróság (negyedik tanács) 2014. április 3-i ítélete (a Bundesfinanzhof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Hauptzollamt Köln kontra Kronos Titan GmbH (C-43/13. sz. ügy), Hauptzollamt Krefeld kontra Rhein-Ruhr Beschichtungs Service GmbH (C-44/13. sz. ügy)¹⁹

Az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről szóló, 2003. október 27-i 2003/96/EK tanácsi irányelv 2. cikkének (3) bekezdésében szereplő azon feltételt, amely szerint azon energiatermékeket, amelyek esetében az említett irányelv nem határoz meg adómértéket, a felhasználásuk alapján adóztatják a velük egyenértékű üzemanyag vagy tüzelő-, fűtőanyag tekintetében meghatározott adómérték alapján, úgy kell értelmezni, hogy először meg kell határozni, hogy a szóban forgó terméket üzemanyagként vagy tüzelő-, fűtőanyagként használják-e fel, majd ezt követően meg kell állapítani, hogy az adott esettől függően a szóban forgó termék a felhasználása során az említett irányelv I. melléklete megfelelő táblázatában szereplő mely üzemanyagot vagy tüzelő-, fűtőanyagot helyettesít ténylegesen, vagy ennek hiányában mely fent említett üzemanyaghoz vagy tüzelő-, fűtőanyaghoz áll jellege és felhasználásának célja alapján a legközelebb.

75. A Bíróság (második tanács) 2014. április 3-i ítélete (a Thüringer Oberlandesgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Udo Rätzke kontra S+K Handels GmbH (C-319/13. sz. ügy)²⁰

A 2010/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a televíziókészülékek energiafogyasztásának címkézése tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2010. szeptember 28-i 1062/2010/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 4. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy csupán a 2011. november 30-tól forgalomba hozott – tehát a gyártó által forgalmazás céljából először értékesítésre bocsátott – televíziókészülékekre vonatkozik a kereskedők annak biztosítására vonatkozó kötelezettsége, hogy az értékesítési helyeken kiállított minden televíziókészüléken szerepeljen a beszállítók által az említett rendelet 3. cikke (1) bekezdésének megfelelően kiállított címke.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen határozatot.

18 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 2. sz., Közigazgatási ügyszak 28. szám alatt.

19 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 5. sz., Közigazgatási ügyszak 75. szám alatt.

20 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 10. sz., Közigazgatási ügyszak 167. szám alatt.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.228/2013/4.

Joghatósági kikötést nem lehet kiterjesztően értelmezni, az kizárólag csak az azt rögzítő megállapodásban meghatározott jogviták tekintetében alapozza meg az adott bíróság eljárási kötelezettségét.

A másodfokú bíróság az Nmjt. rendelkezéseit vizsgálva állapította meg joghatóságának hiányát. A Kúria utal arra, hogy a perbeli kereseti kérelem elbírálására a joghatóság kérdését kizárólag a 44/2001/EK rendelet alapján kell vizsgálni. Az Nmjt. és a rendelet tárgyi hatálya részben megegyezik, de a rendelet mint uniós jogforrás elsődlegességére tekintettel az Nmjt.-t kizárólag akkor lehet alkalmazni, ha az adott kérdést uniós rendelet nem szabályozza.

A felperes által az alperessel szemben előterjesztett vagyoni jogi igény olyan polgári jogi igénynek minősül, amely a 44/2001/EK rendelet 1. cikk (1) bekezdése alapján egyértelműen a rendelet tárgyi hatálya alá tartozik, ezért a joghatóság kérdését kizárólag ezen jogszabály alapján kellett elbírálni.

A Kúria a másodfokú bírósággal egyezően úgy ítélte, hogy legelőször abban a kérdésben kell állást foglalni: a peres felek által korábban megkötött szerződésekben alkalmazott ÁSZF. a memorandumból eredő követelésre nézve is irányadó-e. A Kúria álláspontja szerint a joghatósági kikötést nem lehet kiterjesztően értelmezni, az kizárólag csak az azt rögzítő megállapodásban meghatározott jogviták tekintetében irányadó. A peres felek között nem volt vita abban, hogy a memorandum elfogadására korábbi jogviszonyuk lezárása érdekében, egyeztetések eredményeként került sor. A memorandum tartalmából minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy az alperes meghatározott fizetési kötelezettséget vállalt a felperes felé, árukészlet ellenértékeként, meghatározott feltételek teljesítése esetére. Az így vállalt kötelezettségek, a felperesnek az ezen alapuló kereseti igényének elbírálása független attól, hogy azt megelőzően a felek között milyen jogviszonyok voltak, mivel a memorandum □ tartalmát tekintve □ önmagában kötelelem keletkeztető nyilatkozat, az a felek megállapodását tartalmazza. A felperes keresetében nem a korábbi jogviszonyból, vagy annak megszűnéséből eredő, hanem a felek közötti új jogviszonyt létrehozó memorandumból származó követelést érvényesít az alperessel szemben. A felek között korábban fennállt jogviszonyra irányadó ÁSZF – erre történt utalás nélkül – nem vált a memorandum részévé, különös tekintettel arra, hogy a memorandumban rendezett szolgáltatás és ellenszolgáltatás tekintetében a felek szerződéses pozíciója lényegében felcserélődött. Az alperes visszavásárolta a felperestől a felperesnek korábban általa eladott alkatrészeket. Az ÁSZF visszavásárlásra vonatkozó rendelkezéseket nem tartalmaz, így a visszavásárlás feltételeit rendező memorandumban foglaltakra nem tekinthető irányadónak automatikusan, erre vonatkozó kifejezett megállapodás hiányában, az ÁSZF hivatkozott rendelkezése.

A kizárólagos joghatóságot megállapító megállapodás hiányában a felperes keresetének elbíráltatósága körében azt kellett vizsgálni, hogy a 44/2001/EK rendelet alapján a külföldi székhelyű alperessel szemben a magyar bíróság joghatósága megállapítható-e. A rendelet 5. cikk 1.a) pontja szerint a szerződésből eredő igény érvényesítése iránti perben a joghatóságot a teljesítés helye is megalapozza. A felperes helyesen hivatkozott arra, hogy a memorandum □ a peres felek székhelyére is tekintettel □ az 1987. évi 20. tvr.-rel kihirdetett Bécsi Vételi Egyezmény 1. cikk (1) bekezdése alapján nemzetközi adásvételi szerződésnek minősül, a teljesítés helyének ezért az Egyezmény 57. cikk (1) bekezdés a) pontja alapján az eladó, azaz a felperes üzleti tevékenységének a helyét kell tekinteni.

Mindezek alapján a magyar bíróság joghatósága □ joghatósági kikötés hiányában □ a 44/2001/EK rendelet 5. cikk 1.a) pontja szerint megállapítható.

Gfv.VII.30.302/2013/6.

A peranyag részét nem képező általános szerződési feltétel tisztességtelenségét a bíróságoknak nem kell hivatalból vizsgálniuk.

A felperes keresetében kizárólag két szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének megállapítását kérte, keresetét az elsőfokú bíróság felhívására sem módosította. Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetnek részben helyt adott és a támadott szerződési feltételek egyes rendelkezéseit érvénytelennek nyilvánította, amit a jogerős ítélet helybenhagyott. A perbeli bíróságok a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 9.a. pontjában foglaltak szerint jártak el, amikor az egyes szerződéses rendelkezések tisztességtelenségét a kereseti kérelem kereti között vizsgálták.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a keresetének megfelelő határozat meghozatalát kérte anélkül, hogy megjelölte volna, a keresettel támadott szerződési feltételek további rendelkezései tisztességtelenségét mi indokolja. Kizárólag azt állította, hogy a keresetlevél előterjesztésekor az alperes Üzletszabályzatáról nem tudott, így azt sem tudhatta, hogy abban □ vitatható szerződési feltételek □ található, ezért nem módosította a keresetét az elsőfokú eljárásban. Álláspontja szerint azonban nem volt akadálya annak, hogy a bíróság vizsgálja az Üzletszabályzat tisztességtelen rendelkezéseit.

A Kúria rögzíti, hogy a felek által megkötött kölcsönszerződés figyelmes elolvasása esetén a felperes tudhatta, hogy az alperes Üzletszabályzattal rendelkezik, mivel a perbeli szerződés VII.14. pontja erre vonatkozó rendelkezést tartalmaz. Az alperes Üzletszabályzatát a felperes nem mellékelte és nem indítványozta annak az alperes részéről történő becsatolását sem, így az a peranyagban nem található. A bíróság által nem ismert, a peranyag részét nem képező Üzletszabályzat egyes rendelkezései tisztességtelenségének vizsgálata fel sem merülhet. Az Európai Unió Bíróságának - a felperes által hivatkozott □ - C-472/11. sz., Banif-ügyben 2013. február 21-én meghozott ítéletének tényállása is ezt az értelmezést támasztja alá: a hivatkozott ügyben eljáró tagállami bíróság a rendelkezésére álló szerződés egyik pontjának tisztességtelenségét vizsgálta.

Munkaügyi ügyszak

Mfv.I.10.079/2014/11.

I.) Annak eldöntése, hogy az adott nemzetközi viszonyok mellett mi minősül különösen fontos szolgálati érdeknek a munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozik, a bíróságnak nincs jogi lehetősége azt felülbírálni.

II.) A perbeli időben hatályos jogszabályozás szerint a kormánytisztviselő jogviszonya indokolás nélküli felmentéssel volt megszüntethető.

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú előzetes döntéshozatali eljárásban meghozott végzése egyértelmű szövegezése folytán a felülvizsgálati kérelemnek az Alapjogi Chartával és más uniós jogszabályokkal összefüggő érvelése nem képezheti a felülvizsgálati eljárás tárgyát, mivel a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre. Ezért az Alapjogi Charta megsértése címén a felmentés jogellenessége nem állapítható meg. Az Európai Unió Bíróságának említett döntéséből a perbeli ügyre vonatkozóan az következik, hogy a kormánytisztviselők jogviszonyának megszüntetése olyan munkajogi szabályozásnak minősül, amely nemzeti hatáskörbe tartozik.

A Szociális Charta nem része az uniós jognak, hanem nemzetközi egyezmény (2009. évi VI. törvény), azonban annak 24. cikke alkalmazására Magyarország nem vállalt kötelezettséget, ezért az erre történő felperesi hivatkozás sem alapos.

Mfv.I.10.088/2014/6.

A betegség miatt fennálló keresőképtelenséget orvos állapítja meg, ez a felmondási védelmet megalapozza. A rendeltetésellenességet az ezt állító félnek kell bizonyítania. A kormánytisztviselő jogviszonyának jogellenes megszüntetése jogkövetkezményeire vonatkozóan az ítélethozatalkor (2012. október 25.) hatályos jogszabályt kell alkalmazni.

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú ügyben meghozott határozata alapján a kormánytisztviselők indokolás nélküli felmentésével kapcsolatos jogkérdés nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe, mivel a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre. Ezért a másodfokú bíróságnak az uniós jog kötelező alkalmazásáról szóló okfejtése téves.

Mfv.I.10.094/2014/7

A felülvizsgálati eljárás kereteit csatlakozó felülvizsgálati kérelem hiányában a felülvizsgálati kérelem határozza meg. A rendeltetésellenes joggyakorlást az erre hivatkozó félnek bizonyítania kell. A kormánytisztviselők jogviszonyának indokolás nélküli felmentésének szabályozásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre.

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú ügyben meghozott határozata alapján a kormánytisztviselők indokolás nélküli felmentésével kapcsolatos jogkérdés nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe, mivel a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre. Ezért az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy az Alapjogi Charta megsértését a másodfokú bíróság jogszabálysértően állapította meg [végzés 12., 13., az Európai Unióról és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikk (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont].

A 2009. évi VI. tv. 1. § (2) bekezdésébe ütközően jutott a törvényszék arra a következtetésre, hogy az alperes eljárása megsértette a Módosított Európai Szociális Charta 24. cikkét, mivel e cikk alkalmazására Magyarország nem vállalt kötelezettséget. Az alperes arra is helyesen hivatkozott, hogy a Szociális Charta nem része az uniós jognak, hanem nemzetközi egyezmény (2009. évi VI. tv.).

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú végzéséből következően mivel a perbeli esetben nem az Unió jogának végrehajtása történik a másodfokú bíróság tévesen érvelt arról, hogy a felperes felmentése azért is az uniós jogba ütközött, mert az Alapjogi Chartára és a Szociális Chartára a K.M.C. - Magyarország ügyben az Emberi Jogok Európai Bírósága is hivatkozott.

Helyesen érvelt az alperes a felülvizsgálati kérelmében arról, hogy a K.M.C.- Magyarország ügyben meghozott ítélet nem az Alapjogi Charta és a Szociális Charta, hanem az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésének megsértését állapította meg, ezért a másodfokú bíróság közbenső ítéletének jogi okfejtése téves.

Polgári ügyszak

Közigazgatási ügyszak

Kfv.VI.35.222/2013/8.

Az adómentesség törvényi feltételeinek meglétét az adózónak kell bizonyítania.

A 2006/112/EK irányelv 138. cikk (1) bekezdése értelmében a tagállamok mentesítik az adó alól a termékértékesítést, ha a terméket az eladó vagy a beszerző, vagy megbízásukból más személy adta fel, vagy fuvarozta el az érintett tagállam területén kívülre, de a Közösség területére, és ha a termék értékesítés megrendelője a termékek feladásának, vagy elfuvarozásának indulása helye szerinti

tagállamtól eltérő tagállamban adóalanyként eljáró személy vagy nem adóalany jogi személy. Az 2007. évi CXXVII. törvény 89.§ (1) bekezdése szerint mentes az adófizetési kötelezettség alól a belföldön küldeményként feladott, vagy belföldről fuvarozott termékértékesítése igazoltan belföldön kívülre, de a Közösség területére egy másik olyan adóalany, aki ilyen minőségében nem belföldön, hanem a Közösség más tagállamában jár el.

Az adómentesség bizonyítása a közigazgatási és a peres eljárásban is az adózót terhelte figyelemmel az Art. 99.§ (2) bekezdésére, mely kimondja, hogy amennyiben az adózót adómentesség, adókedvezmény illeti meg, azt okirattal, vagy más megfelelő módon köteles bizonyítani.

A fentiekre figyelemmel abban az esetben, ha az adómentesség törvényi feltételei hiányoznak, akkor az adózót az általános szabályok szerinti áfa megfizetése terheli □- 2007. évi CXXVII. törvény 2.§ a) pont –, és nem önmagában egy fuvarozás létesít adómentességet, hanem egy belföldi küldeményként feladott, vagy belföldről fuvarozott termék valós, igazolt értékesítése belföldről külföldre, de a Közösség területére. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy történt-e valós termékértékesítés a számla szerinti fél számára és ennek közvetlen következményeként igazoltan jutott-e ki más tagállamba a termék.

Az EUB és a Kúria több ügyben rámutatott arra, hogy a Közösségen belüli adómentesség igazolására nem elegendő pusztán egy formailag megfelelő CMR fuvarlevél felmutatása, az EXV paritásra hivatkozás. Szükséges az is, hogy a termékkel való tulajdonosként történő rendelkezési jog az eladó értékesítésének közvetlen következményeként valóban átszálljon a vevőre és az eladó igazolja, hogy e terméket feladták, vagy elszállították más tagállamba.

Az adózó a közigazgatási és a peres eljárás során adómentességének bizonyítására csak olyan okiratokat tudott megnevezni, illetve bemutatni, amelyek nem alkalmasak annak igazolására, hogy a közösségi vevők felé kiállított számlán feltüntetett cukor valóban elhagyta volna Magyarország területét. Az adóhatóság az adózó által csatolt iratokat, ezen belül elsődlegesen a CMR-eket vizsgálta, ebben a vonatkozásban részletes bizonyítási eljárást folytatott le a korábban írtak szerint nemzetközi megkeresésekkel, az értékesítési lánc szereplői és a fuvarozók vizsgálatával, tanúvallomások, valamint nyilatkozatok beszerzésével. A bizonyítékok mérlegelésével az adóhatóság helytállóan vonta le azt a következtetést, hogy az adómentes közösségi értékesítés nem bizonyított és az adózónak az EXW-paritásban és a CMR-ek adatainak hitelességében való alaptalan bizakodása nem tekinthető a kellő körülményekkel történő eljárás igazolásának. Mivel az adózó nem tett meg minden lehetséges ésszerű intézkedést annak érdekében, hogy a termékértékesítés ne vezessen adókijátszáshoz, ezért a Teleos-ügy ítéletének 68. pontjában foglaltak nem alkalmazhatók.

Kfv.I.35.279/2013/7.

Áfalevonási jog csak hiteles számlára alapítható.

A vizsgált időszakban az áfalevonási jog tartalmi követelményeire irányadó feltételeket a 2006/112. EK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 168. cikke és az 2007. évi CXXVII. törvény 120.§-a, míg a formai feltételek szabályait az Irányelv 178. cikke és az 2007. évi CXXVII. törvény 127.§-a határozták meg. Az általános forgalmi adóhoz kapcsolódó ügyekben minden esetben alkalmazandó a vonatkozó magyar 2007. évi CXXVII. törvény mellett az irányadó uniós norma, jelen esetben az Irányelv. Ebben a körben figyelembe veendő az Sztv.15.§ (3) bekezdésében, 165.§-ában és 166.§-ában írtak.

Az Európai Unió Bíróságának a Mahagében-Dávid-ügyben hozott ítélete 2012. június 21-én, a C-324/11. számú ügyben hozott ítélete (a továbbiakban: Tóth ügy) 2012. szeptember 6-án kelt. Az általános forgalmi adóval kapcsolatos perek elbírálásánál ezen magyar ügyekben született ítéletek nem hagyhatók figyelmen kívül. A Kúria a fenti két európai bírósági ítélet ismeretében is értékelte az adóhatósági határozatban és a jogerős ítéletben foglaltakat.

A Tóth-ügyben hozott ítélet értelmében az adóalanyok azon joga, mely szerint az általuk fizetendő adókból levonják az általuk beszerzett termékeket és igénybe vett szolgáltatásokat terhelő előzetesen felszámított adót, az uniós szabályozás által bevezetett közös hozzáadottértékadó-rendszer egyik alapelvét jelenti. Az adólevonás joga a hozzáadottértékadó-rendszer mechanizmusának szerves részét

képezi, és főszabálya szerint nem korlátozható (23, 24. pont). A Mahagében-Dávid-ügyben hozott ítélet 50. pontja kimondja, hogy az uniós joggal ellentétes az olyan nemzeti gyakorlat, mely szerint az adóhatóság megtagadja az adóalany által fizetendő héa-összegéből a számára teljesített szolgáltatások után előzetesen felszámított adó összegének levonását amiatt, hogy az e szolgáltatásokra vonatkozó számla kibocsátója vagy ennek valamely alvállalkozója szabálytalanságot követett el, anélkül hogy az adóhatóság objektív körülmények alapján bizonyítaná azt, hogy az érintett adóalany tudta vagy tudnia kellett volna, hogy a levonás jogának megalapozására felhozott ügylettel az említett számlakibocsátó vagy a szolgáltatói láncban korábban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban vesz részt.

A 66. pont értelmében szintén ellentétes az uniós joggal az olyan gyakorlat, amely szerint az adóhatóság megtagadja a levonási jogot azzal az indokkal, hogy az adóalany nem győződött meg arról, hogy a levonás joga gyakorlásának alapjául szolgáló termékekre vonatkozó számla kibocsátója rendelkezik-e a szóban forgó termékekkel, és képes-e azok szállítására, illetőleg, hogy héa-bevallási és -fizetési kötelezettségének eleget tesz-e, illetve azzal az indokkal, hogy az említett adóalany az említett számlán kívül nem rendelkezik más olyan okirattal, amely bizonyítaná az említett körülmény fennállását, jóllehet az Irányelvben a levonási jog gyakorlása vonatkozásában előírt valamennyi tartalmi és formai követelmény teljesült, és az adóalanynak nem volt tudomása az említett számlakibocsátó érték körében elkövetett szabálytalanságról, vagy csalásra utaló körülményről.

Ugyanakkor a 42. pont szerint a nemzeti hatóságoknak és bíróságoknak meg kell tagadniuk az adólevonás jogát biztosító előnyt, ha objektív körülmények alapján megállapítható, hogy e jogra csalárd módon vagy visszaélészerűen hivatkoztak. Az 54. pontra figyelemmel nem ellentétes az uniós joggal, ha azt követelik meg a gazdasági szereplőtől, hogy tegyen meg minden tőle ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az általa teljesítendő ügylet ne vezessen adókijátszáshoz.

A Kúria a felhívott jogszabályokra és az Európai Unió Bíróságának irányadó ítéleteire figyelemmel rögzíti, hogy az adóhatóság keresettel támadott határozata nem jogszabálysértő. Az adóhatóság eleget tett kötelezettségének, objektív bizonyítékokkal igazolta az adólevonási jog alapjául szolgáló számlák hiteltelenségét, azt, hogy a gazdasági események nem az adózó és a Kft. között jöttek létre. A Mahagében-Dávid-ügyben hozott ítélet 66. pontjára tekintettel figyelmen kívül kell hagyni azon adóhatósági megállapításokat, melyek arra vonatkoznak, hogy a számlakibocsátó nem rendelkezett a számlákban szereplő árukkal. Ennek ellenére a hatóság által feltárt többi objektív bizonyíték alátámasztja a számlákban szereplő felek közötti gazdasági események hiányát.

A Mahagében-Dávid- és Tóth-ügyekben előterjesztett kérdések azon az alapfeltevésen alapultak, hogy a levonási jog alátámasztására hivatkozott ügyletet a vonatkozó számla tanúsága szerint teljesítették és a számla tartalmazza az Irányelvben megkövetelt valamennyi információt, így az Irányelvben a levonási jog keletkezése és gyakorlása vonatkozásában előírt valamennyi érdemi és formai követelmény teljesült.

A korábban kifejtettekre figyelemmel a levonási jog alapjául szolgáló számlák szerinti ügyletek az adózó és a Kft. között nem jöttek létre, így szükségtelen az adózó tudattartalmának vizsgálata. Számla szerinti gazdasági esemény hiányában ugyanis nincs jelentősége annak, hogy az adózó tudott vagy tudnia kellett arról, hogy adócsalásban vesz részt.

A Kúria végezetül hangsúlyozza, hogy az 5/2013. számú közigazgatási elvi határozat jelen ügytől jelentősen eltérő tényálláson alapul, mivel ott az adóhatóság az adólevonási jog megtagadását arra alapozta, hogy az egyéni vállalkozó a számlakibocsátás időpontjában nem rendelkezett olyan alkalmazotti létszámmal és tárgyi eszközzel, melyekkel az alvállalkozói szerződésben foglaltaknak eleget tehetett volna.

Kfv.I.35.489/2013/11.

Adómentes közösségi értékesítés esetén az adózónak bizonyítania kell, hogy az áru elhagyta az országot. Ugyanakkor ennek elmaradása esetén az adóhatóságnak kell bizonyítani az adózó rosszhiszeműségét, hogy tudta vagy tudnia kellett volna, hogy adókijátszásban vesz részt.

A 2007. évi CXXVII. törvény 89. § (1) bekezdése szerint: mentes az adó alól – a (2) és (3) bekezdésben meghatározott eltéréssel – a belföldön küldeményként feladott vagy belföldről fuvarozott termék értékesítése igazoltan belföldön kívülre, de a Közösség területére, függetlenül attól, hogy a küldeménykénti feladást vagy a fuvarozást akár az értékesítő, akár a beszerző vagy – bármelyikük javára – más végzi, egy olyan másik adóalanynak, aki (amely) ilyen minőségében nem belföldön, hanem a Közösség más tagállamában jár el, vagy szintén a Közösség más tagállamában nyilvántartásba vett adófizetésre kötelezett, nem adóalany jogi személynek. □

A közösségi értékesítés adómentesség elengedhetetlen feltétele annak hitelt érdemlő igazolása, hogy az áru valóban elhagyta az országot és egy másik tagállamba megérkezett. Ennek egyik bizonyítéka lehet a CMR-okmány is. Ugyanakkor ezen határon túlnyúló globális eljárástípusban megoszlik a bizonyítási teher a hatóság és az adózó között.

A Kúria álláspontja szerint jelen perben nem volt minden kétséget kizáróan tisztázott a tényállás. A rendelkezésre álló adatokból úgy látható, hogy a vevői oldalon a csalárd eljárásra egész szervezetrendszer jött létre. A kérdés az, hogy ebben az eladó milyen szerepet játszott. A törvény szó szerinti idézéséből következik, hogy ha nem hagyta el az áru az országot, akkor nincs adókedvezmény. Ugyanakkor a felek által is hivatkozott Teleos- és Mecsek-Gabona-ügyek új megvilágításba helyezték a vizsgálendő kérdések, a bizonyítandó tények körét. A tudattartalmat is behozták az adózással kapcsolatos jogosultságok elbírásába. Az adózó bemutatta a saját szerepét ebben az ügyben, és az is látható, hogy a vevő képviselője folyamatosan váltogatta vallomásait. Rámutat a Kúria, hogy általában nem indokolt és nem is gyakorlat az adóper felfüggesztése a párhuzamosan folyó büntetőügyre tekintettel, a két eljárás tárgya ugyanis legalább részben eltérő. Ugyanakkor a büntetőügy iratai lényeges adatokat, bizonyítékokat is tartalmazhatnak, aminek az anyagát nem lehet teljesen figyelmen kívül hagyni. Jelen perben azt kell bizonyítani, hogy az adózó tudta vagy kellő körültekintés mellett tudnia kellett volna, hogy az áruval mi történt. Az első fokú bíróság egy bizonyos adattartalom birtokában hozta meg döntését. Ugyanakkor a rendelkezésre álló komplex iratanyag ismeretében további eljárásra van szükség, még egyszer mérlegelnie kell a fenti szempontok szerint az adatokat.

Kfv.III.37.690/2013/29.

1. Helyszíni rajtaütés jogszerűségének megítélése körében irányadó szempontok, az 1/2003. EK rendelet 15. cikke és a Tpvt. 95/H. §-ának egymáshoz való viszonya.

2. Egy forrásból származó bizonyítékok megítélése

3. Vállalkozáscsoport azonosítása és nevesítése közti különbség a bírságkiszabás szempontjából

4. Az EUMSZ 101. cikkének alkalmazása esetén az Európai Emberi Jogi Egyezmény 6. cikkének uniós jogként való figyelembevétele.

5. Az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatára (Menarini ügy) tekintettel versenyügyekben – ott ahol az EUMSZ 101. cikke alkalmazásra kerül – a Pp. 339/B. §-a nem alkalmazható.

I. A Kúria a Tpvt. 91/H. § (2) bekezdésével kapcsolatos felperesi érvek kapcsán megállapította, hogy az eljárt bíróságok az 1/2003 EK rendelet 15. cikk (1) bekezdésének sérelme nélkül úgy mellőzték a Tpvt. 91/H. §-ának alkalmazását, hogy az jogszabálysértést nem valósított meg.

Először is érdemes megállapítani, hogy ha a Tpvt. 91/H. §-a szerint kellett volna a bíróságoknak eljárniuk, de ezt nem tették meg, akkor ez a Kúria eljárásában pótolható mulasztás lett volna.

A hivatkozott Tpvt. 91/H. § (3) bekezdésének utolsó mondata, amely szerint az Európai Bizottság észrevétele bizonyítékként felhasználható, az 1/2003 EK rendelet közvetlenül alkalmazandó előírásoknak magyar jogi terminológiától eltérő szóhasználatának átvételéből ered. Egy „észrevétel” ugyanis a magyar jogi terminológia szerint tényekre és jogi álláspontra vonatkozó előadást jelent, és a Pp. szerinti bizonyítékok közé nem tartozik, ezért a Tpvt. 91/H. § (3) bekezdése akként értelmezendő helyesen, hogy az „észrevételt” – mint minden más beadványt – a bíróságnak döntése meghozatalakor értékelnie kell. A „bizonyítékként felhasználható” kifejezés tehát ezt jelenti, és Kúria felhívhatta volna az Európai Bizottságot észrevétel megtételére, amely nem ütközik a Pp. 275.§ (1) bekezdés első mondatába, amely szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs.

Megjegyezhető, hogy ez az értelmezés következik az 1/2003. rendelet (21) preambulum bekezdésének utolsó előtti mondatából is, amely szerint az észrevételeket a nemzeti eljárási szabályok és gyakorlatok keretében kell benyújtani, ideértve a felek jogait védő szabályokat és gyakorlatokat. Ez azt jelenti, hogy még egy Tpvt. 91/H. § (5) bekezdése szerinti megkeresésre adott észrevételbe foglalt adat figyelembe vételére is csak úgy kerülhetne sor, ha annak bizonyítékai is bemutatásra kerülnek, mely utóbbi megkeresésre adatok és bizonyítékai tekintetében a Kúria előtti eljárásban valóban nem lenne lehetőség. Ez utóbbi intézményt azonban a Tpvt. 91/H. § (5) bekezdése is lehetőségként és nem kötelezettségként szabályozza, amelynek elmulasztása a megelőző eljárásokban ezért fel sem merül.

Amennyiben nem lenne pótolható és a bíróságoknak kötelező lett volna az Európai Bizottságot értesíteni a perben való részvételről, ennek elmaradása akkor sem lett volna az ügy érdemére kiható eljárási jogsértés tekintettel a közigazgatási perek azon specialitására, hogy az alperes eljárása megelőzi a bírósági pert, melynek során az alperes lefolytatta az 1/2003 EK rendelet szerinti eljárást, és ennek következményeként az eljárásról tudomása volt az Európai Bizottságnak, az EK szerződés 81 cikkének (jelenleg EMUSZ 101 cikkének) alkalmazása szükségessége már ott és nem a bírósági perben merült fel. Ekként az Európai Bizottság jóhiszemű eljárást feltételezve abban a helyzetben volt, hogy az alperes eljárásában észrevételt tehetett volna, ha akart volna, továbbá figyelemmel kísérhette az eljárás alakulását beleértve a bírósági pert is, és az 1/2003 EK rendelet (3) cikke alapján saját kezdeményezésére részt vehetett volna az eljárásban.

Mindezek előre bocsátásával a Kúria megállapította, hogy a Tpv. 91/H. § (2) bekezdésének azon szabálya, amely kötelező jelleggel előírja, hogy a bíróság haladéktalanul értesítse az Európai Bizottságot, ha az EK szerződés 81. cikke (jelenleg EUMSZ 101 cikke) alkalmazásának szükségessége merül fel a perben, ellentétes az 1/2003 EK rendelet 15 cikk (1) bekezdésével, amely nem kötelességként írja elő, hanem a bíróságok szabad belátására bízva, hogy a Bizottságot szükséges-e megkeresnie abból a célból, hogy információt adjon át, vagy véleményt nyújtson az ügyben. Megjegyezhető, hogy az 1/2003 EK rendelet következetes abban, hogy a tagállami bíróságoknak a Bizottsággal való kötelező együttműködését közvetlenül nem írja elő, még az írásbeli ítéletek megküldése sem a bíróságok, hanem a tagállamok kötelezettsége.

Az Európai Bíróság gyakorlata a közvetlen alkalmazhatóság körében azt rögzíti, hogy a tagállam számára a rendelettel azonos vagy azzal teljes mértékben megegyező tartalmú jogszabály megalkotása nem megengedett, elleplezve ezzel az adott rendelkezés uniós (közösségi) jogi jellegét – amely elvre több ügyben is hivatkoztak, és Variola-elvként intézményesült. A rendelet közvetlen alkalmazhatósága alapján annak hatályba lépése és alkalmazása az állampolgárok tekintetében független attól, hogy annak nemzeti átvételére vonatkozóan a tagállam hozott-e valamilyen intézkedést. A tagállam kötelessége az EUMSZ alapján, hogy ne akadályozza az uniós jog szerves részét alkotó rendeletek és más szabályok alkalmazását. Ennek az oka, hogy a tagállamok nem vezethetnek be olyan intézkedést, amely érintené az Európai Bíróságnak azt a hatáskörét, hogy nyilatkozzon bármely olyan kérdésben, ami érinti a közösségi jog értelmezését, tehát nem engedhető meg olyan eljárás, amely által elrejtik egy jogszabály uniós jellegét azok elől, akikre vonatkozik [34/73 Variola Amministrazione della Firenze (EBHT 1973., 990.o.), C-39/72 Olaszország kontra Bizottság (EBHT 1973., 114. o.); 93/71 Leonasio (EBHT 1972., 293. o.); 84/71 Marimex (EBHT 1972., 89. o.); 50/76 Amsterdam Bulb kontra Produktschap voor Siergewassen (EBHT 1977., 137. o.)].

Emellett az Európai Bíróság gyakorlata elkülönít két esetszoportot egymástól az uniós rendelet adott rendelkezéséhez kapcsolódó tagállami jogalkotási korlátok kapcsán, amelyet a társító célzatú tagállami jogalkotás tilalY.al, valamint a hatályosulást segítő tagállami jogalkotás megengedhetőségével lehet leírni.

A társító célú jogalkotás tilalma azt jelenti a Variola-elvből fakadóan, hogy az uniós (közösségi) rendeletet a tagállamoknak tilos tagállami jogszabályban kihirdetni, valamint olyan tagállami jogszabályt alkotni, amely az uniós rendelet normaszövegét pusztán megismétli [C-39/72 Olaszország kontra Bizottság (EBHT 1973., 114. o.)]. Emellett az uniós rendeletet végre kell hajtani a tagállami végrehajtási aktusok lététől függetlenül is [31/78 Bussone (EBHT 1981., 2445. o.)]. Nem megengedhető, hogy a tagállami jogok különbözősége miatt az uniós jog érvényesülése az egyik tagállamban a másiktól eltérjen [55/77 Maris (EBHT 1977., 2327. o.)]. A Leonasio-ítélet is kimondta, hogy annak érdekében, hogy a rendeletet valamennyi tagállam állampolgárával szemben azonos érvénnyel alkalmazzák, azok az ország területén alkalmazandó tagállami jog részévé válnak, ami lehetővé teszi, hogy a 189. cikkben előírt közvetlen hatályuk oly módon működjön, hogy az egyénekkal kapcsolatos érvényesülését ne akadályozzák helyi rendelkezések és gyakorlatok [93/71 Leonasio (EBHT 1972., 293. o.)]. Értelmezési szabályokat a rendelethez kapcsolódóan csak annyiban bocsáthatnak ki a tagállamok, amennyiben annak értelmezései összhangban vannak az uniós joggal [94/77 Zerbone (EBHT 1978., 108. o.)]. Azt is kimondta az Európai Bíróság, hogy a tagállam intézkedései (ebben a tekintetben jogalkotási aktusai) nem módosíthatják a rendelet hatályát, valamint nem egészíthetik ki a rendelkezéseit sem [C-175/84 Krohn kontra Bizottság (EBHT 1986., 753.o.)]. Utóbbira konkrét példaként szolgál az az ügy, amikor Dánia egy a közúti közlekedéssel kapcsolatos szociális törvény (sofőröknek előírt kötelező pihenőidő) harmonizációját előíró rendelethez büntetőjogi intézkedéseket társított □ amit más tagállamok nem tettek meg □ ez hátrányt jelentett a közúti fuvarozás piaci versenyében az érintett dán cégek számára [C-326/88 Anklagemyndigheden kontra Hansen (EBHT 1990., 2935. o.)].

A rendeletek végrehajtására tagállami aktusok kibocsátására sor kerülhet, ha azt a rendelet előírja, vagy hallgatólagosan lehetővé teszi. A rendeletek emiatt nem feltétlenül önvégrehajtó természetűek, így az említett korlátokkal a tagállamoknak van arra lehetőségük, hogy azok hatályosulását elősegítendő végrehajtási intézkedéseket fűzzenek a rendeletekhez. A Produktschap-ügyben a Variola-

elv alapján a tagállamok jogalkotói jogkörrel rendelkező egyéb szervezeteinek körét tágan értelmezve kimondta az Európai Bíróság, hogy e szervezeteknek is tiszteletben kell tartaniuk az uniós rendeletet kiegészítő tagállami intézkedések meghozatalakor az említett elvet [50/76 Amsterdam Bulb kontra Produktschap voor Siergewassen (EBHT 1977., 137. o.)].

A hatályosulást segítő tagállami jogalkotás megengedhetősége körében meg kell állapítani, hogy uniós rendelet közvetlen alkalmazhatósága, közvetlen hatálya, valamint a közvetlen hatályosulása elkülönítendő egymástól. Az uniós rendelet egyes rendelkezései a gyakorlatban megkövetelhetnek bizonyos tagállami lépéseket. A rendelet maga is előírhatja a tagállamoknak az alkalmazáshoz szükséges jogszabályok megalkotását, abban az esetben ha a rendelet önmagában nem alkalmas közvetlenül egyéni jogok, valamint kötelezettségek keletkeztetésére. Ezek alapján az EUMSZ. 288. cikke közvetlen alkalmazhatóságra utal (direct applicable), ami viszont nem feltétlenül foglalja magában azt, hogy önvégrehajtó jellegű legyen, ha az adott rendelkezés megfogalmazása nem □feltétlen□ és □kellően pontos□. A Politi-ügyben egyértelművé tette az Európai Bíróság, hogy a rendelet a közösségi jog forrásai között betöltött funkciója alapján közvetlenül hatályosul, valamint mint olyan képes arra, hogy egyéni jogokat hozzon létre, amelyeket meg kell védeniük a nemzeti bíróságoknak [C-43/71 Politi (EBHT 1971., 1048. o.)]. A Leonesio-ügyben ugyanakkor a kapcsolódó főtanácsnoki vélemény rámutatott arra, hogy ez a lehetőség pusztán elméleti jellegű. Eszerint, ha egy rendelet adott rendelkezésének végrehajtása a tagállami intézkedés megtételétől függ, abban a konkrét esetben nem keletkeztet jogot egyének számára. Az általános kihirdetési-végrehajtási tilalom ellenére is lehetséges a kapcsolódó tagállami végrehajtási jogalkotás, ugyanakkor a Európai Bíróság idézett ítélezési gyakorlata ezt mindenképpen korlátozza, valamint azt a tagállamok a lojalitási klauzula alapján kötelesek végrehajtani. Az Európai Bíróság azt is egyértelművé tette, hogy annak az intézkedésnek a közvetlen alkalmazhatósága, amely felhatalmazza a tagállamot arra, hogy tagállami intézkedéseket tegyen, azt jelenti, hogy a tagállami bíróság eldöntheti, hogy ezek a tagállami intézkedések megfelelnek-e a rendelet tartalmának [230/78 Eridana (EBHT 1979. 2771. o.)]. Ezek alapján a tagállami bíró, aki a Van Gend & Loos-ítélet óta a tagállami mellett a közösségi (uniós) jog bírójaként is funkcionál, megvizsgálja, hogy vajon az uniós rendelettel összhangban voltak-e a tagállami intézkedések.

Az ilyen célzatú tagállami jogalkotás megerősödését jelzi, hogy a Lisszaboni Szerződéssel módosított elsődleges jog már elismeri a tagállamok jogát, sőt kötelezettségét arra, hogy a rendeletek végrehajtása érdekében meghozzák a szükséges tagállami intézkedéseket. Eszerint □a tagállamok nemzeti jogukban elfogadják a kötelező erejű uniós jogi aktusok végrehajtásához szükséges intézkedéseket□ [EUMSZ. 291. cikk (1) bekezdése].

Mindebből a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a társító célzatú tagállami jogalkotás tilalmának, valamint a hatályosulást segítő tagállami jogalkotás megengedhetőségének kettősségéből csak azt a következtetést lehet levonni, hogy a vizsgálni kívánt uniós rendeleti rendelkezést aszerint lehet a fenti két kategória valamelyikébe besorolni, hogy kellőképpen konkrét, mint ilyen feltétlen és kellőképpen pontos a tagállami jogalkalmazó (bíró) számára, vagy szükség volt ahhoz képest hatályosulást segítő tagállami rendelkezés elfogadására.

A Kúria álláspontja szerint az 1/2003/EK Rendelet 15. cikk (1) bekezdése kellőképpen konkrét a tagállami bíró számára, további hatályosulásához nem kell azt segítő tagállami rendelkezés. Felvethető, hogy általános jogelvként a tagállami jogalkotó meghatározhasson szigorúbb követelményeket, ha ez adott esetben a verseny tisztaságának érvényesüléshez hozzájárul, de ez nem általános érvényű és a Tpv. kötelezettséget előíró szabályát nehéz nem a fenti tilalom alá eső (Zerbone-ügy szóhasználata szerinti) értelmezési szabályként felfogni. Ennek oka, hogy vélhetően tudatos döntést hozott az uniós jogalkotó, amikor az 1/2003 EK rendeletben lehetőséget, de nem kötelezettséget teremtett a tagállami bíróság számára a Európai Bizottsággal fennálló viszonya keretein belül a konzultációra, amelyet a tagállami bíróságok függetlensége és eljárási autonómiájának a (21) preambulum bekezdésben is megjelenő tiszteletben tartása is indokolt. Emellett a már említett szabályozási tárgykör meghatározó érv alapján a Tpv. nem vonhatja el az uniós jogalkotó jogalkotási jogkörét egy uniós intézmény, mint az Európai Bizottság és a tagállami bíróság viszonyának szabályozásak r. A Tpv. ebben a formában elvonja az Európai Bíróság Variola-elv kapcsán elemzett

hatáskörét, hogy nyilatkozzon bármely olyan kérdésben, ami érinti az uniós jog értelmezését.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a bíróságoknak nem kellett alkalmazni a Tpv.91./H.§ (2) bekezdését, mert az ellentétes az EK rendelet 15. cikk 1. bekezdésével, ezért azt meg sem sérthették, függetlenül attól, hogy a nem alkalmazás mögött meghúzódó indokok eltérőek voltak-e avagy nem.

II. A Kúria megállapította, hogy nem sérült a Tpv. 65/A.§ (9) bekezdése sem. Ahogy a Tpv. 65/A.§ (9) bekezdése fogalmaz, a GVH jogosult bírói engedélyben nem foglalt, de versenyjogsértésre utaló bizonyítási eszközről másolatot készíteni, illetve azt lefoglalni, de ahhoz utólagosan bírói engedélyt kell kérni.

A Kúria megállapította, hogy 2007. november 20-i helyszíni rajtaütést engedélyező bírói végzés kiterjedt a z.-i közbeszerzésekre, és az ezt bizonyító eszközökre, így a Feljegyzésre, mint iratra is. Ezt a bizonyítási eszközt felhasználhatta a z.-i közbeszerzéseket érintő versenykorlátozó megállapodás miatti jogsértés megállapítására. Mint ezen Feljegyzésből kiderült ez a versenykorlátozó megállapodás nem csak a z.-i, hanem más tenderekre is vonatkozott. A versenyjogsértés súlyát ez a körülmény ugyan jelentősen növeli, de nem változtat azon, hogy az alperes bírói engedéllyel rendelkezett e versenykorlátozó megállapodást bizonyító bizonyítási eszköz lefoglalására.

Ahogy az alperes határozatának rendelkező része és az indokolás egyes címei is utalnak rá, egy versenykorlátozó megállapodás értékeléséről van szó, amely több tendert foglalt magában. Ehhez képest helyesen állapította meg a másodfokú bíróság azt is, hogy a □cselekmények□ mögött végighúzódó közös cél okán magatartás-együttes vizsgálatára került sor□, hiszen a tenderek felosztására egymásra tekintettel került sor, a tenderek felosztása egyetlen versenykorlátozó célú megállapodás, mely esetben a versenytársak közötti piacfelosztó jellegre tekintettel a versenykorlátozó cél is elegendő a jogsértés megállapítására.

Mivel ez az egyetlen versenykorlátozó célú megállapodás a z.-i tenderekre is vonatkozott, még ha alperes csak az egyik tenderre kiterjedően állapította is meg a jogsértést, a Feljegyzésre teljes egészében kiterjedt az előzetes bírósági engedély, függetlenül attól, hogy a jogsértést milyen névvel illették. Az teljesen indifferens körülmény, hogy egyetlen versenyjogsértés melyik eleme ismert a hatóság előtt és ehhez képest ezen elemre utalással kapja meg a bírói engedélyt, ha más különálló ezen jogsértéssel összefüggésben nem lévő jogsértésre vonatkozó bizonyítási eszköz nem kerül lefoglalásra. Következésképp a Kúria nem értett egyet azon alperesi, felperesek által elfogadott, hogy utólagos bírói engedély beszerzésére lett volna szükség a Feljegyzés felhasználásához. Ezért az e körben állított jogsértések, így a másodfokú bíróság téves értelmezése kapcsán sem merülhetett fel az Egyezmény 6. és 8 cikkének sérelme sem, mivel a Kúria ezt a téves értelmezést nem fogadta el.

Szükséges megjegyezni, hogy ha újabb különálló jogsértésre vonatkozott volna a Feljegyzés, akkor valóban nem lett volna felhasználható, illetve ha kizárólag egy másik jogsértésre vonatkozott volna, akkor összehasonlítható sem lett volna tartalmilag az I. r. felperes által benyújtott Feljegyzéssel, ezért a bírói engedély, ezen értelmezés mellett teljes körűen biztosítja azokat az alapjogokat biztosító eljárási garanciákat, melyek mind az Alaptörvényből, mind az Egyezményből levezethetők.

Ebből következik, hogy az I. r. felperes által utólag benyújtott Feljegyzés hitelességével kapcsolatos bizonyítás (kinek került elküldésre, az megkapta-e, illetve ki fordította, mikor, és a beszerzett pendrive adatai manipuláltak-e) nem bírt az ügyben jelentőséggel, mivel annak hitelességét teljes egészében alátámasztotta, hogy azt egy jogszerűen lefolytatott □helyszíni rajtaütésen□ találták meg. Az a tény, hogy azt helyszíni rajtaütésen foglalták le kizárja annak lehetőségét, hogy utólagos, az engedékenységi kérelem alátámasztása céljából készült Feljegyzésről van szó, vagy más egyéb visszaélésszerű motiváció vezérelhette a I. r. felperes törvényes képviselőjét, hogy azt utólagosan és hamis tartalommal készítse el.

Nem zárható azonban ki, ahogy arra az elsőfokú bíróság is utalt, hogy a Feljegyzés S. I. saját értelmezését tükrözi, melyet például a saját főnökeinek való megfelelés motivált. Ugyanakkor helyesen érvelt akként a másodfokú bíróság, hogy ezt a körülményt a II-IV. r. felpereseknek kellett volna bizonyítani. A Kúria rámutat arra, hogy a felperesek számos különböző okot jelöltek meg □ melyek egy részét a helyszíni rajtaütésen történő lefoglalás ténye eleve kizár, mint lehetőséget -, de

nem volt egy határozott állításuk sem arra nézve, hogy milyen okból készített volna S. I. 2004. november 30-án egy valótlán tartalmú rá nézve is súlyosan terhelő feljegyzést, nem hogy ezen motivációt megpróbálták volna igazolni.

A Kúria a Feljegyzés tartalma alapján megállapította, hogy az egy súlyos versenykorlátozó megállapodás minden elemét tényállásszerűen tartalmazza, és ha kizárható ennek szándékos, a versenytársak ellen irányuló szándékból való készítése □ amit a fentiekben ismertetett tények kizárnak □ akkor az egyéb lehetőségek kizárásához elegendő az egyéb bizonyítékokkal és körülményekkel való összevetése, annak megállapítása, hogy az kellően konzisztens és pontos-e.

Először is megállapítható számos tanúvallomásból, melyeket a másodfokú bíróság részletesen és helytálló következtetésre jutva elemzett, hogy mind a 2004. november 29-i találkozó, mind az egyes konkrét projektekkel kapcsolatos b.-i, c.-i, k.-i találkozók megvalósultak, és azon személyek vettek azon részt, akiket a Feljegyzés tartalmazott, illetve S. I. vallomásaiban megjelölt. Míg a II-IV. r. felperes képviselői ezekben a kérdésekben ellentmondásos előadásokat tettek, addig I. r. felperes képviselője önmagához képest koherens előadásokat tett, és a találkozók és azon résztvevők személye tekintetében tett nyilatkozatai megerősítést nyertek, ami erősíti a találkozók tartalma kapcsán tett nyilatkozatainak hitelességét, szemben a többi felperes nyilatkozatával. Az I. r. felperes képviselője lényegében azt állítja, hogy a felek megegyeztek abban, hogy mindenki egyenlő arányban részesedik a projektekből, mely mindenki számára célszerű megállapodás volt, hiszen mindenkinek mások az adottságai más-más projekt a testhez álló. Így például I. r. felperest nem érdekelt az X. által megnyert projekt, mivel az az X.-nek volt a legmegfelelőbb (megegyezve, hogy a b.-i találkozóval kapcsolatos I. r. felperesi képviselői előadásból a konkrét megegyezésre következtetni nem lehet és a későbbi események sem igazolták). Őt a gy.-i projekt érdekelt, melyben viszont az elvi megállapodástól eltérően a konkrét beszerzés kiírásakor a III. r. felperes sem akart lemaradni, ezért bár tárgyalások, egyeztetések folytak közöttük, az a versenyt befolyásolta, de végül az eredeti formájában nem került végrehajtásra a novemberi megállapodás.

Ezen megbeszélések közül pedig a 2004. november 29-i találkozón elhangzottakat, majd a későbbi megbeszéléseken történteket a Feljegyzés és S. I. vallomása, igazolja, melyek valóban egy forrásból származó bizonyítékok. Ezek azonban kellően konzisztensek ahhoz, és egyéb tényállási elemek, így az uniós csatlakozással beinduló Y. projektek piacra gyakorolt hatása, a megállapodás részbeni megvalósulása és versenytársak korlátozott volta folytán annak ésszerűsége összességükben alkalmasak annak bizonyítására, hogy a Feljegyzésben foglaltak a tényállás alapjául szolgáljanak.

Az elsőfokú bíróság fontos ellenérve volt, hogy a Feljegyzésben pontatlanságok vannak, így a gy.-i projekt esetében a feljegyzés 1,5 milliárd forintban jelölte meg a projekt értékét, holott annak értéke ekkor már tudottan 5 milliárd forint volt. Ezzel kapcsolatban a Kúria megállapította, hogy ekkor bár a projekt várható kiírása ismert volt, de annak értéke még nem, mivel a közbeszerzési tájékoztató közzétételére szokásosan az év elején került sor, ez pedig egy 2005. évi beszerzés volt. Ugyanakkor hangsúlyozandó, hogy mivel épp a gy.-i projektben volt I. r. felperes leginkább érdekelt, és az egyenlő arányban való részesedésben állapodtak meg, ezért ez tükrözhetette azt is, hogy ő maga milyen részesedést gondolt magának, ezért ez a pontatlanság épp a feljegyzés életszerűsége mellett szól, mint inkább ellene.

Fontos érve volt az elsőfokú bíróságnak az is, hogy számos más versenytárs is volt, akik ha nem vettek részt a megállapodásban, akkor az megkérdőjelezi a Feljegyzésben foglalt megállapodás célszerűségét, az közgazdaságilag nem racionális. Ezzel kapcsolatban a Kúria megállapította, hogy a q.-i, és a gy.-i közbeszerzésen csak a versenykorlátozó megállapodásban részt vett vállalkozások által alkotott konzorciumok adtak be ajánlatot, és nem indult mindenki mindenkivel szemben, noha versenyhelyzetben ez reális lett volna. A ceglédi közbeszerzésen ugyan valódi versenytársak jelentek meg, és a III-IV. r. felperesek konzorciumának ugyan versenyezni kellett két versenytárral, de nem kellett versenybe szállniuk az X.-szel (mert a vesztes konzorcium tagja volt), amely mint helyben lévő vállalkozás komoly előnyben lett volna többiekkel szemben, továbbá a nyertes konzorcium ezt követően a II. r. felperest is foglalkoztatta. A r.-i beszerzés pedig az előminősítést követően nem folytatódott ezért nem állapítható meg, hogy az esetleges jelentkezőkkel milyen kapcsolatok alakultak volna ki, ezért a megállapodás ésszerűségét ez sem kérdőjelezi meg. Végül a z.-i közbeszerzés

érvénytelen lett, de ez a megállapodástól legtávolabbi időpontban lezajlott beszerzés, melyben valóban megjelentek új piaci szereplők is és a piaci viszonyok változása miatt a megállapodásnak már valóban nem lehetett hatása.

A Kúria álláspontja szerint egy 2004. novemberi, a piacot ebben az időpontban nagyrészt lefedő vállalkozások közti megállapodás ésszerűnek és gazdaságilag racionálisnak tekinthető, ha a konkrét beszerzések kapcsán további megállapodásokra kerülhet sor, ezért önmagában az a tény, hogy aztán jóval később a konkrét beszerzések kapcsán ilyen megállapodások nincsenek vagy nem bizonyíthatók még nem jelenti azt, hogy a megállapodás kellően ne lett volna racionális és alkalmas arra, hogy a piacon a versenyfeszítést csökkentse.

A Kúria meggyőződése szerint a 2004. novemberi megállapodás egy elvi megállapodásnak tekinthető konkrétumok nélkül, ami szükséges de nem elégséges feltétele annak, hogy a vállalkozások aztán ténylegesen is a versenykorlátozó megállapodásból eredő előnyöket élvezzék, de mint versenykorlátozó célú megállapodás, kétségtelenül céljánál fogva -□ tényleges hatásától függetlenül □- megsértette a Tpv. 11.§ (1) bekezdését, valamint a közbeszerzések nemzeti értékhatár feletti Európai Unió lapjában meghirdetésre köteles mérete miatt □ az uniós piac érintettség folytán □ az EUMSz 101. cikkét.

A Kúria megítélése szerint a bizonyítékok elegendőek voltak a jogsértés megállapítására, és a bizonyítékok alperesi értékelése megfelelt annak a követelménynek, amely a Tpv. a Ket. bizonyítási szabályaiból és a Pp. 339/B. §-ban foglaltakból következik.

A Kúria az utólagos bírói engedély hiánya tekintetében a felek előadásai alapján eltérő jogi következtetésre jutott, mint alperes, amely azonban jelentősen megerősítette az alperes által megállapított tényállás helyességét.

A Kúria szükségesnek tartja leszögezni, hogy a jogsértést alapjaiban egy forrásból származó bizonyítékok alapozták meg, de nem csak egy forrásból származó bizonyítékok kerültek értékelésre. Tehát a tényállás megállapításakor nem egy forrásból származó bizonyítékok egyenkénti és összességében való értékelése alapján jutott az alperes arra a meggyőződésre, hogy a jogsértés megállapítható volt, és bizonyítékok mérlegelése a Pp. 339/B-a szerinti elveknek megfelelt.

A fentiekből következik, hogy a Kúria nem osztotta a felperesek azon álláspontját, hogy a Feljegyzés volt az egyetlen bizonyíték, sőt még azt sem, hogy csak egy forrásból származó bizonyítékok kerültek értékelésre, továbbá megállapította azt is, hogy e bizonyítékok egyébként kellően konzisztensek és pontosak voltak, ezért nem volt alapos felperesek bizonyítási sztemerddel kapcsolatos érvelése, nem került sor egyetlen beismerés másokra való kiterjesztésére.

III. A Kúria emellett megállapította azt is, hogy a lefolytatott bizonyítás és a bizonyítékok értékelése, valamint utóbb a bírósági felülvizsgálati eljárások is megfeleltek az Egyezmény 6. cikke szerinti tisztességes eljárás követelményének. Ennek értékelésekor előjáróban arra kell rámutatni, hogy a felperesek által hivatkozott Engel-kritériumok annak megítélésére valók, hogy az adott közigazgatási ügy egyáltalán az Egyezmény 6. cikkének hatálya alá tartozik-e, tekintettel arra, hogy ez a cikk csak polgári és büntetőügyekben alkalmazandó, ez utóbbi fogalmak alatt értve azt, ahogyan az Emberi Jogok Európai Bírósága az Egyezményt értelmezi.

Az nem vitatható, hogy jelen per tárgyát képező versenyügy az Egyezmény hatálya alá tartozik, mint □büntetőügy□, ez azonban nem jelenti azt az Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlata alapján, hogy büntetőeljárást kéne lefolytatni, hanem csak azt, hogy az Egyezményben büntetőügyekhez rendelt eljárási garanciáknak érvényesülniük kell, még pedig azzal a tartalommal, ahogyan az az Emberi Jogok Európai Bírósága esetjogából következik (Emberi Jogok Európai Bírósága Jussila v. Finnország 2006. november 23-i ítélete /kérelem sz. 73053/01/).

Jelen ügyre nézve releváns ilyen garanciális elem, amely a felperesek bizonyítási sztemerddel kapcsolatos érveléséhez köthető a teljes körű hatékony jogorvoslat elve, beleértve a mérlegelési jogkörben hozott határozatok teljes körű érdemi felülvizsgálatát.

Megjegyezve, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága ismeri és saját ítélkezési gyakorlatában

alkalmazza a mérlegelési mozgástér (margin of appreciation) doktrínáját, részben hasonló okokból, ahogy azt a nemzeti felülvizsgálati rendszerek is tetszik (pl. A kellő szakértelem hiánya egyes szakkérdésekben), olyannyira, hogy a Brightoni Nyilatkozat alapján 2013. május 16-án elfogadott 15. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikke folytán az Egyezmény preambulumba is beépítésre került, az Emberi Jogok Európai Bírósága - a Menarini-ügy tapasztalata alapján - versenyügyekben nem engedi meg ugyanezt a nemzeti bíróságoknak.

Ennek a kérdésnek a szempontjából a felperesek által hivatkozott ügyek közül a Menarini-ügyben hozott Emberi Jogok Európai Bírósága-ítéletnek van elsősorban relevanciája (Menarini v. Olaszország ügyben 2011. szeptember 27-i ítélet /kérelem sz. 43509/08/). Ezen ítélet szerint a teljes körű bírói felülvizsgálat legfontosabb jellemzője többek között, hogy a bíróság mind tény, mind jogkérdéseket megvizsgálhat és ezekben elfoglalt hatósági álláspontot megváltoztathatja a saját ténybeli és jogi értékelése alapján, akár az arányossági követelményeket is számon kérve.

Ez a magyar jogi dogmatika nyelvére lefordítva azt jelenti, hogy a hatékony teljes körű felülvizsgálat (full-review) követelménye azt jelenti, hogy a versenyhatóság határozatait felülvizsgáló közigazgatási bíróság nem hivatkozhat a felülmérlegelés tilalmának doktrínájára, nem alkalmazhatja a Pp.339/B. §-ából következő felülvizsgálati korlátokat.

Érdeemes megjegyezni, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlatából sem olvasható ki olyan követelmény, hogy valamely sajátos tartalommal bíró, egzaktan meghatározható bizonyítási sztenderdhez kéne igazodni (például kétséget kizáró bizonyítás sztenderdje), már csak azért sem, mert a nemzeti jogi dogmatikák, ha a büntetőeljárásokra ki is dolgoznak sztenderdeket, nem minden országban, így Magyarországon sem ismernek egyértelműen alkalmazott sztenderdeket a polgári eljárásokra. Ekként a különbség a különböző típusú eljárások sztenderdjei között nem világos, és nem határozható meg egyértelműen.

Az azonban egyértelműen megállapítható, hogy az alperes határozatának nem csak a Pp. 339/B. §-ának kell megfelelnie, hanem a közigazgatási perekben úgy kell kezelni az alperes határozatát, mintha az egy □vádirat□ lenne. Mindez azt jelenti egy közigazgatási perben, hogy a felpereseknek nem azt kell igazolniuk, hogy az alperes határozatában kirívóan okszerűtlen értékelte a bizonyítékokat, vagy a jogi mérlegelése nyilvánvalóan okszerűtlen volt, hanem elegendő azt igazolniuk, hogy van ésszerűbb értékelése a bizonyítékoknak, létezik okszerűbb jogi mérlegelés.

Az elsőfokú bíróság lényegében ezt tette a Pp. 339/B. §-ával ellentétesen, amely azonban a fentiek tükrében nem kifogásolható és nem jogszerűtlen □ amikor részletesen értékelve a bizonyítékokat újramérlegelte mind a tények mind a jogi megítélés szempontjából az ügyet.

A másodfokú bíróság aztán ugyanígy járt el, amikor részletesen elemezte és értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, ezek között a tanúvallomásokat is összevetette és abból mérlegeléssel □ helyes □ következtetést vont le arra nézve, hogy S. I. vallomása a szavahihetőbb, mely értékeléssel kapcsolatosan a Kúria már fentebb az álláspontját kifejtette.

Annak ellenére így járt el a másodfokú bíróság, hogy hivatkozott a Pp. 339/B.§-ára és ennek megfelelő jogi terminológiát használt az értékelés során. Azonban ahogy a felperesek által hivatkozott Menarini-ügyből az nyilvánvaló, a nemzeti jog terminológiájának alkalmazása, akkor ha egyébként a bíróság ténylegesen teljes felülvizsgálatot végzett, nem vezet az Egyezmény 6. cikkének sérelméhez. A Menarini-ügyben éppen ez történt, amikor is az olasz jog, amit az olasz bíróság alkalmazott, csak formális törvényességi felülvizsgálatot, □gyenge bírói kontrollt□ engedett, de az olasz bíróság e terminológia használata ellenére az ügy érdemét érintő mély jogi analízist végzett az ügyben. Ezért nem sértette meg az Egyezmény 6. cikkét. Sajó András bíró Menarini-ügyben adott párhuzamos véleménye a fentieket külön is kiemelve rámutatott arra, hogy ebben az esetben a bírácoknak mellőzniük kell azokat a szabályokat, amelyek korlátozzák e vonatkozásban a bíróság hatáskörét.

Mindezért a Kúria számára a Menarini-ügy alapján nyilvánvaló, hogy az Egyezmény 6. cikkét nem sértették meg az eljáró bíróságok. A Kúria ennek megfelelően mind a tényeket, mind a jogi érvelést részletesen vizsgálta egyes következtetésekben eltérően értékelte a tényeket, mint azt akár az alperes, vagy a bíróságok tették (pl. utólagos bírói jóváhagyás szükségessége), ezek azonban az alperesi

határozat döntésének helyességét támasztották alá, legalábbis a lényeges kérdésekben.

Megjegyezendő továbbá, hogy a Menarini-ügyből következő teljes felülvizsgálat követelményét teljesítette a kétszintű bírói jogorvoslat. A Kúria felülvizsgálati eljárásában, mint a rendkívüli jogorvoslati eljárásban a Menarini-ügyből sem következik az a követelmény, hogy teljes körű bírósági felülvizsgálatot kéne végezni, ahogy a hazai eljárási rendben a büntetőügyekben a Kúria e rendkívüli eljárásban nyilvánvalóan nem végez teljes körű felülvizsgálatot. A Kúria eljárásában tehát továbbra is érvényesíthető a Pp. 206.§ alapján a felülvizsgált bírói döntés felülmérlegelésének tilalma, továbbá az is, hogy a Kúria előtt bizonyításnak nincs helye, és a Kúria csak jogkérdésekkel foglalkozik. A Kúria ennek megfelelően a tényálláson nem, csak annak egyes elemeinek jogi értékelésén módosított, és a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése folytán ismételte meg és rendszerezte azokat az érveket amelyek a másodfokú ítélet is értékelt, továbbá egészítette ki azokat azzal, amely a felülvizsgálati kérelmek megválaszolásához szükséges volt.

Ezzel összefüggésben szükséges megjegyezni, hogy a másodfokú bíróság ítéletének indokolása a felperesek, illetve alperes által felvetett lényeges kérdésekre kitért, azokra választ adott, függetlenül attól, hogy ezek a válaszok egyes elemeiben hiányosnak, kiegészítésre szorulónak, vagy téves levezetésnek minősültek, az az a Pp. 221.§-ának megsértése megállapítható. Mivel azonban a Pp. 221. § (1) bekezdése alapvető követelményeinek megfelelt nem volt elbírálatlan lényeges, az ügy érdemét befolyásoló kérdés – és a másodfokú határozat egyéb okból történt hatályon kívül helyezésére tekintettel, valamint, hogy a megfelelő adatok rendelkezésre álltak – a Kúria pótolni tudta ezeket a hiányosságokat, ezért emiatt új eljárásra utasításra nem volt szükség.

A felperesi érvekre tekintettel szükséges arra is kitérni, hogy Kúria álláspontja szerint nem sérült a Pp. 3.§ (3) bekezdése, mert a másodfokú bíróság mentesüléssel kapcsolatos okfejtése mentesülési okokra való hivatkozás hiányában- az ügyben irreleváns volt, ezzel kapcsolatos bizonyítási teherről nem is kellett a bírónak a feleket tájékoztatnia. A felperesek ugyanis tagadták, hogy egyáltalán a megállapodásra lett volna ajánlat, tehát érvrendszerükben nem jelent meg az, hogy volt ajánlat, de megállapodás nem jött létre, mert ezzel nem értettek egyet. Ha ez megjelent volna érvelésükben, akkor kellett volna a bírónak a Pp. 3.§ (3) bekezdése alapján kioktatnia a feleket arról, hogy a megállapodástól elzárkózást nekik kell bizonyítani.

IV. A Kúria a fentiek alapján a IV. r. felperes előzetes döntéshozatal iránti kérelmét elutasította a bizonyítási sztenderddel kapcsolatos kérdések tekintetében, mivel a Kúriának nem kell a CILFIT-ügy értelmében az Európai Bírósághoz fordulnia, ha az adott kérdésben az Európai Bíróságnak van kialakult gyakorlata [283/81. sz., CILFIT és társai (EBHT 1982., 3415. o.)]. Az EUMSZ 101. cikkének sérelmét megállapító döntések során megkövetelt bizonyítási sztenderdekre vonatkozóan az Európai Bíróságnak van széles körű gyakorlata, amely gyakorlatot bemutató Európai Bírósági döntések egy részét a felperesek maguk is nagy terjedelemben hivatkozták [Elsőfokú Bíróság T-348/08. Aragonesas (EBHT 2011., II-07583. o.); T-36/05. Coats (EBHT 2007., II-00110. o.)].

A 2009. december 1-jén hatályba lépett Lisszaboni Szerződés folytán kötelezően alkalmazandó Európai Unió Alapjogi Charta (Alapjogi Charta) 52 cikk (3) bekezdése az Egyezmény Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatát az uniós jogba inkorporálja azokban az esetekben, amikor a tagállam uniós jogot hajt végre, mint jelen esetben is történt az EUMSZ 101. cikke tekintetében, és ezért az Egyezmény joganyaga ilyen esetben, mint uniós jog kell, hogy érvényesüljön. Ez azt jelenti, hogy a nemzeti jogot jelen esetben a Pp. 339/B. §-át félre kellett tenni, ha az az Egyezménybe ütközik, mivel EUMSZ 101. cikkének megsértése is megállapításra került, tehát részben uniós jog végrehajtásáról van szó. Az Alapjogi Charta – az Egyezményhez hasonlóan – az alkotmánnyal egy szinten áll a jogforrási hierarchiában, ezért annak szabályait a hatályba lépését követően hozott hatósági határozatok esetében alkalmazni kellett.

Az 1/2003 EK rendelet 3.§ (2) bekezdése előírja a nemzeti jognak uniós joghoz való igazítását abban a tekintetben, hogy a nemzeti jog alapján sem lehet kartellnek minősíteni egy tényállást, ha az az uniós jog szerint nem az. Bár e rendelkezés konkrét szövegezése a jogi értékelésre vonatkozik, a Kúria úgy ítélte meg, hogy egy EUMSZ 101. cikkét sértő kartell megállapításához szükséges Európai Bíróság által alkalmazott bizonyítási követelményekre is vonatkoztatható, mivel ezzel ellentétes álláspont

esetén, olyan EUMSZ 101. cikkét sértő kartellek kerülnének megállapításra az alperes és a nemzeti bíróságok által, amelyeket az Európai Bizottság, vagy az Európai Bíróság nem állapítana meg. Ez pedig nemcsak az uniós jog egységes alkalmazásának elvét sértené, de a fenti rendelkezéssel elérni kívánt objektív célok sem lennének megvalósíthatók. Egy ilyen értelmezés pedig kerülendő.

Ezért a Kúria a fentebb már kifejtett jogi értékelése során az Európai Bíróság által kidolgozott bizonyítási keretek között járt el, figyelemmel az Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlatra is. Ez utóbbira tekintettel tért ki a Kúria részletesen arra □- eltérve a szokásos felülvizsgálati szempontrendszerrel –, hogy a Fővárosi Törvényszék elsőfokú érveit miért nem osztotta. Az Európai Bíróság által kidolgozott bizonyítási szintnek az alperes határozata megfelelt, amikor az egy forrásból származó bizonyítékok kellő konzisztenciáját megkövetelte, az egyéb bizonyítékok figyelembevételével értékelte annak elfogadhatóságát, és nem önmagában az I. r. felperes beismerésére, hanem egy hitelesnek talált de az ügy megindulásától függetlenül készült bizonyítékokra is alapozta a többi felperes felelősségét.[Teljesség igénye nélkül lásd pl: Elsőfokú Bíróság T-348/08. Aragonesas (EBHT 2011., II-07583. o.); T-67/00., T-68/00., T-71/00., T-78/00. JFE Engineering (EBHT 2004., II-2501. o.)].

Mindebből következik az is, hogy nem sérült az Alaptörvény 28. cikke, a független igazságszolgáltatáshoz való jog.

V. A 2005. november 1. napjától hatályos Tptv. 78. § (1) bekezdésének releváns rendelkezései szerint az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki e törvény rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja.

A (3) bekezdés értelmében a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztói érdekek sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

Az (5) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy ha a bírságot a vállalkozáscsoport jogsértést megvalósító tagja önként nem fizeti meg, és a végrehajtás sem vezet eredményre, az eljáró versenytanács külön végzéssel a vállalkozáscsoportnak a határozatban nevesített tagjait egyetemlegesen kötelezi a bírság, illetve annak be nem hajtott része megfizetésére.

A Tptv.-t 2005. november 1-jétől a fentiek szerint módosító 2005. évi LXVIII. törvény (továbbiakban: Tptv.mód.)61. § (1) bekezdése szerint ez a törvény - a (2) bekezdésben, a 62. § (2)-(3) bekezdésében és a 63. § (2) bekezdésében foglalt kivétellel - 2005. november 1-jén lép hatályba. A (3) bekezdés értelmében e törvény eljárási rendelkezéseit a törvény hatálybalépése után indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

A Kúria gyakorlata (lásd: Kfv.IV.35.039/2013/3. ítélet) szerint a bírság mértékét,összecszerúségét megállapító rendelkezések, anyagi jogi rendelkezések. Anyagi jogi rendelkezések alkalmazása esetén – ha eltérő jogszabályi rendelkezés nincs- az általános jogdogmatikai felfogás főszabálya szerint a hatálybalépést követően keletkezett tényekre és jogviszonyokra alkalmazható az anyagi jogi rendelkezés, melyet az utóbb hatályba lépett □ így jelen ügyben nem alkalmazandó □ jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 15. § (1) bekezdés a) pontja már tételesen is rögzít.

Nem vitás, hogy a kartell a fent idézett bírságrendekezések hatálybalépését megelőzően még 2004. november 29-én jött létre, azonban az még 2005 novemberében is tartott. Az ilyen folyamatosan fennálló jogsértő magatartások (állapot jogsértések) esetén a jogsértő magatartás megszűnésének időpontjában hatályos anyagi jogszabályi rendelkezések az irányadók. Jelen esetben a kartell még 2005 novemberében is létezett, hiszen november folyamán zajlott le a gy.-i tender, melyre a versenykorlátozó megállapodás kiterjedt, és amely minden kétséget kizáróan konkrét és megvalósult beruházás volt. Kifejezetten iratellenes a felperesek azon érvelése, hogy a kartell 2005. november 1-je

után már nem létezett.

Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a Tpvt. 78. §-ának 2005. november 1-je előtt hatályos szabályai alapján a versenyjogban ismert és alkalmazott gazdasági egység doktrínája alapján is lehetőség volt a vállalkozáscsoport nettó árbevétele alapján történő kötelezésre, csak ilyen esetben a vállalkozáscsoport eljárásba bevont tagjának, tipikusan az anyavállalatnak a jogsértést közvetlenül elkövető leányvállalatának egyetemleges kötelezésére is az alaphatározatban került sor.

A különbség ezért a 2005. november 1-je előtt hatályos rendelkezések és az ezt követő rendelkezések között érdemben annyi, hogy míg korábban a vállalkozáscsoport tagjait egyetemlegesen (lásd pl. Vj-70/2002/52. számú versenytanácsi határozat, Kfv.II.39.259/2006/4. számú legfelsőbb bírósági ítélet), addig az új szabályok szerint az anyavállalatot, vagy a vállalkozás csoport más tagját csak mögöttesen lehet kötelezni a bírság megfizetésére.

Ahogy az az alábbiakban kifejtésre kerül a Kúria megítélése szerint a mögöttes kötelezésnek az új szabályok szerint szintén feltétele a alkotmány, illetve alaptörvény konform értelmezés mellett - nem csak a vállalkozáscsoport azonosítása, de a konkrét anyavállalat nevesítése (rendelkező részben a felelőssége megállapítása) és ügyfélként való bevonása a versenyfelügyeleti eljárásba, ezért e tekintetben a két szabályozás között nincs érdemi különbség.

Ha eljárási hibából nem kerül sor az anyavállalt bevonására (vagy a vállalkozáscsoport más tagvállalkozása, akinek felelősségét meg akarja állapítani az alperes), csak a vállalkozáscsoport azonosítására, akkor az új szabályozás csak arra ad lehetőséget, hogy a vállalkozáscsoport nettó árbevétele alapján kötelezze bírság megfizetésére az eljárás alá vont és jogsértésben részt vett vállalkozást, de a mögöttes felelősség megállapítása hiányában, utóbb a bírság megfizetésére a Tpvt.78.§ (5) bekezdése alapján az anyavállalat nem kötelezhető. Szükséges megjegyezni, hogy az EUMSZ 101. cikkére tekintettel az 1/2003 EK rendelet alapján önmagában a Bizottság nem szabhatna ki ilyen esetben az adott vállalkozás nettó árbevételének 10%-át meghaladó bírságot, azonban ebben az esetben nem csak az EUMSZ 101 cikkének, hanem a Tpvt. 11. §-ának megsértése miatt is került sor a bírság kiszabására. A Tpvt. 11. §-ának megsértése esetén pedig a Tpvt. 78. § (1) bekezdése ezt lehetővé teszi.

Kétségtelen tény, hogy ilyen jogszabályi értelmezés esetén a Tpvt. 11. § (1) bekezdése úgy tűnik, hogy súlyosabban büntethető, mint az EUMSZ 101. cikke, ami logikailag nehezen tartható tekintve, hogy az EUMSZ 101 cikkének megsértése súlyosabb, mint önmagában a Tpvt. 11. §-ának megsértése, amikor csak nemzeti piacot érinti a jogsértés. Rá kell mutatni ebben a körben, hogy az 1/2003 EK rendelet 3 cikk (2) bekezdése csak annyiban írja elő a nemzeti jog uniós joghoz való igazodását, hogy a nemzeti jog alapján nem lehet kartellnek minősíteni egy tényállást, ha az az uniós jog szerint nem az. Egy ilyen eset az uniós joggal lenne ellentétes. E szabály viszont nem korlátozza a nemzeti jogalkotót abban, hogy a kartelleket akár súlyosabban büntesse, mint ahogy azt az uniós jog teszi. Szükséges ezért leszögezni, hogy nincs jelentősége annak, hogy az Európai Bíróság versenyügyekben milyen körülmények között teszi lehetővé a vállalkozáscsoport nettó árbevétele alapján történő marasztalást, hiszen a szabályozás eltérő. Míg a felperesek által hivatkozott uniós jogesetek arra az esetre szólnak, hogy ha az egész vállalkozáscsoport felelősségét megállapítják, addig a magyar jog szerinti vállalkozáscsoport nevesítésére és felelősségének megállapítására nem került sor, és nem is kötelezte a bíróság a vállalkozáscsoport más tagját a bírság megfizetésére. A vállalkozáscsoport nettó árbevételének figyelembevétele pedig a fentiekben bemutatott módon a Tpvt. 11.§-ának megsértésére tekintettel nem ütközik az 1/2003 EK rendeletbe vagy az Európai Bíróság versenyjogi ügyekben kifejtett gyakorlatába.

Ugyanakkor e körben értékelni kellett, hogy az 2009. december 1-jén hatályba lépett Lisszaboni Szerződés folytán kötelezően alkalmazandó Alapjogi Charta 52 cikk (3) bekezdése az Egyezmény Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatát az uniós jogba inkorporálja azokban az esetekben, amikor a tagállam uniós jogot hajt végre, mint jelen esetben is történt az EUMSZ 101. cikke tekintetében, és ezért az Egyezmény joganyaga ilyen esetben, mint uniós jog kell, hogy érvényesüljön. Ez azt jelenti, hogy a nemzeti jogot a jelen esetben a Tpvt.78.§ (1) bekezdését a bíróságra kell tenni, ha az az Egyezménybe ütközik, mivel a bírság kiszabása az EUMSZ 101. cikke miatt is történt, tehát részben

uniós jog végrehajtásáról van szó. Az Alapjogi Charta, - az Egyezményhez hasonlóan - az alkotmánnyal egy szinten áll a jogforrási hierarchiában, ezért annak szabályait a hatályba lépését követően hozott hatósági határozatok esetében alkalmazni kell.

Ezért a Kúria, mint uniós jogot hivatalból megvizsgálta azt is, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága által kidolgozott és az Európai Bíróság által vizsgált arányossági kritériumoknak (mely leginkább az Egyezmény 6. és 13 cikkéből, illetve az Alapjogi Charta ezzel azonos tartalmú 47. cikkéből következik, ekként uniós jogként veendő figyelembe) megfelel-e egy olyan bírság kiszabása, amely a vállalkozáscsoportnak csak egy tagját □ a konkrét jogsértőt □ kötelezi, de a vállalkozáscsoport egészének nettó árbevételéhez igazodik. A Kúria álláspontja ebben a kérdésben az, hogy a bírság mértékének meghatározása teljes mértékben összhangban áll azzal az elvvel, hogy az adott vállalkozás vagyoni és jövedelmi viszonyaihoz mérten arányos, speciál- és generálpreventív célokat egyaránt szem előtt tartó bírság kiszabására kerüljön sor. Nyilvánvaló ugyanis, hogy ellenkező megközelítés esetén egy vállalkozáscsoporthoz nem tartozó, csak az adott piacon működő vállalkozás és egy nagy nemzetközi vállalkozáscsoport tagját az adott nemzeti piacon (részpiacon) elért nettó árbevétele alapján számolt bírság aránytalanul kedvezőbb helyzetbe hozza a vállalkozáscsoport tagjaként működő vállalkozást. Egy ilyen bírságkiszabási metódus alapvetően változtatná meg és torzítaná a piaci versenyt az adott részpiacon a kis- és közepes vállalkozások hátrányára, a nagy nemzetközi vállalatcsoportokkal szemben. Fontos ismételtén rámutatni, hogy a gazdasági egység doktrínája ezt a problémát kezeli, amennyiben módot adott már 2005 előtt is a vállalkozáscsoport teljes nettó árbevételének a figyelembe vételére, csak olyan módon, hogy egyben □ tipikusan □ az anyavállalat egyetemleges kötelezésére is sor került. Az a körülmény, hogy sem egyetemlegesen, sem mögöttes felelősség megállapítására jelen esetben nem került sor, nem teszi aránytalanabbá a bírságot, sőt némileg kedvezőbb a vállalkozáscsoport számára, mivel megmarad a döntési mozgástere, hogy az adott nemzeti piacon befejezi-e a tevékenységét (amennyiben akár többszöröse is lehet a bírság az adott kötelezett vállalkozás nettó árbevételének, amit gazdaságilag nem lehet kigazdálkodni), vagy kifizeti a bírságot.

Fontos megjegyezni, hogy az uniós jogban az 1/2003 EK rendelet 23. cikk (2) bekezdésében megállapított korlát, nem a bírságnak a jogsértés időszakában tanúsított összejárásra irányuló magatartáshoz kapcsolódó egyik eleme, hanem a bírság megfizetésére való képességhez kapcsolódó jogszabályi maximum, amely elsődlegesen a vállalkozás megvédését célozza a túlzott bírság kiszabásával szemben, figyelemmel annak méretére. Még ha az anyavállalat úgy is dönt, hogy nem nyújt semmilyen pénzügyi támogatást a leányvállalatának a bírság azon része kapcsán, amely tekintetében kizárólag a leányvállalat felelős, ami veszélyeztetheti a leányvállalat életképességét, csak az anyavállalat azon befektetési kockázatának megvalósulásáról van szó, amely egy olyan jogi személyhez (leányvállalathoz) kapcsolódik, amely bírsággal sújtható versenyellenes magatartást tanúsított [Lásd: C-408/12 P. YKK és Mások főtanácsnoki indítványának 82-83. pontjai]. Ebből is következik, hogy ha nem önmagában a leányvállalat kerül kötelezésre, még akkor is fennállna a lehetősége annak, hogy az a leányvállalatot teljes egészében ellehetetleníti, ez az anyavállalat döntésétől függ. Ez a helyzet jelen ügyben megvalósított, a Tpv. 78. § (1) bekezdése alapján történt kötelezés esetén is azzal a különbséggel, hogy az anyavállalat a fizetéseképtelenné vált leány felszámolását követően □ már ha az anyavállalat e mellett dönt - sem köteles a maradék bírságösszegért helytállni. Ebből következik, hogy ha az uniós jogban felismerhető fenti gyakorlat megfelel az arányossági kritériumoknak, akkor ennek az ettől eltérő hazai bírságkiszabási gyakorlat is megfelel.

Összegezve az mondható, hogy mivel a korábbi szabályozáshoz képest nem aránytalanabb ez a megoldás, és azt még felperesek sem állították, hogy a vállalkozáscsoport anyavállalatának egyetemleges vagy mögöttes felelősségének megállapítása esetén aránytalan lenne a bírság □ igaz jelen esetben a betudhatóság vizsgálatára nem került sor □ ezért a Kúria talált olyan ésszerű indokot, amely a bírság arányosságát alátámasztja, ezért azt nem tartotta aránytalanoknak.

Az uniós joggal (Egyezménnyel) tehát ez a megoldás nem ellentétes, ilyen típusú arányossági követelmények pedig Magyarország Alaptörvényéből nem vezethetők le, ezért alkotmányosan sem aggályos.

Alkotmányossági szempontból fontos arra utalni, hogy fentiekben kifejtett érvelés a Tpvt. 78. §-ának – az egyetlen – alaptörvény-konform értelmezése a felperesek által hivatkozott Alkotmánybíróság 353/B/2009 határozatának tükrében, amely szerint az alkotmányos értelmezése az új szabályoknak az, hogy az alapeljárásban a mögöttes felelős vállalkozásoknak ügyfélként szerepelniük kell, hogy védekezési jogukkal élni tudjanak és jogorvoslati joguk érvényesüljön. Ez az értelmezés a Tpvt. 78. § (6) bekezdésére vonatkozik, amely értelmezés egyébként az ún. tojáskartell ügyben a 7.K.30.838/2007/33-as elsőfokú ítéletben részletesen kifejtésre került és amelyet e részében nem érintett az Ítéletábrá és a Legfelsőbb Bíróság sem, az Alkotmánybíróság a fenti döntésében pedig alkotmányos értelmezésnek fogadott el. Ugyanakkor a Tpvt. 78. § (6) bekezdése szerves egységet alkot a Tpvt. 78. § (1) bekezdésével, és felépítése, a szabályozási mód – egyes részletkérdésektől eltekintve – lényegében azonos a Tpvt. 78. § (5) bekezdésében foglalt szabályozással, ezért azt a Kúria jelen ügy eldöntésekor teljes egészében irányadónak tekintette.

A fenti levezetésekre figyelemmel a Kúria megállapítja, hogy jelen ügyben az alperes nem vonta be a rendelkező részben azonosított vállalkozáscsoportokat irányító vállalkozásokat ügyfélként az eljárásba, ezért mögöttes felelőségük sem került megállapításra. Ebből következik, hogy nincs jelentősége ebben a konkrét ügyben annak, hogy egyébként a gazdasági egység doktrínáját inkoherens módon technikai szabályokká átalakító Tpvt. 78. § (1) bekezdésében foglalt szabályok nem követik következetesen sem a gazdasági egység doktrínáját, sem az uniós jogi gyakorlatot □ annak ellenére, hogy a Tpvt. 78. § (1) bekezdésének módosítását a Tpvt.mód. törvényi indokolása erre hivatkozással is indokolta □ mivel a nemzeti jognak nem kellett igazodnia e körben az uniós joghoz, és az Egyezmény, mint uniós jog bírságkiszabás arányosságára vonatkozó alapvető követelményeivel is összhangban van, továbbá van a Tpvt. 78. § (1) bekezdésének legalább egy olyan értelmezése, amely alaptörvény-konformnak tekinthető.

Mindezekre tekintettel a Kúria nem látta indokoltnak sem azt, hogy Alkotmánybírósághoz forduljon, sem azt, hogy előzetes döntéshozatali eljárást kérjen az Európai Unió Bíróságától. A Kúria azért nem tartotta a CILFIT-ügy alapján lehetségesnek az előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelem előterjesztését a bírság kiszabás körében, mert a jogutódlással és az anyavállalat bevonásával kapcsolatos kérdéseknek nem volt relevanciája az ügyben, az ügy érdemére nem lett volna befolyással az Európai Unió Bíróságának döntése.

Végül utal arra a Kúria, hogy a büntetőjogban sincs olyan követelmény, hogy a büntetés kiszabás mérlegelési szempontjainak súlyozását olyan részletességgel kéne a bíróságnak indokolnia, hogy abból matematikailag is pontosan visszavezethető legyen a kiszabott büntetés, ezért nyilvánvaló, hogy ez a követelmény a Tpvt. alapján sem áll fenn.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

Nagy Gábor Magyarország elleni ügye (33.529/11. sz. ügy)²¹

A kérelmezőt és állítólagos bűntársát 2010. december 4-én a rendőrség elfogta. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2010. december 6-án elrendelte a kérelmező előzetes letartóztatását többrendbeli lopás vádjával, mivel feltört három autót és egy negyedik feltörését is megkísérelte (mindezt egyetlen nap alatt követte el, megközelítőleg 400,-Euro összértékben), a Be. 129. § (2) bekezdése alapján, a bűnismétlés veszélyére tekintettel. Határozata indokolásában a bíróság kiemelte azt, hogy a kérelmezőnek nincs állás vagy más jövedelme, továbbá az állítólag elkövetett bűncselekmények sorozatjellegét. A kérelmező meghallgatáson kirendelt védő részvétele nélkül volt jelen. A másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság 2010. december 14-én a fellebbezést alaptalannak találta, emlékeztetve, hogy a kérelmező jövedelemmel nem rendelkező munkanélküli volt, és hozzátette, hogy kevésbé korlátozó intézkedés nem alkalmazható.

A kérelmező 2010. december 20-án kérte szabadon bocsátását, arra hivatkozással, hogy a bíróság nem jelölte meg a bűnismétlés feltételezett veszélyét alátámasztó tényeket. Okiratokat is előterjesztett, amelyek szerint éppen alkalmazásban állt, és az anyja hajlandó volt fizetni a megélhetési költségeit, míg a fizetését megkapja. Utalt arra a tényre is, hogy büntetlen előéletű. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2011. január 12-én a szabadlábra helyezés iránti kérelmet elutasította anélkül, hogy a kérelmezőt meghallgatta volna vagy megcáfolta volna a kérelmező szabadlábra helyezése érdekében felhozott érveit. Megismételte, meglehetősen sztereotip módon, hogy a kérelmező által állítólagosan elkövetett bűncselekmények sorozat-jellege és a kérelmező anyagi helyzete felvetik a bűnismétlés kockázatát. A Fővárosi Bíróság 2011. február 22-én a végzést tárgyaláson kívül meghozott határozatával helyben hagyta. Mindezek az eljárások teljes egészében írásban folytak.

Eközben az ügyészség kérte a kérelmező előzetes letartóztatásának meghosszabbítását, a kérelmező védőjét azonban nem tájékoztatta az indítványról. 2010. december 28-án az előzetes letartóztatást – a kérelmező meghallgatása nélkül – 2011. március 6-áig meghosszabbították. Ebben az eljárásban a bíróság álláspontja ugyanaz maradt, nevezetesen, hogy az állástalan és jövedelem nélküli kérelmező újabb bűncselekményt követhet el, vagyis folytatja azt a bűncselekmény-sorozatot, amellyel vádolják. A Fővárosi Bíróság 2011. január 19-én az előzetes letartóztatás meghosszabbítását elrendelő végzést helybenhagyta anélkül, hogy a kérelmező jelen lett volna. A bíróság megelégedett azzal, hogy a kérelmező munkanélkülisége és az állított bűncselekmények sorozat-jellege továbbra is indokolta az előzetes letartóztatást.

Egy további, előzetes letartóztatás meghosszabbítása iránti indítványt intézett el a Kerületi Bíróság 2011. március 3-án. Bár ezúttal a védelmet értesítették, a bíróság nem várta meg a hosszabbítás tárgyában tett észrevételeit, és fenntartotta a kérelmező előzetes letartóztatását, lényegében a korábban idézett indokokra támaszkodva. A kérelmező azonban sikeresen fellebbezett, és 2011. április 13-án szabadlábra helyezték. A Fővárosi Bíróság megjegyezte, hogy a kérelmező pénzügyi helyzete biztosítva van, rámutatott arra, hogy az a pusztán tény, hogy a gyanúsított munkanélküli, nem alapozza meg a bűnismétlés veszélyét, különösen azért, mert büntetlen előéletű, továbbá, hogy az egy nap alatt elkövetett többrendbeli lopás nem minősül sorozat-bűncselekménynek.

A kérelmező – valójában az Egyezmény 5. cikkének 3. bekezdésére alapítottn – sérelmezte, hogy fogvatartása indokolatlan volt, és annak meghosszabbítása nem megfelelő volt, mert a bíróságok elmulasztották kimutatni az intézkedés szükségességét megalapozó bármilyen konkrét tényezőt – és mindezt úgy, hogy a kirendelt védő az előzetes letartóztatás tárgyában tartott első meghallgatáson nem

21 *Az ítélet 2014. május 11-én vált véglegessé.*

vett részt. A kérelmező azt is sérelmezte, hogy azok az eljárások, amelyekben vitatta a fogvatartását, nem álltak összhangban az Egyezmény 5. cikkének 4. bekezdésében biztosított garanciákkal.

Az Egyezmény 5. cikke 3. bekezdésének állítólagos sérelmét vizsgálva a Bíróság emlékeztetett arra, hogy az Egyezmény 5. cikke, az Egyezmény 2., 3. és 4. cikkével együtt elsősorban azon alapvető jogok között, amelyek egy személy testi biztonságát védik, és mint ilyen kiemelkedő jelentőségű. Fő célja, hogy megakadályozza a szabadságtól való önkényes vagy indokolatlan megfosztást. Egy bűncselekménnyel vádolt személyt szabadon kell bocsátani a büntetőeljárás folyamatban léte alatt, hacsak az Állam nem tudja kimutatni, hogy „érdemi és elégséges” igazolják a folyamatos fogvatartást. A szabadságra helyezés melletti és elleni érvek nem lehetnek „általánosak és elvontak”. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint, azt a kérdést, hogy a fogva tartás időtartama ésszerű-e, nem lehet elvontan értékelni. Azt, hogy vajon egy vádlott őrizetben tartása indokolt-e, minden ügyben az adott ügy sajátosságai alapján kell értékelni. Egy adott ügyben a folytatólagos fogva tartás csak akkor tekinthető jogszerűnek, ha vannak olyan, valódi közérdekre utaló egyedi jelek, melyek – az ártatlanság vélelmétől függetlenül – nagyobb súllyal esnek latba, mint a személyi szabadság tiszteletben tartásának szabálya. Elsősorban a nemzeti igazságszolgáltatási hatóságok felelőssége annak biztosítása, hogy egy adott ügyben megvádolt személy előzetes letartóztatása ne haladja meg az ésszerű időtartamot. E célból meg kell vizsgálniuk az összes olyan tényezőt, amely – az ártatlanság vélelmének elvét megfelelően szem előtt tartva – a személyes szabadság tiszteletben tartásának szabályától való eltérést indokoló valódi közérdek fennállta mellett vagy ellen szólnak, és fel kell hozniuk azokat a szabadságra helyezési kérelmet elutasító döntésükben. Lényeges, hogy az ilyen döntésekben megjelölt indokok és a kérelmező által a fellebbezéseiben említett valós tények alapján kell a Bíróságnak eldöntenie, hogy vajon megsértették-e az Egyezmény 5. Cikkének 3. bekezdését. A megalapozott gyanú folyamatos fennállta, hogy a letartóztatott személy bűncselekményt követett el, elengedhetetlen feltétele a folytatólagos fogva tartás törvényességének, de egy bizonyos idő elteltét követően már nem elégséges. Ilyen esetekben a Bíróságnak meg kell állapítania, hogy vajon az igazságszolgáltatási hatóságok által megadott egyéb okok továbbra is indokolják-e a személyes szabadságtól való megfosztást. Ezenfelül a Bíróságnak arról is meg kell győződnie, hogy az illetékes nemzeti hatóságok „különleges gondossággal” jártak-e el az eljárás lefolytatása során.

Rátérve a jelen ügy körülményeire, a Bíróság kiemelte, hogy a kérelmezőt 2010. december 4-én vették őrizetbe és 2011. április 13-én helyezték szabadságra. A vizsgálandó időszak ezért négy hónap és kilenc nap. A Bíróság tudatában volt annak a ténynek, hogy az ítéleteiben elbírált, fogva tartás hosszával kapcsolatos legtöbb ügy hosszabb tartamú szabadságtól való megfosztást érintett, és hogy ennek alapján négy hónap és kilenc nap viszonylag rövid tartamú fogva tartásnak tekinthető. Az Egyezmény 5. cikkének 3. bekezdése azonban nem tekinthető olyannak, mint amely feltétel nélkül engedélyezi az előzetes letartóztatást, feltéve, hogy az nem tart tovább egy bizonyos időtartamnál. A hatóságoknak a fogva tartás bármely időszaka tekintetében - függetlenül attól, hogy az milyen rövid - meggyőzően ki kell mutatniuk annak igazolhatóságát.

A Bíróság észlelte, hogy a jelen ügyben a felek között vitatott volt: az igazságszolgáltatási hatóságok által a folytatólagos fogvatartás érdekében felhozott indokok „érdemi” és „elégségesek” voltak-e, különösen a fogvatartott és az ügy különleges körülményeinek megkívánt egyediesített vizsgálata fényében. A Bíróság kiemelte, hogy miután a kérelmezőt 2010. december 4-én többrendbeli lopás vádjával, mivel ugyanazon a napon feltört három autót és egy negyedik feltörését is megkísérelte, a Pesti Központi Kerületi Bíróság nyomozati bírója elé állították, aki elrendelte egyhónapos előzetes letartóztatását a bűnisméltés veszélyére alapítottan – anélkül, hogy kirendelt védő jelen lett volna. Indokolásában a Kerületi Bíróság a bűncselekmények ismétlődő jellegére és arra a tényre hivatkozott, hogy a kérelmező rendszeres jövedelem nélküli állástalan. Ugyanezt a megközelítést vette át a Fővárosi Bíróság, amely a kérelmező fellebbezése tárgyában másodfokú bíróságként eljárva, helyben hagyta a Kerületi Bíróság indokolását, hozzátéve, bár minden további magyarázat nélkül, hogy a kérelmezővel szemben kevésbé korlátozó intézkedés nem alkalmazható. A későbbi előzetes letartóztatást elrendelő végzésekben és az alperes szabadságra helyezés iránti kérelmeit elutasító határozatokban a hazai bíróságok annak a fogvatartás meghosszabbítását igazoló indokként annak valószínűségére hivatkoztak, hogy a kérelmező újabb bűncselekményt követ el. Ezzel kapcsolatban a Bíróság észlelte: az igazságügyi hatóságok, annak értékelésekor, hogy fennáll-e a veszélye, hogy a

kérelmező újabb bűncselekményt követ el, nem vette figyelembe a kérelmező jövőbeli foglalkoztatásával és édesanyja azon szándékával kapcsolatos állításait, hogy addig is anyagilag támogatja. A Bíróság véleménye szerint a kérelmező előzetes letartóztatása tárgyában hozott bírói végzések egy olyan egyenszövegen alapultak, hogy a fogva tartás indokolt volt, mivel a kérelmezőnek nincs állása és új bűncselekményeket követhet el. Kidolgozottabb indokok nem kerültek elő a folytatólagos fogvatartás igazolására, különösen annak a ténynek a fényében, hogy a kérelmező nem volt büntetett előéletű. A Bíróság kiemelte továbbá a Fővárosi Bíróság a kérelmező előzetes letartóztatását megszüntető határozatának indokolását, amely kimondta, hogy a kérelmező pénzügyi helyzete biztosítva volt, és hogy egy büntetlen előéletű személy munkanélküliségének pusztán tényéből nem lehet levezetni azt, hogy hajlamos újabb bűncselekményt elkövetni.

A Bíróság továbbá úgy találta: úgy tűnik, a kérelmező által előzetes letartóztatásban töltött időszak alatt valójában sohasem fontolták meg annak lehetőségét, hogy kevésbé korlátozó intézkedést (mint amilyen az óvadék vagy házi őrizet, amelyet a magyar jog kifejezetten lehetővé tesz) alkalmazzanak vele szemben. Összegezve, a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a nemzeti hatóságok döntései nem valamennyi kapcsolódó tény elemzésén alapultak; nem vették figyelembe azokat az érveket, amelyek a mellett szóltak, hogy a kérelmezőt a tárgyalásig szabadlábra helyezték.

A fentiekre tekintettel a Bíróság úgy ítélte, hogy a konkrét releváns tényekre való hivatkozás és más, kevésbé korlátozó intézkedés megfontolásának elmulasztása révén a hatóságok a kérelmező előzetes fogva tartását olyan indokok alapján hosszabbították meg, amelyek noha „érdemiek”, nem tekinthetők „elégészesnek”. Elmulasztották tehát igazolni a kérelmező folyamatos szabadságtól való megfosztását elvonás négy hónap és kilenc nap időtartamban. A Bíróság ezért úgy találta, hogy megsértették a kérelmezőnek az Egyezmény 5. cikkének 3. bekezdésében foglalt azon jogát, hogy ésszerű időn belül tárgyalást tartsanak ügyében vagy a tárgyalásig szabadlábra helyezték.

Az Egyezmény 5. cikke 4. bekezdésének állítólagos sérelmét vizsgálva a Bíróság emlékeztetett arra: az 5. cikk 4. bekezdése értelmében a letartóztatott vagy fogva tartott személyek jogosultak, hogy bírósági felülvizsgálati eljárást kezdeményezzenek azon eljárásjogi és anyagi jogi feltételek tekintetében, amelyek lényegesen szabadságtól való megfosztásuknak az Egyezmény 5. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „törvényességéhez”. Noha nem mindig szükséges, hogy az 5. cikk 4. bekezdése szerinti eljárás ugyanazokkal a biztosítékokkal társuljon, mint amelyek az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése alapján a büntető és polgári perben kötelezőek, bírósági jellegűnek kell lennie és a kérdéses szabadságtól való megfosztás fajtájának megfelelő biztosítékokat kell nyújtania. Olyan személy esetén, akinek fogva tartása a 5. cikk 1. bekezdése (c) pontjának hatálya alá esik, a meghallgatás kötelező. Az Egyezmény 5. cikkének 4. bekezdése szerinti eljárás sajátos természetéből adódóan, amely maga után vonja a hatóságok kötelezettségét, hogy egy személy folytatólagos fogvatartása törvényességének felülvizsgálatát gyorsan bonyolítsák le, a Bíróság emlékeztetett arra: az előzetes letartóztatást elrendelő végzéssel szembeni kifogások megvizsgálása tárgyában meghallgatás tartásának kötelezettsége a büntetőeljárás bizonyos bűnltsággal járhat együtt. Következésképpen, az e rendelkezésben foglalt eljárási követelmények nem kötelezik a hatóságokat arra, hogy minden olyan esetben meghallgatást tartsanak, amikor egy kifogást terjesztenek elő, hacsak különleges körülmények nem követelik meg meghallgatás tartását. A fogvatartás elleni folyamodvány bíróság általi megvizsgálásához fűződő jog csak ésszerű időközönként gyakorolható.

Rátérve a jelen ügy körülményeire, a Bíróság észlelte a kérelmező azon állítását, amely szerint a fogvatartása teljes időtartama, vagyis több mint négy hónap alatt csak egyszer hallgatták meg a szabadságtól való megfosztás indokoltságát illetően; fogvatartásának időszakos felülvizsgálatát, akár csak szabadlábra helyezés iránti kérelmeit írásbeli eljárásban intézték el. A Bíróság kiemelte továbbá a Kormányzat válaszul szolgáló előadásait: nem vezettek elő semmilyen olyan értelmű bizonyítékot, hogy a fogvatartással kapcsolatos meghallgatásra a kérelmező szabadlábra helyezés iránti kérelmének előterjesztése előtt vagy után ésszerű időn belül sor került, ami mentesíthette volna a hatóságokat az alól, hogy az indítványt szóbeli eljárásban bírálják el.

A jelen ügyben a Bíróság nem volt meggyőződve arról, hogy a kérelmezőt fogvatartása igazolása tárgyában ésszerű időközönként meghallgatták, annál is inkább, mivel az ő szabadlábra helyezés iránti kérelmét kizárólag írásbeli eljárásban bírálták el; a mintegy négyhónapos időszakot nem lehet ésszerű

időköznek tekinteni. E megállapítás elfogadása során a Bíróság azt a tényt is megfontolta, hogy a kérelmező előzetes letartóztatását – a vádak súlyossága ellenére - eredetileg is kirendelt védő jelenléte nélkül rendelték el, továbbá, hogy a hazai bíróságok nem szenteltek figyelmet a kérelmezése szabadlábra helyezése érdekében előterjesztett érveknek. Továbbá, annak is jelentősége van, hogy a kérelmező védőjét nem tájékoztatták megfelelő időben az egyik hosszabbításra vonatkozó indítványról, és annak, hogy egy másik alkalommal a bíróság nem várta be a védelem észrevételeit a meghosszabbítás tárgyában. A Bíróság számára ezeknek az anomáliáknak az együttes hatása olyan helyzetet eredményezett, amelyben nem lehet megállapítani, hogy a kérelmezőnek az Egyezmény 5. cikkének 4. bekezdésében foglalt jogát „olyan eljáráshoz, melynek során őrizetbe vételének törvényességéről” döntenek tiszteletben tartották volna, következésképpen ezt a rendelkezést megsértették.

A Bíróság a kérelmező javára 3.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

Fred Marguš Horvátország elleni ügye (4.455/10. sz. ügy)²²

A kérelmező a horvát hadsereg egykori tisztje, aki jelenleg szabadságvesztését tölti a Lepoglavai Állami Börtönben.

Az első büntetőeljárást az eszéki katonai ügyész 1993 áprilisában indította a kérelmező ellen polgári személyek elleni többrendbeli súlyos bűncselekmény, köztük több rendbeli emberölés, súlyos testi sértés, közveszélykeltés és különböző vagyon elleni bűncselekmények vádjával, amelyet állítólag a horvát hadsereg tagjaként 1991 novemberében és decemberében követett el. első alkalommal 1993 áprilisában indult büntetőeljárás, vádjával. Az eszéki helyettes katonai ügyész 1996 januárjában két rendbeli emberölés és a vagyon elleni bűncselekmények tekintetében ejtette a vádat, ezzel egyidejűleg a vádat kiterjesztette és kiskorú személy sérelmére elkövetett súlyos testi sértés miatt is vádat emelt a kérelmező ellen. 1997 júniusában az Eszéki Megyei Bíróság az általános amnesztiáról szóló törvény értelmében a két fennmaradó vádpont – két rendbeli emberölés és egy rendbeli súlyos testi sértés – vonatkozásában megszüntette az eljárást. (Az általános amnesztiáról szóló törvény 1996 szeptemberében lépett hatályba, és – a háborús és a humanitárius jog szabályainak súlyos megsértését jelentő bűncselekmények kivételével – az 1990-96-os horvátországi háború alatt elkövetett bűncselekményekre kellett alkalmazni azokat.) A legfőbb ügyész által előterjesztett törvényességi óvás folytán eljáró legfelsőbb bíróság 2007 szeptemberében kimondta, hogy az eljárás megszüntetéséről szóló határozatot sérti az általános amnesztiáról szóló törvényt. A kérelmező ugyanis az eljárás tárgyát képező cselekményeket a tartalékos szolgálat tagjaként követte el, amikor aktív szolgálata már véget ért. Eszerint nem volt közvetlen kapcsolat a háború és a kérelmező által elkövetett cselekmények között, mely a törvény alkalmazhatóságának egyik feltétele. Enélkül ugyanis a törvény kiterjedne a horvát hadsereg tagjai által elkövetett valamennyi, 1990 augusztusa és 1996 augusztusa között elkövetett bűncselekményre, ami nem állt a jogalkotó szándékában.

A kérelmező ellen 2006 áprilisában újabb büntetőeljárás indult; az ügyész ezúttal a polgári lakosság ellen elkövetett háborús bűncselekmények miatt emelt vádat. A vádirat magában foglalta négy ember állítólagos megölésének 1991 novemberében és decemberében és a kiskorú gyermek sérelmére állítólag 1991 novemberében elkövetett súlyos testi sértésének büntetését is, amelyek a kérelmező ellen ekkor még folyamatban lévő korábbi büntetőeljárásnak is a tárgyát képezték. Az ügyben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Eszéki Megyei Bíróság háromtagú tanácsban járt el, melynek tagja volt a korábbi eljárást megszüntető határozatot meghozó tanács elnöke is. A kérelmező több alkalommal is félbeszakította az ügyész perbeszédét, ezért kétszeri rendreutasítást követően kiutasították a tárgyalóteremből, védője azonban a tárgyalóteremben maradt és előadta perbeszédét. Az Eszéki Megyei Bíróság 2007. március 21-én kihirdetett ítéletében a kérelmezőt valamennyi vádpont tekintetében bűnösnek találta és 14 év szabadságvesztésre ítélte. A fellebbezés folytán eljáró

22 Az ítéletet a Nagykamara 2014. május 27-én hozta.

Legfelsőbb Bíróság 2007. szeptember 19-én meghozott ítéletével az Eszéki Megyei Bíróság ítéletét a bűnösség kérdésében helybenhagyta, a kérelmező büntetését pedig 15 év szabadságvesztésre emelte fel. Megállapította, hogy bár az elítélés alapjául szolgáló bűncselekmények magukban foglalták azokat is, melyek az előző eljárásnak is tárgyát képezték, a második eljárás lényegesen szélesebb körű tényálláson alapult: a kérelmezőt a nemzetközi jog, nevezetesen a polgári lakosság háború idején való védelméről szóló genfi egyezmény megsértésével – szerb nemzetiségű polgári személyek kínzásával és életének kioltásával, velük szemben embertelen bánásmód tanúsításával, egy civil személy kivégzésének jogtalan elrendelésével, és a polgári javak fosztogatásával – vádolták. A kérelmező alkotmányjogi panaszát 2009. szeptember 30-án elutasították.

A kérelmező – az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére és 3. bekezdésének c) pontjára hivatkozva – sérelmezte, hogy ugyanaz a bíró részt vett az 1997-ben megszüntetett eljárásban és abban, amelyben utóbb bűnösnek találták, valamint azt, hogy megfosztották az utolsó szó jogától. Sérelmezte továbbá – a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikkére hivatkozva – azt is, hogy mindkét eljárásnak ugyanazok a cselekmények képezték a tárgyát.

Annak megállapítása során, hogy a bíróság eljárása a 6. cikk értelmében pártatlannak minősült-e, figyelemmel arra, hogy ugyanaz a bíró a kérelmező elleni mindkét eljárásban részt vett, a Bíróság különös tekintettel volt arra, hogy az első eljárás során ítélethozatalra és a kérelmező bűnösségének megállapítása szempontjából releváns bizonyítékok feltárására nem került sor. Mindezek alapján olyan körülmény fennállása, mely megerősítette volna a bíró elfogultságával kapcsolatos kételyeket, nem volt megállapítható, ennek megfelelően a 6. cikk 1. bekezdésének megsértésére ebben a tekintetben nem került sor.

A kérelmezőnek a tárgyalóteremből való kiutasításával kapcsolatban a Nagykamara teljes mértékben osztotta a Kamara ítéletének indokolását. Bár elismerte, hogy a perbeszéd az eljárás fontos részét képezi, úgy ítélte meg, hogy ha a vádlott a tárgyalás rendjét megzavarja, az eljáró bíróságtól nem várható el, hogy tétlen maradjon és megengedje az ilyen viselkedést. Jelen esetben a kérelmező kiutasítására csak kétszeri rendreutasítást követően került sor, védője pedig a tárgyalóteremben maradt és előadta perbeszédét. A kérelmezőt tehát nem fosztották meg attól a lehetőségtől, hogy az ügyvel kapcsolatos végső álláspontját védője útján előterjessze, jogi képviselője pedig az eljárás egésze során biztosított volt. Mindezen körülmények figyelembevételével, az eljárást egészében vizsgálva a Bíróság megállapította, hogy a kérelmezőnek a tárgyalóteremből való eltávolítása nem volt összeegyeztethetetlen az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésével és 3. bekezdésének c) pontjával. Ezzel összhangban ezt a rendelkezést ebben a tekintetben sem sértették meg.

A Bíróság elismerte, hogy a kérelmezőt mindkét eljárásban ugyanazon cselekmények elkövetésével vádolták, nevezetesen négy ember megölésével és egy másik állítólagos megsebesítésével 1991 novemberében és decemberében. Megállapította továbbá, hogy két különböző helyzet állt fenn az első eljárásban a kérelmező ellen emelt azon vádak tekintetében, amelyek a második eljárásnak is a tárgyát képezték. Először: 1996 januárjában az ügyész ejtette a két emberen elkövetett emberölés vádját, másodsor: 1997 júniusában az eljáró bíróság további két vádpont – az 1991. novemberi állítólagos két rendbeli emberölés és egy rendbeli súlyos testi sértés – tekintetében az általános amnesztiáról szóló törvény alapján megszüntette az eljárást. A Bíróság korábban kimondta, hogy a büntetőeljárásnak az ügyész általi megszakítása sem elítélést, sem felmentést nem eredményez, ezért ebben az esetben a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikke nem alkalmazható. Ennek megfelelően az, hogy az ügyész az 1991 decemberében elkövetett emberölések tárgyában ejtette a vádat, nem esik a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikkének hatálya alá. Következésképp a kérelmezőnek a fenti cselekmények miatti elítélésével kapcsolatos panaszja összeegyeztethetetlen az Egyezménnyel, és mint ilyen, elfogadhatatlan.

A kérelmezőnek a fennmaradó vádakkal kapcsolatos panaszát illetően a Bíróság megállapította, hogy a kérelmező az alapvető emberi jogokat súlyosan sértő cselekmény – nevezetesen polgári személyek sérelmére elkövetett szándékos emberölés és egy gyermek sérelmére elkövetett súlyos testi sértés – tekintetében részesült kegyelemben. A kérelmező elleni büntetőeljárásban felhozott vádak ezen polgári személyeknek az Egyezmény 2. cikkében védett élethez való jogát és védhető módon az Egyezmény 3. cikke által védett jogait érintették. A Bíróság hangsúlyozta, hogy a 2. és 3. cikk az

Egyezmény legalapvetőbb rendelkezéseinek minősülnek. Esetjogában a Bíróság korábban kimondta, hogy amennyiben egy állami alkalmazottat vádolnak olyan bűncselekménnyel, amely magában foglalja a kínzást, illetve bántalmazást, kulcsfontosságú, hogy a büntetőeljárás megindítása és a büntetés kiszabása ne évülhessen el, és hogy ilyen esetekben közkegyelem vagy egyéni kegyelem gyakorlására nem engedhető meg. Mivel a kérelmező esete nem az Egyezmény 2. és 3. cikkének, hanem a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikkének megsértésével állt összefüggésben, a Bíróság hangsúlyozta, hogy az Egyezményt és annak Kiegészítő jegyzőkönyveit egységként kell kezelni, és oly módon kell értelmezni, amely előmozdítja a belső ellentmondásmentességet és összhangot azok különböző rendelkezései között.

A Bíróság észlelte azt is: a nemzetközi jogban egyre szélesebb körben terjed az a nézet, hogy az emberi jogok súlyos megsértése esetén a közkegyelem gyakorlása elfogadhatatlan. Ez annak ellenére igaz, hogy mindez idáig egyetlen nemzetközi egyezmény sem tiltja meg kifejezetten a közkegyelem gyakorlását az ilyen esetekben. Az Állam lehetőségét közkegyelem gyakorlására az emberi jogok súlyos megsértése tekintetében azonban körülhatárolhatják azok az egyezmények, amelyeknek az Állam részese. A Bíróság kiemelte különösen, hogy az Emberi Jogok Amerika-közi Bírósága kimondta, hogy a háborús és emberiesség elleni bűncselekmények elkövetői részére közkegyelem biztosítása összeegyeztethetetlen az Állam háborús bűncselekmények kivizsgálására és üldözésére vonatkozó nemzetközi jogi kötelezettségeivel. Számos nemzetközi egyezmény, így különösen a nemzetközi fegyveres összeütközések áldozatainak védelméről szóló 1949-es genfi egyezmény és kiegészítő jegyzőkönyvei is előírják az ilyen jellegű bűncselekmények üldözésének kötelezettségét. Ezen túlmenően több nemzetközi jogi szervezet, így az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága és az Emberi Jogok Amerika-közi Bizottsága is kibocsátott határozatokat, ajánlásokat és észrevételeket a büntetlenséggel és a közkegyelem nyújtásával kapcsolatban, általában egyetértve abban, hogy nem szabad közkegyelmet gyakorolni azokkal szemben, akik az emberi jogokat és a nemzetközi humanitárius jog szabályait ilyen súlyosan megsértették.

Mindezek alapján a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a horvát nemzeti hatóságok az Egyezmény 2. és 3. cikkében meghatározott követelményeknek, valamint a fentiekben említett nemzetközi elvárásoknak és ajánlásoknak megfelelően jártak el, amikor a civil lakosság sérelmére elkövetett bűncselekmények miatt újból vádat emeltek a kérelmező ellen. Mindezekre figyelemmel a Bíróság megállapította, hogy a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikke jelen ügy körülményei között nem alkalmazható.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bpkf.III.590/2014/2.

A rendbíróságot kiszabó végzés megváltoztatása a védő önhibából történő mulasztásának hiányában.

A rendelkezésre álló iratokból az állapítható meg, hogy dr. C. L. a meghatalmazás napján, vagyis 2014. február 24-én már bejelentette meghatalmazását az ítéletábrán, és kérte a nyilvános ülés beállítását annak érdekében, hogy a védelem ellátására megfelelően felkészülhessen. Az ítéletábra a nyilvános ülés előtti napon, 2014. március 4-én tájékoztatta a védőt, hogy a nyilvános ülés elhalasztására nem kerül sor, köteles megjelenni és a terhelt védelmét ellátni.

Dr. C. L. a bíróság felhívásának eleget téve a nyilvános ülésen megjelent, és ismételten indítványozta annak elhalasztását, hogy a védelem ellátására megfelelően felkészülhessen. Az ítéletábra ennek eleget téve március 12-ére halasztotta és tartotta meg a nyilvános ülést, amikor dr. C. L. a másodfokú jegyzőkönyv egyértelmű adatai szerint több, mint 1 órára, 12 oldalt kitevő perbeszédet tartott, majd az ítéletábra ezt követően március 18. napjára napolta a határozathirdetést.

A Kúria álláspontja szerint a Be. 69. § (2) bekezdésében írt, rendbíróság kiszabását igénylő feltételek nem valósultak meg, különösen nem az önhiba.

A védő a meghatalmazás kézhezvételét követően nyomban, még aznap jelezte az ítéletábra felé, hogy a március 5-i nyilvános ülésen a terhelt védelmét – megfelelő felkészülés hiányában – nem tudja kellően ellátni. A bíróság nemleges tájékoztatását követően a nyilvános ülésen is megjelent és ez irányú igényét továbbra is fenntartotta.

A Kúria álláspontja szerint dr. C. L. ügyvéd a meghatalmazás kézhezvételét követően úgy járt el, ahogy az elvárható, ugyanis akadályoztatását, illetve a felkészülési idő biztosítása iránti igényét haladéktalanul, még aznap bejelentette a bíróságnak.

Helyesen és törvényesen járt el az ítéletábra, amikor a nyilvános ülést – végzésében írtak szerint – a védői jogokat messzemenően tiszteletben tartva, eltekintve helyettes védő kijelölésétől a nyilvános ülést elhalasztotta. Ezen álláspontjának viszont ellentmond, hogy ugyanakkor a védői jogok elismerése mellett, vagy annak ellenére rendbírsággal sújtotta a meghatalmazott védőt.

Az ítéletábra azt is elismerte, hogy a meghatalmazott védő írásbeli idézésére idő hiányában már nem volt lehetősége, azonban tudott a tárgyalásról és arról, hogy ott védőként kell megjelennie és feladatait ellátni. A védő e megjelenési kötelezettségének eleget is tett, mindössze a védelem megfelelő ellátására nem látott garanciát a felkészülés hiányában.

Ezzel kapcsolatosan az ítéletábra tévesen hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság egy korábbi eseti döntésére, ugyanis a Bf.III.2592/1994/3. számú, rendbírságot kiszabó végzést helybenhagyó határozatban eltérő ténybeli és jogi helyzet alapozta meg a szankció alkalmazását. A határozatban megállapított tények szerint a néhány nappal korábban meghatalmazott védő a másodfokú tárgyaláson szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg és helyettesítéséről sem gondoskodott.

Helytállóan hivatkozott az ítéletábra arra, hogy alapvető társadalmi és igazságszolgáltatási érdek a büntetőeljárások időszerű, hatékony befejezése. A Kúria álláspontja szerint ugyanilyen jelentős érdek fűződik a védelemhez fűződő garanciális alapelvek messzemenő biztosításához, másrészt az időszerűség a védő eljárása következtében sérelmet nem szenvedett, ugyanis a másodfokú bíróság – immár a perbeszédnek birtokában, vagyis nem a védőnek felróható okból – a nyilvános ülést határozathirdetésre elnapolta.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Munkaügyi ügyszak

Mfv.I.10.079/2014/11.

I.) Annak eldöntése, hogy az adott nemzetközi viszonyok mellett mi minősül különösen fontos szolgálati érdeknek a munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozik, a bíróságnak nincs jogi lehetősége azt felülbírálni.

II.) A perbeli időben hatályos jogszabályozás szerint a kormánytisztviselő jogviszonya indokolás nélküli felmentéssel volt megszüntethető.

A Pp. 275. §-ának (1) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálati eljárásban olyan jogkérdésről dönthet, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt (BH.2002.283.) Ebből következően a felülvizsgálati kérelemben megjelölt Emberi Jogok Európai Bírósága által a K.M.C. - Magyarország ügyben hozott döntést és ezzel összefüggésben az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményben (Egyezmény) foglaltakat nem értékelhette. A Mf/4. számú jegyzőkönyv 3. oldal második mondata nem értelmezhető az Egyezményre vonatkozó, konkrét jogalpra történő hivatkozásként. Ebből az is következik, hogy az Alkotmánybírósági eljárás kezdeményezésére a nemzetközi szerződésbe ütközés miatt nem volt lehetőség.

Mfv.I.10.094/2014/7

A felülvizsgálati eljárás kereteit csatlakozó felülvizsgálati kérelem hiányában a felülvizsgálati kérelem határozza meg. A rendeltetésellenes joggyakorlást az erre hivatkozó félnek bizonyítania kell. A kormánytisztviselők jogviszonyának indokolás nélküli felmentésének szabályozásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre.

Helyesen érvelt az alperes a felülvizsgálati kérelmében arról, hogy a K.M.C.- Magyarország ügyben meghozott ítélet nem az Alapjogi Charta és a Szociális Charta, hanem az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésének megsértését állapította meg, ezért a másodfokú bíróság közbenső ítéletének jogi okfejtése téves.

A felperes felülvizsgálati kérelemmel, csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel a másodfokú bíróság közbenső ítéletének ezt a jogi érvelését nem támadta, nem sérelmezte, hogy a bíróság a fellebbezését erre vonatkozóan nem bírálta el. Emiatt a Pp. 275. § (2) bekezdésben foglaltak alapján a Kúria nem bírálhatta el, hogy az alperes intézkedése (felmentés) az Egyezménybe ütközik-e.

Polgári ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.III.37.352/2014/4.

Vöröscsillag viselésékor tettenért személy előállítása nem minősül jogszabálysértőnek, arra vonatkozóan az intézkedő rendőrnek jogszabályi kötelezettsége állt fenn.

A felperes felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az anyagi jogszabályokat tévesen értelmezte, utalt az Európai Emberi Jogi Egyezményt kihirdető törvény és a Btk. valamint az Rtv. egymáshoz való viszonyára, továbbá arra, hogy az ő magatartása egyezménykonform volt. A felülvizsgálat alapjául kizárólag az Rtv. 33.§ (1) bekezdés a) pontjának sérelmét jelölte meg. Ezen törvényi előírás szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek.

A szándékos bűncselekmény elkövetésén történt tettenérést követő elfogás és az illetékes hatóság elé állítás kógens norma, amelynek megvalósulása esetén az intézkedő rendőrnek mérlegelési lehetősége nincs. A Kúria álláspontja és következetes joggyakorlata szerint a rendőri intézkedés nem jelenti az adott bűncselekmény elkövetésére vonatkozó végleges, az állami büntetőigény érvényesítésével kapcsolatos valamennyi kérdés tisztázását tartalmazó döntés meghozatalát, hiszen az elfogás és az előállítás célja a további intézkedés megtételének biztosítására irányult. Ezen további intézkedések megtétele során derülhet fény arra, hogy a tettenéréskor valóban szándékos bűncselekmény elkövetésére került-e sor, avagy a bűncselekmény megvalósításának valamely törvényi feltétele hiányzik, vagy a büntető eljárás lefolytatásának törvényi akadálya van. A jelen ügyben a helyszínen intézkedő rendőrök, akiknek – ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen rámutatott – nem tartozott hatáskörébe a jogszabályok, így sem a Btk. sem a nemzetközi egyezmények felülvizsgálata, az Rtv.-ben foglaltak szerint jártak el, amikor a vörös csillagot viselő felperes szándékos bűncselekmény elkövetésén történő tettenérés okán elfogását követően az illetékes hatóságok elé állították.

Kfv.III.37.690/2013/29.

1. Helyszíni rajtaiütés jogszerűségének megítélése körében irányadó szempontok, az 1/2003. EK rendelet 15. cikke és a Tpv. 95/H. §-ának egymáshoz való viszonya.

2. Egy forrásból származó bizonyítékok megítélése

3. Vállalkozáscsoport azonosítása és nevesítése közti különbség a bírságkiszabás szempontjából

4. Az EUMSZ 101. cikkének alkalmazása esetén az Európai Emberi Jogi Egyezmény 6. cikkének uniós jogként való figyelembevétele.

5. Az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélezési gyakorlatára (Menarini ügy) tekintettel versenyügyekben – ott ahol az EUMSZ 101. cikke alkalmazásra kerül – a Pp. 339/B. §-a nem alkalmazható.

I. A Kúria megállapította, hogy nem sérült a Tpv. 65/A.§ (9) bekezdése sem. Ahogy a Tpv. 65/A.§ (9) bekezdése fogalmaz, a GVH jogosult bírói engedélyben nem foglalt, de versenyjogsértésre utaló bizonyítási eszközről másolatot készíteni, illetve azt lefoglalni, de ahhoz utólagosan bírói engedélyt kell kérni.

A Kúria megállapította, hogy 2007. november 20-i helyszíni rajtaütést engedélyező bírói végzés kiterjedt a z.-i közbeszerzésekre, és az ezt bizonyító eszközökre, így a Feljegyzésre, mint iratra is. Ezt a bizonyítási eszközt felhasználhatta a z.-i közbeszerzéseket érintő versenykorlátozó megállapodás miatti jogsértés megállapítására. Mint ezen Feljegyzésből kiderült ez a versenykorlátozó megállapodás nem csak a z.-i, hanem más tenderekre is vonatkozott. A versenyjogsértés súlyát ez a körülmény ugyan jelentősen növeli, de nem változtat azon, hogy az alperes bírói engedéllyel rendelkező versenykorlátozó megállapodást bizonyító bizonyítási eszköz lefoglalására.

Ahogy az alperes határozatának rendelkező része és az indoklás egyes címei is utalnak rá, egy versenykorlátozó megállapodás értékeléséről van szó, amely több tendert foglalt magában. Ehhez képest helyesen állapította meg a másodfokú bíróság azt is, hogy a □cselekmények mögött végighúzódó közös cél okán magatartás-együttes vizsgálatára került sor□, hiszen a tenderek felosztására egymásra tekintettel került sor, a tenderek felosztása egyetlen versenykorlátozó célú megállapodás, mely esetben a versenytársak közötti piacfelosztó jellegre tekintettel a versenykorlátozó cél is elegendő a jogsértés megállapítására.

Mivel ez az egyetlen versenykorlátozó célú megállapodás a z.-i tenderekre is vonatkozott, még ha alperes csak az egyik tenderre kiterjedően állapította is meg a jogsértést, a Feljegyzésre teljes egészében kiterjedt az előzetes bírósági engedély, függetlenül attól, hogy a jogsértést milyen névvel illették. Az teljesen indifferens körülmény, hogy egyetlen versenyjogsértés melyik eleme ismert a hatóság előtt és ehhez képest ezen elemre utalással kapja meg a bírói engedélyt, ha más különálló ezen jogsértéssel összefüggésben nem lévő jogsértésre vonatkozó bizonyítási eszköz nem kerül lefoglalásra. Következésképp a Kúria nem értett egyet azon alperesi, felperesek által elfogadott, hogy utólagos bírói engedély beszerzésére lett volna szükség a Feljegyzés felhasználásához. Ezért az e körben állított jogsértések, így a másodfokú bíróság téves értelmezése kapcsán sem merülhetett fel az Egyezmény 6. és 8 cikkének sérelme sem, mivel a Kúria ezt a téves értelmezést nem fogadta el.

Szükséges megjegyezni, hogy ha újabb különálló jogsértésre vonatkozott volna a Feljegyzés, akkor valóban nem lett volna felhasználható, illetve ha kizárólag egy másik jogsértésre vonatkozott volna, akkor összehasonlítható sem lett volna tartalmilag az I. r. felperes által benyújtott Feljegyzéssel, ezért a bírói engedély, ezen értelmezés mellett teljes körűen biztosítja azokat az alapjogokat biztosító eljárási garanciákat, melyek mind az Alaptörvényből, mind az Egyezményből levezethetők.

Ebből következik, hogy az I. r. felperes által utólag benyújtott Feljegyzés hitelességével kapcsolatos bizonyítás (kinek került elküldésre, az megkapta-e, illetve ki fordította, mikor, és a beszerzett pendrive adatai manipuláltak-e) nem bírt az ügyben jelentőséggel, mivel annak hitelességét teljes egészében alátámasztotta, hogy azt egy jogszerűen lefolytatott □helyszíni rajtaütésen□ találták meg. Az a tény, hogy azt helyszíni rajtaütésen foglalták le kizárja annak lehetőségét, hogy utólagos, az engedékenységi kérelem alátámasztása céljából készült Feljegyzésről van szó, vagy más egyéb visszaélészerű motiváció vezérelhette a I. r. felperes törvényes képviselőjét, hogy azt utólagosan és hamis tartalommal készítse el.

Nem zárható azonban ki, ahogy arra az elsőfokú bíróság is utalt, hogy a Feljegyzés S. I. saját értelmezését tükrözi, melyet például a saját főnökeinek való megfelelés motivált. Ugyanakkor helyesen érvelt akként a másodfokú bíróság, hogy ezt a körülményt a II-IV. r. felpereseknek kellett

volna bizonyítania. A Kúria rámutat arra, hogy a felperesek számos különböző okot jelöltek meg □ melyek egy részét a helyszíni rajtaütésen történő lefoglalás ténye eleve kizár, mint lehetőséget -, de nem volt egy határozott állításuk sem arra nézve, hogy milyen okból készített volna S. I. 2004. november 30-án egy valótlán tartalmú rá nézve is súlyosan terhelő feljegyzést, nem hogy ezen motivációt meg próbálták volna igazolni.

A Kúria a Feljegyzés tartalma alapján megállapította, hogy az egy súlyos versenykorlátozó megállapodás minden elemét tényállásszerűen tartalmazza, és ha kizárható ennek szándékos, a versenytársak ellen irányuló szándékból való készítése - amit a fentiekben ismertetett tények kizárnak - akkor az egyéb lehetőségek kizárásához elegendő az egyéb bizonyítékokkal és körülményekkel való összevetése, annak megállapítása, hogy az kellően konzisztens és pontos-e.

Először is megállapítható számos tanúvallomásból, melyeket a másodfokú bíróság részletesen és helytálló következtetésre jutva elemzett, hogy mind a 2004. november 29-i találkozó, mind az egyes konkrét projektekkel kapcsolatos b.-i, c.-i, k.-i találkozók megvalósultak, és azon személyek vettek azon részt, akiket a Feljegyzés tartalmazott, illetve S. I. vállomásaiban megjelölt. Míg a II-IV. r. felperes képviselői ezekben a kérdésekben ellentmondásos előadásokat tettek, addig I. r. felperes képviselője önmagához képest koherens előadásokat tett, és a találkozók és azon résztvevők személye tekintetében tett nyilatkozatai megerősítést nyertek, ami erősíti a találkozók tartalma kapcsán tett nyilatkozatainak hitelességét, szemben a többi felperes nyilatkozatával. Az I. r. felperes képviselője lényegében azt állítja, hogy a felek megegyeztek abban, hogy mindenki egyenlő arányban részesedik a projektekből, mely mindenki számára célszerű megállapodás volt, hiszen mindenkinek mások az adottságai más-más projekt a testhez álló. Így például I. r. felperest nem érdekelt az X. által megnyert projekt, mivel az az X.-nek volt a legmegfelelőbb (megjegyezve, hogy a b.-i találkozóval kapcsolatos I. r. felperesi képviselői előadásból a konkrét megegyezésre következtetni nem lehet és a későbbi események sem igazolták). Őt a gy.-i projekt érdekelt, melyben viszont az elvi megállapodástól eltérően a konkrét beszerzés kiírásakor a III. r. felperes sem akart lemaradni, ezért bár tárgyalások, egyeztetések folytak közöttük, az a versenyt befolyásolta, de végül az eredeti formájában nem került végrehajtásra a novemberi megállapodás.

Ezen megbeszélések közül pedig a 2004. november 29-i találkozón elhangzottakat, majd a későbbi megbeszéléseken történteket a Feljegyzés és S. I. vállomásai, igazolják, melyek valóban egy forrásból származó bizonyítékok. Ezek azonban kellően konzisztensek ahhoz, és egyéb tényállási elemek, így az uniós csatlakozással beinduló Y. projektek piacra gyakorolt hatása, a megállapodás részbeni megvalósulása és versenytársak korlátozott volta folytán annak ésszerűsége összességükben alkalmasak annak bizonyítására, hogy a Feljegyzésben foglaltak a tényállás alapjául szolgáljanak.

Az elsőfokú bíróság fontos ellenérve volt, hogy a Feljegyzésben pontatlanságok vannak, így a gy.-i projekt esetében a feljegyzés 1,5 milliárd forintban jelölte meg a projekt értékét, holott annak értéke ekkor már tudottan 5 milliárd forint volt. Ezzel kapcsolatban a Kúria megállapította, hogy ekkor bár a projekt várható kiírása ismert volt, de annak értéke még nem, mivel a közbeszerzési tájékoztató közzétételére szokásosan az év elején került sor, ez pedig egy 2005. évi beszerzés volt. Ugyanakkor hangsúlyozandó, hogy mivel épp a gy.-i projektben volt I. r. felperes leginkább érdekelt, és az egyenlő arányban való részesedésben állapodtak meg, ezért ez tükrözhetette azt is, hogy ő maga milyen részesedést gondolt magának, ezért ez a pontatlanság épp a feljegyzés életszerűsége mellett szól, mint inkább ellene.

Fontos érve volt az elsőfokú bíróságnak az is, hogy számos más versenytárs is volt, akik ha nem vettek részt a megállapodásban, akkor az megkérdőjelezi a Feljegyzésben foglalt megállapodás célszerűségét, az közgazdaságilag nem racionális. Ezzel kapcsolatban a Kúria megállapította, hogy a q.-i, és a gy.-i közbeszerzésen csak a versenykorlátozó megállapodásban részt vett vállalkozások által alkotott konzorciumok adtak be ajánlatot, és nem indult mindenki mindenkivel szemben, noha versenyhelyzetben ez reális lett volna. A ceglédi közbeszerzésen ugyan valódi versenytársak megjelentek, és a III-IV. r. felperesek konzorciumának ugyan versenyezni kellett két versenytárssal, de nem kellett versenybe szállniuk az X.-szel (mert a vesztes konzorcium tagja volt), amely mint helyben lévő vállalkozás komoly előnyben lett volna többiekkel szemben, továbbá a nyertes konzorcium ezt követően a II. r. felperest is foglalkoztatta. A r.-i beszerzés pedig az előminősítést követően nem

folytatódott ezért nem állapítható meg, hogy az esetleges jelentkezőkkel milyen kapcsolatok alakultak volna ki, ezért a megállapodás ésszerűségét ez sem kérdőjelezi meg. Végül a z.-i közbeszerzés érvénytelen lett, de ez a megállapodástól legtávolabbi időpontban lezajlott beszerzés, melyben valóban megjelentek új piaci szereplők is és a piaci viszonyok változása miatt a megállapodásnak már valóban nem lehetett hatása.

A Kúria álláspontja szerint egy 2004. novemberi, a piacot ebben az időpontban nagyrészt lefedő vállalkozások közti megállapodás ésszerűnek és gazdaságilag racionálisnak tekinthető, ha a konkrét beszerzések kapcsán további megállapodásokra kerülhet sor, ezért önmagában az a tény, hogy aztán jóval később a konkrét beszerzések kapcsán ilyen megállapodások nincsenek vagy nem bizonyíthatók még nem jelenti azt, hogy a megállapodás kellően ne lett volna racionális és alkalmas arra, hogy a piacon a versenynyomást csökkentse.

A Kúria meggyőződése szerint a 2004. novemberi megállapodás egy elvi megállapodásnak tekinthető konkrétumok nélkül, ami szükséges de nem elégséges feltétele annak, hogy a vállalkozások aztán ténylegesen is a versenykorlátozó megállapodásból eredő előnyöket élvezzék, de mint versenykorlátozó célú megállapodás, kétségtelenül céljánál fogva - tényleges hatásától függetlenül - megsértette a Tpv. 11.§ (1) bekezdését, valamint a közbeszerzések nemzeti értékhatár feletti Európai Unió lapjában meghirdetésre köteles mérete miatt - az uniós piac érintettség folytán - az EUMSZ 101. cikkét.

A Kúria megítélése szerint a bizonyítékok elegendőek voltak a jogsértés megállapítására, és a bizonyítékok alperesi értékelése megfelelt annak a követelménynek, amely a Tpv. a Ket. bizonyítási szabályaiból és a Pp. 339/B. §-ban foglaltakból következik.

A Kúria az utólagos bírói engedély hiánya tekintetében a felek előadásai alapján eltérő jogi következtetésre jutott, mint alperes, amely azonban jelentősen megerősítette az alperes által megállapított tényállás helyességét.

A Kúria szükségesnek tartja leszögezni, hogy a jogsértést alapjaiban egy forrásból származó bizonyítékok alapozták meg, de nem csak egy forrásból származó bizonyítékok kerültek értékelésre. Tehát a tényállás megállapításakor nem egy forrásból származó bizonyítékok egyenkénti és összességében való értékelése alapján jutott az alperes arra a meggyőződésre, hogy a jogsértés megállapítható volt, és bizonyítékok mérlegelése a Pp. 339/B-a szerinti elveknek megfelelt.

A fentiekből következik, hogy a Kúria nem osztotta a felperesek azon álláspontját, hogy a Feljegyzés volt az egyetlen bizonyíték, sőt még azt sem, hogy csak egy forrásból származó bizonyítékok kerültek értékelésre, továbbá megállapította azt is, hogy e bizonyítékok egyébként kellően konzisztensek és pontosak voltak, ezért nem volt alapos felperesek bizonyítási sztemerddel kapcsolatos érvelése, nem került sor egyetlen beismerés másokra való kiterjesztésére.

II. A Kúria emellett megállapította azt is, hogy a lefolytatott bizonyítás és a bizonyítékok értékelése, valamint utóbb a bírósági felülvizsgálati eljárások is megfeleltek az Egyezmény 6. cikke szerinti tisztességes eljárás követelményének. Ennek értékelésekor előjáróban arra kell rámutatni, hogy a felperesek által hivatkozott Engel-kritériumok annak megítélésére valók, hogy az adott közigazgatási ügy egyáltalán az Egyezmény 6. cikkének hatálya alá tartozik-e, tekintettel arra, hogy ez a cikk csak polgári és büntetőügyekben alkalmazandó, ez utóbbi fogalmak alatt értve azt, ahogyan az Emberi Jogok Európai Bírósága az Egyezményt értelmezi.

Az nem vitatható, hogy jelen per tárgyát képező versenyügy az Egyezmény hatálya alá tartozik, mint büntetőügy , ez azonban nem jelenti azt az Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlata alapján, hogy büntetőeljárást kéne lefolytatni, hanem csak azt, hogy az Egyezményben büntetőügyekhez rendelt eljárási garanciáknak érvényesülniük kell, még pedig azzal a tartalommal, ahogy az az Emberi Jogok Európai Bírósága esetjogából következik (Emberi Jogok Európai Bírósága Jussila v. Finnország 2006. november 23-i ítélete /kérelem sz. 73053/01/).

Jelen ügyre nézve releváns ilyen garanciális elem, amely a felperesek bizonyítási sztemerddel kapcsolatos érveléséhez köthető a teljes körű hatékony jogorvoslat elve, beleértve a mérlegelési jogkörben hozott határozatok teljes körű érdemi felülvizsgálatát.

Megjegyezve, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága ismeri és saját ítélkezési gyakorlatában alkalmazza a mérlegelési mozgástér (margin of appreciation) doktrínáját, részben hasonló okokból, ahogy azt a nemzeti felülvizsgálati rendszerek is tetszik (pl. A kellő szakértelem hiánya egyes szakkérdésekben), olyannyira, hogy a Brightoni Nyilatkozat alapján 2013. május 16-án elfogadott 15. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikke folytán az Egyezmény preambuluma is beépítésre került, az Emberi Jogok Európai Bírósága - a Menarini-ügy tapasztalata alapján - versenyügyekben nem engedi meg ugyanezt a nemzeti bíróságoknak.

Ennek a kérdésnek a szempontjából a felperesek által hivatkozott ügyek közül a Menarini-ügyben hozott Emberi Jogok Európai Bírósága-ítéletnek van elsősorban relevanciája (Menarini v. Olaszország ügyben 2011. szeptember 27-i ítélet /kérelem sz. 43509/08/). Ezen ítélet szerint a teljes körű bírói felülvizsgálat legfontosabb jellemzője többek között, hogy a bíróság mind tény, mind jogkérdéseket megvizsgálhat és ezekben elfoglalt hatósági álláspontot megváltoztathatja a saját ténybeli és jogi értékelése alapján, akár az arányossági követelményeket is számon kérve.

Ez a magyar jogi dogmatika nyelvére lefordítva azt jelenti, hogy a hatékony teljes körű felülvizsgálat (full-review) követelménye azt jelenti, hogy a versenyhatóság határozatait felülvizsgáló közigazgatási bíróság nem hivatkozhat a felülmérlegelés tilalmának doktrínájára, nem alkalmazhatja a Pp.339/B. §-ából következő felülvizsgálati korlátokat.

Érdeemes megjegyezni, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlatából sem olvasható ki olyan követelmény, hogy valamely sajátos tartalommal bíró, egzaktan meghatározható bizonyítási sztenderdhez kéne igazodni (például kétséget kizáró bizonyítás sztenderdje), már csak azért sem, mert a nemzeti jogi dogmatikák, ha a büntetőeljárásokra ki is dolgoznak sztenderdeket, nem minden országban, így Magyarországon sem ismernek egyértelműen alkalmazott sztenderdeket a polgári eljárásokra. Ekként a különbség a különböző típusú eljárások sztenderdjei között nem világos, és nem határozható meg egyértelműen.

Az azonban egyértelműen megállapítható, hogy az alperes határozatának nem csak a Pp. 339/B. §-ának kell megfelelnie, hanem a közigazgatási perekben úgy kell kezelni az alperes határozatát, mintha az egy □vádirat□ lenne. Mindez azt jelenti egy közigazgatási perben, hogy a felpereseknek nem azt kell igazolniuk, hogy az alperes határozatában kirívóan okszerűtlen értékelte a bizonyítékokat, vagy a jogi mérlegelése nyilvánvalóan okszerűtlen volt, hanem elegendő azt igazolniuk, hogy van ésszerűbb értékelése a bizonyítékoknak, létezik okszerűbb jogi mérlegelés.

Az elsőfokú bíróság lényegében ezt tette a Pp. 339/B. §-ával ellentétesen, amely azonban a fentiek tükrében nem kifogásolható és nem jogszerűtlen □ amikor részletesen értékelve a bizonyítékokat újramérlegelte mind a tények mind a jogi megítélés szempontjából az ügyet.

A másodfokú bíróság aztán ugyanígy járt el, amikor részletesen elemezte és értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, ezek között a tanúvallomásokat is összevetette és abból mérlegeléssel □ helyes □ következtetést vont le arra nézve, hogy S. I. vallomása a szavahihetőbb, mely értékeléssel kapcsolatosan a Kúria már fentebb az álláspontját kifejtette.

Annak ellenére így járt el a másodfokú bíróság, hogy hivatkozott a Pp. 339/B.§-ára és ennek megfelelő jogi terminológiát használt az értékelés során. Azonban ahogy a felperesek által hivatkozott Menarini-ügyből az nyilvánvaló, a nemzeti jog terminológiájának alkalmazása, akkor ha egyébként a bíróság ténylegesen teljes felülvizsgálatot végzett, nem vezet az Egyezmény 6. cikkének sérelméhez. A Menarini-ügyben éppen ez történt, amikor is az olasz jog, amit az olasz bíróság alkalmazott, csak formális törvényességi felülvizsgálatot, □gyenge bírói kontrollt□ engedett, de az olasz bíróság e terminológia használata ellenére az ügy érdemét érintő mély jogi analízist végzett az ügyben. Ezért nem sértette meg az Egyezmény 6. cikkét. Sajó András bíró Menarini-ügyben adott párhuzamos véleménye a fentieket külön is kiemelve rámutatott arra, hogy ebben az esetben a bírácoknak mellőzniük kell azokat a szabályokat, amelyek korlátozzák e vonatkozásban a bíróság hatáskörét.

Mindezt a Kúria számára a Menarini-ügy alapján nyilvánvaló, hogy az Egyezmény 6. cikkét nem sértették meg az eljáró bíróságok. A Kúria ennek megfelelően mind a tényeket, mind a jogi érvelést részletesen vizsgálta egyes következtetésekben eltérően értékelte a tényeket, mint azt akár az alperes,

vagy a bíróságok tették (pl. utólagos bírói jóváhagyás szükségessége), ezek azonban az alperesi határozat döntésének helyességét támasztották alá, legalábbis a lényeges kérdésekben.

Megjegyezendő továbbá, hogy a Menarini-ügyből következő teljes felülvizsgálat követelményét teljesítette a kétszintű bírói jogorvoslat. A Kúria felülvizsgálati eljárásában, mint a rendkívüli jogorvoslati eljárásban a Menarini-ügyből sem következik az a követelmény, hogy teljes körű bírósági felülvizsgálatot kéne végezni, ahogy a hazai eljárási rendben a büntetőügyekben a Kúria e rendkívüli eljárásban nyilvánvalóan nem végez teljes körű felülvizsgálatot. A Kúria eljárásában tehát továbbra is érvényesíthető a Pp. 206.§ alapján a felülvizsgált bírói döntés felülmérlegelésének tilalma, továbbá az is, hogy a Kúria előtt bizonyításnak nincs helye, és a Kúria csak jogkérdésekkel foglalkozik. A Kúria ennek megfelelően a tényálláson nem, csak annak egyes elemeinek jogi értékelésén módosított, és a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése folytán ismételte meg és rendszerezte azokat az érveket amelyek a másodfokú ítélet is értékelt, továbbá egészítette ki azokat azzal, amely a felülvizsgálati kérelmek megválaszolásához szükséges volt.

Ezzel összefüggésben szükséges megjegyezni, hogy a másodfokú bíróság ítéletének indokolása a felperesek, illetve alperes által felvetett lényeges kérdésekre kitért, azokra választ adott, függetlenül attól, hogy ezek a válaszok egyes elemeiben hiányosnak, kiegészítésre szorulónak, vagy téves levezetésnek minősültek, az az a Pp. 221.§-ának megsértése megállapítható. Mivel azonban a Pp. 221. § (1) bekezdése alapvető követelményeinek megfelelt □ nem volt elbírálatlan lényeges, az ügy érdemét befolyásoló kérdés – és a másodfokú határozat egyéb okból történt hatályon kívül helyezésére tekintettel, valamint, hogy a megfelelő adatok rendelkezésre álltak – a Kúria pótolni tudta ezeket a hiányosságokat, ezért emiatt új eljárásra utasításra nem volt szükség.

A felperesi érvekre tekintettel szükséges arra is kitérni, hogy Kúria álláspontja szerint nem sérült a Pp. 3.§ (3) bekezdése, mert a másodfokú bíróság mentesüléssel kapcsolatos okfejtése □ mentesülési okokra való hivatkozás hiányában- az ügyben irreleváns volt, ezzel kapcsolatos bizonyítási teherről nem is kellett a bírónak a feleket tájékoztatnia. A felperesek ugyanis tagadták, hogy egyáltalán a megállapodásra lett volna □ajánlat□, tehát érvrendszerükben nem jelent meg az, hogy volt ajánlat, de megállapodás nem jött létre, mert ezzel nem értettek egyet. Ha ez megjelent volna érvelésükben, akkor kellett volna a bírónak a Pp. 3.§ (3) bekezdése alapján kioktatnia a feleket arról, hogy a megállapodástól elzárkózást nekik kell bizonyítani.

III. A 2009. december 1-jén hatályba lépett Lisszaboni Szerződés folytán kötelezően alkalmazandó Európai Unió Alapjogi Charta (Alapjogi Charta) 52 cikk (3) bekezdése az Egyezmény Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatát az uniós jogba inkorporálja azokban az esetekben, amikor a tagállam uniós jogot hajt végre, mint jelen esetben is történt az EUMSZ 101. cikke tekintetében, és ezért az Egyezmény joganyaga ilyen esetben, mint uniós jog kell, hogy érvényesüljön. Ez azt jelenti, hogy a nemzeti jogot □ jelen esetben a Pp. 339/B. §-át □ félre kellett tenni, ha az az Egyezménybe ütközik, mivel EUMSZ 101. cikkének megsértése is megállapításra került, tehát részben uniós jog végrehajtásáról van szó. Az Alapjogi Charta – az Egyezményhez hasonlóan – az alkotmánnyal egy szinten áll a jogforrási hierarchiában, ezért annak szabályait a hatályba lépését követően hozott hatósági határozatok esetében alkalmazni kellett.

Az 1/2003 EK rendelet 3.§ (2) bekezdése előírja a nemzeti jognak uniós joghoz való igazítását abban a tekintetben, hogy a nemzeti jog alapján sem lehet kartellnek minősíteni egy tényállást, ha az az uniós jog szerint nem az. Bár e rendelkezés konkrét szövegezése a jogi értékelésre vonatkozik, a Kúria úgy ítélte meg, hogy egy EUMSZ 101. cikkét sértő kartell megállapításához szükséges Európai Bíróság által alkalmazott bizonyítási követelményekre is vonatkoztatható, mivel ezzel ellentétes álláspont esetén, olyan EUMSZ 101. cikkét sértő kartellek kerülnének megállapításra az alperes és a nemzeti bíróságok által, amelyeket az Európai Bizottság, vagy az Európai Bíróság nem állapítana meg. Ez pedig nemcsak az uniós jog egységes alkalmazásának elvét sértené, de a fenti rendelkezéssel elérni kívánt objektív célok sem lennének megvalósíthatók. Egy ilyen értelmezés pedig kerülendő.

Ezért a Kúria a fentebb már kifejtett jogi értékelése során az Európai Bíróság által kidolgozott bizonyítási keretek között járt el, figyelemmel az Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlatra is. Ez utóbbira tekintettel tért ki a Kúria részletesen arra □- eltérve a szokásos felülvizsgálati

szempontrendszerrel –, hogy a Fővárosi Törvényszék elsőfokú érveit miért nem osztotta. Az Európai Bíróság által kidolgozott bizonyítási szintnek az alperes határozata megfelelt, amikor az egy forrásból származó bizonyítékok kellő konzisztenciáját megkövetelte, az egyéb bizonyítékok figyelembevételével értékelte annak elfogadhatóságát, és nem önmagában az I. r. felperes beismerésére, hanem egy hitelesnek talált de az ügy megindulásától függetlenül készült bizonyítékokra is alapozta a többi felperes felelősségét.[Teljesség igénye nélkül lásd pl: Elsőfokú Bíróság T-348/08. Aragonesas (EBHT 2011., II-07583. o.); T-67/00., T-68/00., T-71/00., T-78/00. JFE Engineering (EBHT 2004., II-2501. o.)].

Mindebből következik az is, hogy nem sérült az Alaptörvény 28. cikke, a független igazságszolgáltatáshoz való jog.

IV. A 2005. november 1. napjától hatályos Tpv. 78. § (1) bekezdésének releváns rendelkezései szerint az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki e törvény rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja.

A (3) bekezdés értelmében a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztói érdekek sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

Az (5) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy ha a bírságot a vállalkozáscsoport jogsértést megvalósító tagja önként nem fizeti meg, és a végrehajtás sem vezet eredményre, az eljáró versenytanács külön végzéssel a vállalkozáscsoportnak a határozatban nevesített tagjait egyetemlegesen kötelezi a bírság, illetve annak be nem hajtott része megfizetésére.

A Tpv.-t 2005. november 1-jétől a fentiek szerint módosító 2005. évi LXVIII. törvény (továbbiakban: Tpv.mód.) 61. § (1) bekezdése szerint ez a törvény – a (2) bekezdésben, a 62. § (2)-(3) bekezdésében és a 63. § (2) bekezdésében foglalt kivétellel – 2005. november 1-jén lép hatályba. A (3) bekezdés értelmében e törvény eljárási rendelkezéseit a törvény hatálybalépése után indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

A Kúria gyakorlata (lásd: Kfv.IV.35.039/2013/3. ítélet) szerint a bírság mértékét,összecszerúségét megállapító rendelkezések, anyagi jogi rendelkezések. Anyagi jogi rendelkezések alkalmazása esetén – ha eltérő jogszabályi rendelkezés nincs- az általános jogdogmatikai felfogás főszabálya szerint a hatálybalépést követően keletkezett tényekre és jogviszonyokra alkalmazható az anyagi jogi rendelkezés, melyet az utóbb hatályba lépett □ így jelen ügyben nem alkalmazandó □ jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 15. § (1) bekezdés a) pontja már tételesen is rögzít.

Nem vitás, hogy a kartell a fent idézett bírságrendelkezések hatálybalépését megelőzően még 2004. november 29-én jött létre, azonban az még 2005 novemberében is tartott. Az ilyen folyamatosan fennálló jogsértő magatartások (állapot jogsértések) esetén a jogsértő magatartás megszűnésének időpontjában hatályos anyagi jogszabályi rendelkezések az irányadók. Jelen esetben a kartell még 2005 novemberében is létezett, hiszen november folyamán zajlott le a gy.-i tender, melyre a versenykorlátozó megállapodás kiterjedt, és amely minden kétséget kizáróan konkrét és megvalósult beruházás volt. Kifejezetten iratellenes a felperesek azon érvelése, hogy a kartell 2005. november 1-je után már nem létezett.

Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a Tpv. 78. §-ának 2005. november 1-je előtt hatályos szabályai alapján a versenyjogban ismert és alkalmazott gazdasági egység doktrínája alapján is lehetőség volt a vállalkozáscsoport nettó árbevétele alapján történő kötelezésre, csak ilyen esetben a vállalkozáscsoport eljárásba bevont tagjának, tipikusan az anyavállalatnak a jogsértést közvetlenül elkövető leányvállalatának egyetemleges kötelezésére is az alaphatározatban került szó r.

A különbség ezért a 2005. november 1-je előtt hatályos rendelkezések és az ezt követő rendelkezések

között érdemben annyi, hogy míg korábban a vállalkozáscsoport tagjait egyetemlegesen (lásd pl. Vj-70/2002/52. számú versenytanácsi határozat, Kfv.II.39.259/2006/4. számú legfelsőbb bírósági ítélet), addig az új szabályok szerint az anyavállalatot, vagy a vállalkozás csoport más tagját csak mögöttesen lehet kötelezni a bírság megfizetésére.

Ahogy az az alábbiakban kifejtésre kerül a Kúria megítélése szerint a mögöttes kötelezésnek az új szabályok szerint szintén feltétele alkotmány, illetve alaptörvény konform értelmezés mellett - nem csak a vállalkozáscsoport azonosítása, de a konkrét anyavállalat nevesítése (rendelkező részben a felelőssége megállapítása) és ügyfélként való bevonása a versenyfelügyeleti eljárásba, ezért e tekintetben a két szabályozás között nincs érdemi különbség.

Ha eljárási hibából nem kerül sor az anyavállalt bevonására (vagy a vállalkozáscsoport más tagvállalkozása, akinek felelősségét meg akarja állapítani az alperes), csak a vállalkozáscsoport azonosítására, akkor az új szabályozás csak arra ad lehetőséget, hogy a vállalkozáscsoport nettó árbevétele alapján kötelezze bírság megfizetésére az eljárás alá vont és jogsértésben részt vett vállalkozást, de a mögöttes felelősség megállapítása hiányában, utóbb a bírság megfizetésére a Tpvt.78.§ (5) bekezdése alapján az anyavállalat nem kötelezhető. Szükséges megjegyezni, hogy az EUMSZ 101. cikkére tekintettel az 1/2003 EK rendelet alapján önmagában a Bizottság nem szabhatna ki ilyen esetben az adott vállalkozás nettó árbevételének 10%-át meghaladó bírságot, azonban ebben az esetben nem csak az EUMSZ 101 cikkének, hanem a Tpvt. 11. §-ának megsértése miatt is került sor a bírság kiszabására. A Tpvt. 11. §-ának megsértése esetén pedig a Tpvt. 78. § (1) bekezdése ezt lehetővé teszi.

Kétségtelen tény, hogy ilyen jogszabályi értelmezés esetén a Tpvt. 11. § (1) bekezdése úgy tűnik, hogy súlyosabban büntethető, mint az EUMSZ 101. cikke, ami logikailag nehezen tartható tekintve, hogy az EUMSZ 101 cikkének megsértése súlyosabb, mint önmagában a Tpvt. 11. §-ának megsértése, amikor csak nemzeti piacot érinti a jogsértés. Rá kell mutatni ebben a körben, hogy az 1/2003 EK rendelet 3 cikk (2) bekezdése csak annyiban írja elő a nemzeti jog uniós joghoz való igazodását, hogy a nemzeti jog alapján nem lehet kartellnek minősíteni egy tényállást, ha az az uniós jog szerint nem az. Egy ilyen eset az uniós joggal lenne ellentétes. E szabály viszont nem korlátozza a nemzeti jogalkotót abban, hogy a kartelleket akár súlyosabban büntesse, mint ahogy azt az uniós jog teszi. Szükséges ezért leszögezni, hogy nincs jelentősége annak, hogy az Európai Bíróság versenyügyekben milyen körülmények között teszi lehetővé a vállalkozáscsoport nettó árbevétele alapján történő marasztalást, hiszen a szabályozás eltérő. Míg a felperesek által hivatkozott uniós jogesetek arra az esetre szólnak, hogy ha az egész vállalkozáscsoport felelősségét megállapítják, addig a magyar jog szerinti vállalkozáscsoport nevesítésére és felelősségének megállapítására nem került sor, és nem is kötelezte és utóbb sem kötelezheti az alperes a vállalkozáscsoport más tagját a bírság megfizetésére. A vállalkozáscsoport nettó árbevételének figyelembevétele pedig a fentiekben bemutatott módon a Tpvt. 11.§-ának megsértésére tekintettel nem ütközik az 1/2003 EK rendeletbe vagy az Európai Bíróság versenyjogi ügyekben kifejtett gyakorlatába.

Ugyanakkor e körben értékelni kellett, hogy az 2009. december 1-jén hatályba lépett Lisszaboni Szerződés folytán kötelezően alkalmazandó Alapjogi Charta 52 cikk (3) bekezdése az Egyezmény Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatát az uniós jogba inkorporálja azokban az esetekben, amikor a tagállam uniós jogot hajt végre, mint jelen esetben is történt az EUMSZ 101. cikke tekintetében, és ezért az Egyezmény joganyaga ilyen esetben, mint uniós jog kell, hogy érvényesüljön. Ez azt jelenti, hogy a nemzeti jogot jelen esetben a Tpvt.78.§ (1) bekezdését félre kell tenni, ha az az Egyezménybe ütközik, mivel a bírság kiszabása az EUMSZ 101. cikke miatt is történt, tehát részben uniós jog végrehajtásáról van szó. Az Alapjogi Charta, – az Egyezményhez hasonlóan – az alkotmánnyal egy szinten áll a jogforrási hierarchiában, ezért annak szabályait a hatályba lépését követően hozott hatósági határozatok esetében alkalmazni kell.

A Kúria mint uniós jogot hivatalból megvizsgálta azt is, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága által kidolgozott és az Európai Bíróság által vizsgált arányossági kritériumoknak (mely leginkább az Egyezmény 6. és 13 cikkéből, illetve az Alapjogi Charta ezzel azonos tartalmú 47. cikkéből következik, ekként uniós jogként veendő figyelembe) megfelel-e egy olyan bírság kiszabása, amely a vállalkozáscsoportnak csak egy tagját a konkrét jogsértőt kötelezi, de a vállalkozáscsoport

egészének nettó árbevételéhez igazodik. A Kúria álláspontja ebben a kérdésben az, hogy a bírság mértékének meghatározása teljes mértékben összhangban áll azzal az elvvel, hogy az adott vállalkozás vagyoni és jövedelmi viszonyaihoz mérten arányos, speciál- és generálpreventív célokat egyaránt szem előtt tartó bírság kiszabására kerüljön sor. Nyilvánvaló ugyanis, hogy ellenkező megközelítés esetén egy vállalkozáscsoporthoz nem tartozó, csak az adott piacon működő vállalkozás és egy nagy nemzetközi vállalkozáscsoport tagját az adott nemzeti piacon (részpiacon) elért nettó árbevétele alapján számolt bírság aránytalanul kedvezőbb helyzetbe hozza a vállalkozáscsoport tagjaként működő vállalkozást. Egy ilyen bírságkiszabási metódus alapvetően változtatná meg és torzítaná a piaci versenyt az adott részpiacon a kis- és közepes vállalkozások hátrányára, a nagy nemzetközi vállalatcsoportokkal szemben. Fontos ismételtén rámutatni, hogy a gazdasági egység doktrínája ezt a problémát kezeli, amennyiben módot adott már 2005 előtt is a vállalkozáscsoport teljes nettó árbevételének a figyelembe vételére, csak olyan módon, hogy egyben □ tipikusan □ az anyavállalat egyetemleges kötelezésére is sor került. Az a körülmény, hogy sem egyetemlegesen, sem mögöttes felelősség megállapítására jelen esetben nem került sor, nem teszi aránytalanabbá a bírságot, sőt némileg kedvezőbb a vállalkozáscsoport számára, mivel megmarad a döntési mozgástere, hogy az adott nemzeti piacon befejezi-e a tevékenységét (amennyiben akár többszöröse is lehet a bírság az adott kötelezett vállalkozás nettó árbevételének, amit gazdaságilag nem lehet kigazdálkodni), vagy kifizeti a bírságot.

Fontos megjegyezni, hogy az uniós jogban az 1/2003 EK rendelet 23. cikk (2) bekezdésében megállapított korlát, nem a bírságnak a jogsértés időszakában tanúsított összejárásra irányuló magatartáshoz kapcsolódó egyik eleme, hanem a bírság megfizetésére való képességhez kapcsolódó jogszabályi maximum, amely elsődlegesen a vállalkozás megvédését célozza a túlzott bírság kiszabásával szemben, figyelemmel annak méretére. Még ha az anyavállalat úgy is dönt, hogy nem nyújt semmilyen pénzügyi támogatást a leányvállalatának a bírság azon része kapcsán, amely tekintetében kizárólag a leányvállalat felelős, ami veszélyeztetheti a leányvállalat életképességét, csak az anyavállalat azon befektetési kockázatának megvalósulásáról van szó, amely egy olyan jogi személyhez (leányvállalathoz) kapcsolódik, amely bírsággal sújtható versenyellenes magatartást tanúsított [Lásd: C-408/12 P. YKK és Mások főtanácsnoki indítványának 82-83. pontjai]. Ebből is következik, hogy ha nem önmagában a leányvállalat kerül kötelezésre, még akkor is fennállna a lehetősége annak, hogy az a leányvállalatot teljes egészében ellehetetleníti, ez az anyavállalat döntésétől függ. Ez a helyzet jelen ügyben megvalósított, a Tpv. 78. § (1) bekezdése alapján történt kötelezés esetén is azzal a különbséggel, hogy az anyavállalat a fizetéseképtelenné vált leány felszámolását követően □ már ha az anyavállalat e mellett dönt - sem köteles a maradék bírságösszegért helytállni. Ebből következik, hogy ha az uniós jogban felismerhető fenti gyakorlat megfelel az arányossági kritériumoknak, akkor ennek az ettől eltérő hazai bírságkiszabási gyakorlat is megfelel.

Összegezve az mondható, hogy mivel a korábbi szabályozáshoz képest nem aránytalanabb ez a megoldás, és azt még felperesek sem állították, hogy a vállalkozáscsoport anyavállalatának egyetemleges vagy mögöttes felelősségének megállapítása esetén aránytalan lenne a bírság □ igaz jelen esetben a betudhatóság vizsgálatára nem került sor □ ezért a Kúria talált olyan ésszerű indokot, amely a bírság arányosságát alátámasztja, ezért azt nem tartotta aránytalanoknak.

Az uniós joggal (Egyezményvel) tehát ez a megoldás nem ellentétes, ilyen típusú arányossági követelmények pedig Magyarország Alaptörvényéből nem vezethetők le, ezért alkotmányosan sem aggályos.

Alkotmányossági szempontból fontos arra utalni, hogy fentiekben kifejtett érvelés a Tpv. 78. §-ának – az egyetlen – alaptörvény-konform értelmezése a felperesek által hivatkozott Alkotmánybíróság 353/B/2009 határozatának tükrében, amely szerint az alkotmányos értelmezése az új szabályoknak az, hogy az alapeljárásban a mögöttes felelős vállalkozásoknak ügyfélként szerepelniük kell, hogy védekezési jogukkal élni tudjanak és jogorvoslati joguk érvényesüljön. Ez az értelmezés a Tpv. 78. § (6) bekezdésére vonatkozik, amely értelmezés egyébként az ún. tojáskartell ügyben a 7.K.30.838/2007/33-as elsőfokú ítéletben részletesen kifejtésre került és amelyet e részében nem érintett az Ítéletábró és a Legfelsőbb Bíróság sem, az Alkotmánybíróság a fenti döntésében pedig

alkotmányos értelmezésnek fogadott el. Ugyanakkor a Tpvt. 78. § (6) bekezdése szerves egységet alkot a Tpvt. 78. § (1) bekezdésével, és felépítése, a szabályozási mód – egyes részletkérdésektől eltekintve – lényegében azonos a Tpvt. 78. § (5) bekezdésében foglalt szabályozással, ezért azt a Kúria jelen ügy eldöntésekor teljes egészében irányadónak tekintette.

A fenti levezetésekre figyelemmel a Kúria megállapítja, hogy jelen ügyben az alperes nem vonta be a rendelkező részben azonosított vállalkozáscsoportokat irányító vállalkozásokat ügyfélként az eljárásba, ezért mögöttes felelőségük sem került megállapításra. Ebből következik, hogy nincs jelentősége ebben a konkrét ügyben annak, hogy egyébként a gazdasági egység doktrínáját inkoherens módon technikai szabályokká átalakító Tpvt. 78. § (1) bekezdésében foglalt szabályok nem követik következetesen sem a gazdasági egység doktrínáját, sem az uniós jogi gyakorlatot □ annak ellenére, hogy a Tpvt. 78. § (1) bekezdésének módosítását a Tpvt.mód. törvényi indokolása erre hivatkozással is indokolta □ mivel a nemzeti jognak nem kellett igazodnia e körben az uniós joghoz, és az Egyezmény, mint uniós jog bírságkiszabás arányosságára vonatkozó alapvető követelményeivel is összhangban van, továbbá van a Tpvt. 78. § (1) bekezdésének legalább egy olyan értelmezése, amely alaptörvénykonformnak tekinthető.

Végül utal arra a Kúria, hogy a büntetőjogban sincs olyan követelmény, hogy a büntetés kiszabás mérlegelési szempontjainak súlyozását olyan részletességgel kéne a bíróságnak indokolnia, hogy abból matematikailag is pontosan visszavezethető legyen a kiszabott büntetés, ezért nyilvánvaló, hogy ez a követelmény a Tpvt. alapján sem áll fenn.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztovits András, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin

Munkatárs: Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna, Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.